

MAŁŻEŃSTWO POZORNE

Plan

Przedmowa

Wstęp

I - Korzystne konsekwencje małżeństwa, przyczyny oszustwa

A - Uzyskanie prawa wjazdu i pobytu lub nabycie jego obywatelstwa jednego z Państw Członkowskich

1°) Prawo wjazdu i pobytu

2°) Nabycie obywatelstwa

B - Nabycie innych praw lub korzyści

II - Środki kontroli prewencyjnej

III - Sankcje a posteriori

A - Sankcje cywilne

B - Sankcje karne

C - Sankcje administracyjne i inne sankcje

Wnioski

Załączniki

Tabela 1: Efekty małżeństw w zakresie prawa pobytu wykazane przez Państwa, a dotyczące związków ich obywateli z cudzoziemcami [z/ lub spoza Unii Europejskiej [Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)/Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA)] lub pomiędzy dwoma cudzoziemcami

Tabela 2: Skutki małżeństwa w kwestii nabycia obywatelstwa

Tabela 3: Sankcje przewidziane w razie zawarcia małżeństwa pozornego Schedule 3: Sanctions applying to bogus marriages: civil penalties, penal sanctions, administrative penalties, or other sanctions.

Przedmowa

Małżeństwa zawierane dla pozoru i, ogólnie ujmując, oszustwo w zakresie dokumentów tożsamości i stanu cywilnego przyciągają uwagę instytucji krajowych, ale także różnych organów międzynarodowych.¹

Ta problematyka stanowi również ważne pole zainteresowań Międzynarodowej Komisji Stanu Cywilnego² (dalej: Komisja lub MKSC), w której od lat istnieje stała grupa robocza badająca zjawisko oszustwa w zakresie stanu cywilnego.

Poza regularną wymianą informacji między Państwami Członkowskimi Komisji podczas spotkań grup roboczych, obawy związane z oszustwem w zakresie stanu cywilnego skłoniły Komisję do podjęcia kilku dodatkowych prac w tej materii. W 1996 r. Komisja stworzyła istotny raport „Oszustwo w zakresie stanu cywilnego w Państwach Członkowskich MKSC” analizujący różne typy oszustw i ich przyczyny, środki walki z oszustwem, które są wdrażane w poszczególnych Państwach Członkowskich dla zapobiegania nadawaniu skutków prawnych aktom oszukańczym i trudności, na które napotykają te działania.³ W 2000 r. raport został uaktualniony i uzupełniony o notatkę traktującą o „zgodności postanowień ustaw i rozporządzeń przyjętych przez Państwa Członkowskie dla przeciwdziałania oszustwom w zakresie stanu cywilnego z Europejską Konwencją Praw Człowieka”⁴. Te same obawy skłoniły MKSC do opracowania Rekomendacji, która została przyjęta 17 marca 2005 r., a odnosiła się do przeciwdziałania fałszowaniu dokumentów dotyczących stanu cywilnego⁵.

W ten kontekst wpisuje się niniejsze opracowanie, mające na celu analizę jednego z aspektów, który został poruszony w raporcie z 1996 r., i który zaczyna przybierać na sile w wielu Państwach Członkowskich MKSC, a mianowicie małżeństw pozornych. Te związki nie mają na celu osiągnięcia normalnych skutków związku małżeńskiego, lecz są zawierane dla uzyskania korzyści zwykle związanych z małżeństwem, z tego powodu przyciągają uwagę organów państwowych większości Państw Członkowskich MKSC. Należy podkreślić, że od 1996 r. w Państwach coraz liczniejsze stają się regulacje dotyczące możliwości rejestracji par pozamałżeńskich, z którą często związane są dodatkowo warunki bardziej korzystne niż dla par pozostających w zwykłym konkubinacie, jednakże zdecydowano, że to opracowanie nie obejmie tej tematyki.

¹ W szczególności przywoływana jest Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 4 grudnia 1997 r. w sprawie środków przyjętych dla walki z fikcyjnymi małżeństwami, Dyrektywa Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotycząca statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowym i Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, jak również Rezolucja 1468 i Rekomendacja 1723 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z 5 października 2005 o małżeństwach wymuszonych i małżeństwach dzieci.

² MKSC jest międzyrządową organizacją, której członkami obecnie jest 15 państw: Niemcy, Belgia, Chorwacja, Hiszpania, Francja, Grecja, Węgry, Włochy, Luksemburg, Holandia, Polska, Portugalia, Szwajcaria, Wielka Brytania i Turcja. Siedziba Komisji znajduje się w Strasburgu (Francja), Plac Arnold 3, gdzie mieści się Sekretariat Generalny Komisji. Każde Państwo członkowskie MKSC ustanawia na swoim terytorium Sekcję Krajową, w której skład wchodzi pracownicy naukowcy, sędziowie, przedstawiciele odpowiednich ministerstw i administracji odpowiedzialni za kontrolę nad stanem cywilnym, urzędnicy organów i urzędnicy stanu cywilnego. Sekcje Krajowe i ich członkowie reprezentują swoje państwa podczas różnych zgromadzeń MKSC i są rzecznikami Państwa podczas przygotowania prac przez MKSC. Szczegółowe informacje dotyczące MKSC i jej działalności znajdują się na stronie: <http://www.ciec1.org>.

³ Praca opublikowana w języku francuskim w "Revue critique de Droit international privé" (Editions Dalloz Sirey, Paris, 1996, str. 541-571). Przetłumaczona od chwili jej publikacji na wiele języków, między innymi w Hiszpanii (Boletín de Información, Ministerio de Justicia, Madrid, 1 września 1997, nr1803-1804, str. 1779-1813, wersja hiszpańska), we Włoszech (I Servizi Demografici, Maggioli Editore, Rimini, 1997, nr 4, str. 461- 503, wersja włoska), w Holandii (Fraude inzake de Burgerlijke Stand, La Haye, 1997, wersja holenderska), w Polsce (Oszustwa w sprawach z zakresu stanu cywilnego w krajach członkowskich MKSC, wersja polska) i w Portugalii (Boletim do Ministerio da Justiça, maio 1998, nr 476, str. 5-53).

⁴ To uaktualnienie zostało opublikowane przez Sekretariat Generalny MKSC w wersji dwujęzycznej – francuskiej i angielskiej- w grudniu 2000 r. Obie wersje są dostępne na stronie internetowej MKSC.

⁵ Tekst Rekomendacji jest dostępny na stronie internetowej MKSC w języku francuskim i tłumaczeniach (język angielski, niemiecki, hiszpański, holenderski i turecki).

Niniejsze opracowanie jest oparte zasadniczo na obowiązującym ustawodawstwie krajowym:⁶

- Niemcy : Ustawa o prawie pobytu, (Aufenthaltsgesetz [AufenthG]), obowiązująca od 1 stycznia 2005 r.; Ustawa o obywatelstwie (Staatsangehörigkeitsgesetz [StAG]) ;
- Belgia : Ustawa z 15 grudnia 1980 r. o dostępie na terytorium, prawie pobytu, osiedlania i wydalania cudzoziemców, zmieniona przez ustawę z 15 września 2006 r. (M.B. 6.10.2006, obowiązującą od 1 czerwca 2007 r.) i ustawę z 25 kwietnia 2007 r. (M.B. 10.05.2007, obowiązującą od 1 czerwca 2008 r.) ; rozporządzenie królewskie z 17 maja 2007 r. odnoszące się do sposobów wykonywania ustawy z 15 września 2006 r. (M.B. 31.05.2007), okólnik z 21 czerwca 2007 r. (M.B. 04.07.2007) w sprawie zmiany przepisów dotyczących pobytu cudzoziemców po wejściu w życie ustawy z 15 września 2006 r. i rozporządzenia królewskiego z 7 maja 2008 r. odnoszącego się do sposobów wykonywania ustawy z 25 kwietnia 2007 r. (M.B. 13.05.2008) [patrz: „Réglementation” <http://www.dofi.fgov.be>]; kodeks obywatelstwa belgijskiego, zmieniony przez ustawę z 1 marca 2000 r. i ustawę z 27 grudnia 2006 r. wprowadzającą przepisy różne (M.B. 28.12.2006, obowiązującą od 28 grudnia 2006 r.) ; kodeks cywilny, kodeks prawa międzynarodowego prywatnego;
- Chorwacja : Ustawa o cudzoziemcach (nr 79/2007, zmieniona przez ustawę nr 36/2009) ; Ustawa o obywatelstwie chorwackim (nr 53/1991, 28/1992 i 113/1993); Ustawa o rodzinie (Obiteljski zakon, 116/2003, zmieniona przez ustawy nr 17/2004, 136/2004 i 107/2007) ;
- Hiszpania : Dekret Królewski 178/2003 z 14 lutego 2003 r.; Kodeks cywilny;
- Francja : Kodeks prawa wjazdu i pobytu cudzoziemców i prawa azylu [CESEDA], obowiązujący od 1 marca 2005 r. i zmieniony przez ustawę 2006-911 z 24 lipca 2006 r. odnoszącą się do imigracji i integracji, kodeks cywilny ; Ustawa 2006-1376 z 14 listopada 2006 r. odnosząca się do kontroli ważności małżeństw ;
- Grecja : Ustawa 3386/2005 o prawie wjazdu, pobytu i integracji społecznej obywateli państw trzecich na terytorium greckim ; Ustawa 3384/2004, Kodeks Obywatelstwa Greckiego;
- Węgry : Ustawa 1/2007, o prawie wjazdu na terytorium i prawie pobytu osób posiadających prawo swobodnego przemieszczania się i pobytu, i Ustawa 2/2007, o prawie wjazdu na terytorium i prawie pobytu osób posiadających obywatelstwo państwa trzeciego, obowiązująca od 1 lipca 2007 r.; Ustawa 55/1993 o obywatelstwie węgierskim ;
- Włochy : Kodeks cywilny ; Dekret legislacyjny [D.leg.] nr 286 z 25 lipca 1998 r. (Testo unico delle disposizioni concernenti la disciplina dell'immigrazione e norme sulla condizione dello straniero [T.U.]), opublikowany w Dzienniku Oficjalnym nr 191, 18 sierpnia 1998 r., i kilkakrotnie zmieniany (m.in. przez : D.leg. nr 380/1998; D.leg. nr 113/1999 ; Dekret z mocą ustawy [D.U.] nr 51 z 4 kwietnia 2002 r.; Ustawę nr 189/2002 ; Ustawę nr 289/2002 ; D.leg. nr 87/2003 ; D.U. nr 241/2004 ; D.U. nr 144 /2005 ; D.leg. nr 3 i nr 5 z 8 stycznia 2007 r.; D.U. nr 10 z 15 lutego 2007 r.; Ustawę nr 68 z 28 maja 2007 r.; D.leg. nr 154 z 10 sierpnia 2007 r.; D.U. nr 92 z 23 maja 2008 r.; D.ust. nr 160 z 3 października 2008 r.) ; Dekret Prezydenta Republiki [D.P.R.] nr 394 z 31 sierpnia 1999 r. kilkakrotnie zmieniony (Regolamento d'attuazione del Testo Unico); Zmieniona ustawa nr 91 z 5 lutego 1992 r. dotycząca obywatelstwa [Nuove norme sulla cittadinanza]. Ustawa nr 94/2009 z 15 lipca 2009 r., Disposizioni in materia di sicurezza, opublikowane w Dzienniku Oficjalnym nr 170 z 24 lipca 2009 r. i obowiązujące od 8 sierpnia 2009 r., zmieniła zarazem le Testo Unico i ustawę nr 91/1992 dotyczącą obywatelstwa.
- Luksemburg : Ustawa z 29 sierpnia 2008 r. dotycząca swobodnego przepływu osób i imigracji (Memoriał A Nr 138 z 10 września 2008 r., strona 2024) ; Ustawa z 23 października 2008 r. dotycząca obywatelstwa luksemburskiego (Memoriał A Nr 158 z 27 października 2008 r., strona 2222) ;
- Holandia : Ustawa zmieniająca ustawę o cudzoziemcach, 2000 r.; Ustawa zmieniająca z ustawę z 19 grudnia 1984 r. o obywatelstwie holenderskim (sur qualité de Néerlandais) ;
- Polska : Ustawa z 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, Dz.U 2006, Nr 234, pos. 1694 ; Ustawa z 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim ze zmianami, tekst jednolity Dz.U 2000, Nr 28, pos. 353 ;
- Portugalia : Ustawa 37/2006 z 9 sierpnia 2006 r.; Ustawa nr 23/2007 z 4 lipca; Ustawa nr 37/1981 o obywatelstwie portugalskim zmieniona przez ustawę organiczną nr 2/2006 z 17 kwietnia 2006 r. i dekret z mocą ustawy nr 23-A/2006 z 14 grudnia 2006 r.;
- Wielka Brytania : Ustawa z 2004 r. o azylu i imigracji (Asylum and Immigration [Treatment of Claimants, etc.] Act 2004), obowiązująca od 1 lutego 2005 r. (której przepisy zostały zastosowane do partnerstwa cywilnego : Ustawa z 2004 (Civil Partnership Act 2004), obowiązująca od 5 grudnia 2005 r.) ; Ustawa z 1981 r. dotycząca obywatelstwa brytyjskiego (British Nationality Act 1981) ;
- Szwajcaria : Ustawa federalna z 16 grudnia 2005 r. o cudzoziemcach [LEtr], obowiązująca od 1 stycznia 2008 r., Ustawa federalna z 29 września 1952 r. o nabyciu i utracie obywatelstwa szwajcarskiego (LN), zmieniona.
- Turcja: Kodeks cywilny ; Rozporządzenie o małżeństwie ; Ustawa nr 5683 o pobycie i podróżowaniu cudzoziemców w Turcji ; Ustawa nr 5901 z 29 maja 2009 r. o obywatelstwie tureckim.

⁶ Należy zwrócić uwagę na dużą trudność, która zaważyła nad tworzeniem tego opracowania, a mianowicie podczas prac, przepisy krajowe w Państwach Członkowskich podlegały nieustającym zmianom, dotyczyło to również prawa wjazdu i pobytu, powodując tym samym liczne wymiany pomiędzy Sekretariatem Generalnym a Sekcjami Krajowymi MKSC oraz powstanie wielu kolejnych wersji. Wersja tymczasowa została opublikowana na stronie internetowej MKSC pod koniec 2008 r., podczas gdy czekali na uzupełnienie tabel, szybko się okazało, że zawarte w niej dane są nieaktualne, jeśli chodzi o niektóre kraje. We wrześniu 2009 r., postanowiono uzupełnić opracowanie o najświeższe informacje dostarczone, przez Sekcje Krajowe, zakończyć badanie z datą 1 września 2009 r. i je opublikować wraz z tabelami stanowiącymi załączniki.

Wstęp

Małżeństwa dla pozorów są znane we wszystkich Państwach Członkowskich MKSC. Mimo że to zjawisko zdaje się przybierać na sile (za wyjątkiem Holandii i Wielkiej Brytanii), wciąż trudno jest ocenić jego skalę gdyż, poza Belgią, która dysponuje pewnymi informacjami, żadne z Państw Członkowskich nie jest w stanie dostarczyć oficjalnych danych statystycznych.

W Belgii, sondaże administracyjne przeprowadzone przez Urząd ds. Cudzoziemców wykazały wzrost „małżeństw planowanych”⁷ (822 w 2003 r.; 1343 w 2004 r.; 2247 w 2005 r.; 5474 w 2006 r. i 7775 w 2007 r.), sondaże skupiały się głównie na tej kwestii, biorąc pod uwagę małżeństwa w rezultacie zawarte było ich 1076 w 2003 r.; 1267 w 2004 r.; 985 w 2005 r.; 877 w 2006 r. i 1278 w 2007 r.; te dane nie oznaczają, że mamy do czynienia ze spadkiem zawierania związków małżeńskich, gdyż ankiety dotyczyły małżeństw przewidywanych. W większości pozostałych Państw, zauważa się odczuwalny wzrost małżeństw mieszanych zawartych na ich terytorium lub zagranicą pomiędzy ich obywatelem a cudzoziemcem: na przykład w Grecji, we Włoszech, w Luksemburgu (gdzie wydaje się, że część wnioskodawców o azyl zawarła związek małżeński z obywatelem Luksemburga lub obywatelem jednego z Państw Unii Europejskiej jedynie ze względu na uzyskanie prawa pobytu) i w Szwajcarii; w Hiszpanii, 13000 w 2003 r. i około 20000 w 2004 r.; we Francji, 15809 w 1960 r. i 34585 w 2003 r., dodając, że 45000 małżeństw zawartych zagranicą zostało przepisanych w 2004 r. do rejestrów francuskich co oznacza podwojenie skali zjawiska w ciągu kolejnych 10 lat z równoległym wzrostem małżeństw zawieranych zagranicą, a poddanych kontroli Prokuratury ze względu na podejrzenie oszustwa, co daje 224 w 2000 r., 222 w 2001 r., 352 w 2002 r., później 759 w 2003 r. i 1186 w 2004 r.; w Portugalii liczba małżeństw zawartych w 2004 r. pomiędzy Portugalczykiem/Portugalką a obywatelem kraju spoza Unii Europejskiej wzrosła: 531 małżeństw, gdzie małżonkiem był obywatel kraju europejskiego spoza Unii Europejskiej, 1676 małżeństw, gdzie współmałżonkiem był obywatel pochodzący z kraju Ameryki Środkowej lub Południowej, 637 małżeństw z obywatelami krajów afrykańskich i 180 małżeństw z obywatelami krajów azjatyckich.

W przeciwieństwie do innych dwa państwa - Holandia i Wielka Brytania - twierdzą, że urzędy gminy zauważają spadek ilości małżeństw dla pozorów. W Wielkiej Brytanii zjawisko fikcyjnych małżeństw było zawsze mniej powszechne w Szkocji niż w Anglii i Walii, natomiast w Irlandii Północnej, podczas gdy w 2003 r. nie wykryto żadnego takiego przypadku, w 2004 r. odnotowano 121 małżeństw dla pozorów. Odczuwalny spadek jest prawdopodobnie powiązany z nowymi środkami, które są wprowadzane przez Wielką Brytanię od lutego 2005 r.

Należy podkreślić, że małżeństwa fikcyjne są przyczyną wydawania wielu decyzji właściwych organów; na przykład w Hiszpanii Dyrekcja Generalna do spraw Rejestrów i Usług Notarialnych wydaje setki rezolucji, zwłaszcza gdy chodzi o procedurę poprzedzającą zawarcie małżeństwa lub wydanie zaświadczenie o braku przeszkód małżeńskich.

Jest prawdą, że pewne skutki, które ustawodawstwo różnych Państw łączy z zawarciem związku małżeńskiego mogą być bardziej lub mniej atrakcyjne i mogą skłaniać do tego typu oszustw, zazwyczaj dotyczących małżeństw pomiędzy obywatelem Unii Europejskiej a obywatelem kraju spoza Unii (I). Dla walki z tym zjawiskiem zostały przyjęte określone środki, które czasem mają charakter prewencyjny (II), a czasem przybierają postać sankcji stosowanych a posteriori (III). Jedną z największych trudności jest obawa przed naruszeniem swobody zawierania związków małżeńskich, która przysługuje każdemu na podstawie art. 23 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych i art. 12 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

I. Korzystne konsekwencje małżeństwa, przyczyny oszustwa

Atrakcyjność Państw Unii Europejskiej dla wielu cudzoziemców zmusiła instytucje europejskie do zajęcia się regulacją imigracji i do harmonizacji ich polityk ramowych w tej materii, między innymi poprzez Dyrektywę Rady 2003/86/WE z 22 września 2003 r. w sprawie łączenia rodzin. Z wyjątkiem Wielkiej Brytanii, Danii i Irlandii, gdzie nie ma ona zastosowania, dyrektywa ma na celu ustalenie warunków łączenia rodzin dla obywateli państw trzecich, którzy legalnie przebywają na terytorium jednego z Państw Członkowskich. Tak, więc ma ona zastosowanie do obywateli państw spoza Unii Europejskiej, którzy posiadają zezwolenie na pobyt na okres co najmniej jednego roku w jednym Państwie Członkowskich i którzy mają możliwość osiedlenia się w nim na stałe. Celem dyrektywy jest umożliwienie przyjazdu ich współmałżonków i nieletnich dzieci. Każde Państwo może dodatkowo wprowadzać przepisy szczególne umożliwiające przyjazd krewnych wstępnych w linii prostej, dorosłych nieżonatych/niezamężnych dzieci i nawet partnerów życiowych, niepozostających z nimi w związku małżeńskim. Dyrektywa nie dotyczy natomiast obywateli państw trzecich, którzy ubiegają się o status uchodźcy i których wniosek jest w trakcie rozpatrywania, ani członków rodziny obywatela Unii Europejskiej.

⁷ W Belgii istnieje procedura przedmałżeńska, z której wynika, że przed zawarciem małżeństwa narzeczeni najpierw zobowiązani są do złożenia oświadczenia, w którym deklarują chęć zawarcia związku małżeńskiego. Takie oświadczenie może być złożone najpóźniej na 14 dni a najwcześniej na 6 miesięcy przed planowaną datą ślubu www.belgium.be/fr/famille/couple/mariage/formalites/

Dyrektywa wymaga dowodu potwierdzającego tożsamość i związek rodzinny między osobą przyjeżdżającą a bliskim, których zdecydował się ją przyjąć. W tej kwestii, w przypadku braku oficjalnych dokumentów, może być rozważone odwołanie się do testu DNA i zaproponowanie go zainteresowanym. Rozwiązania jednak różnią się w zależności od Państwa.

W zależności od ustawodawstwa, obowiązujące przepisy mogą dotyczyć przede wszystkim prawa wjazdu, pobytu, ponadto nabycia obywatelstwa i możliwości korzystania z innych praw lub przywilejów.

A - Uzyskanie prawa wjazdu i pobytu lub nabycie jego obywatelstwa jednego z Państw Członkowskich

W żadnym z Państw Członkowskich MKSC sam fakt zawarcia małżeństwa z ich obywatelem nie wystarcza do nabycia z mocy prawa obywatelstwa przez cudzoziemca, ustawodawstwa przewidują jednak sposoby uprzywilejowane. Małżeństwo z obywatelem danego państwa ułatwia zarówno wjazd jak i pobyt współmałżonkowi będącemu cudzoziemcem, lub, w danym przypadku, przyszłemu współmałżonkowi lub zarejestrowanemu partnerowi lub przyszłemu zarejestrowanemu partnerowi.

1) Prawo wjazdu i pobytu

W Niemczech, nowa ustawa o prawie pobytu (Aufenthaltsgesetz [AufenthG]), obowiązująca od 1 stycznia 2005 r., zawiera (tak jak poprzednia ustawa o cudzoziemcach - Ausländergesetz) przepisy zmierzające do zapobiegania małżeństwom fikcyjnym, jednakże żadne oficjalne badanie nie jest w stanie ocenić jej konkretnych skutków. Zgodnie z § 28 ustawy o prawie pobytu (AufenthG), karta pobytu ograniczonego jest wydawana małżonkowi obywatela niemieckiego, który posiada pobyt zwyczajny w Niemczech; po trzech latach wspólnego pożycia uzyskuje on kartę pobytu nieograniczonego (Niederlassungserlaubnis). Te przepisy pod pewnymi warunkami mają również zastosowanie do małżeństw między dwoma cudzoziemcami, jeśli pobyt jednego z nich w Niemczech jest legalny (§ 30 AufenthG).

Jednakże, zgodnie z § 27 ust. 1a AufenthG, łączenie rodzin jest niemożliwe, jeśli małżeństwo zostało zawarte jedynie w celu ułatwienia wjazdu i pobytu na terenie Niemiec. Te same zasady stosuje się do rejestrowanych związków partnerskich.

W Belgii, ustawa z 15 października 2006 r., obowiązująca od 1 czerwca 2007 r., zmieniła ustawę z 15 grudnia 1980 r. o dostępie do terytorium, prawie pobytu, osiedlania i wydalania cudzoziemców, (M.B. 6.10.2006) i wdrożyła między innymi dyrektywę 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin członków rodzin obywateli państw spoza Unii Europejskiej. Nowa ustawa zawiera przepisy mające na celu walkę z „małżeństwami symulowanymi”, a mianowicie zmienia przepisy odnoszące się do prawa pobytu uzyskanego na podstawie łączenia rodzin.

W celu zwalczania wykrytych nadużyć (małżeństwo lub adopcja dla pozorów, porzucenie małżonka tuż po wydaniu zezwolenia na pobyt), przywoływana ustawa przewiduje, że łączenie rodzin jest obwarowane dodatkowymi warunkami. Poza warunkami dotyczącymi dowodu pokrewieństwa lub małżeństwa i ochrony porządku lub zdrowia publicznego i bezpieczeństwa narodowego, małżonek przyjmujący musi dostarczyć dowód, że posiada miejsce zamieszkania uważane za normalne dla rodziny podobnej wielkości w tym regionie i że odpowiada obowiązującym przepisom ogólnym dotyczącym zdrowia publicznego i bezpieczeństwa oraz pokryć ubezpieczenie zdrowotne dla siebie i członków swojej rodziny, a także wszystkie ryzyka zwyczajowo objęte przez ubezpieczenie obywateli. Te wymogi mają na celu położyć kres sytuacjom nie do przyjęcia (szkodliwym a także niebezpiecznym warunkom życia, niegodnym warunkom zakwaterowania, brakowi ubezpieczenia zdrowotnego, ...)

Z kolei dla lepszego zapobiegania małżeństwom wymuszonym (jak np. zawartym pod wpływem groźby, przymusu), dyrektywa 2003/86/WE przewiduje, że Państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg wieku minimalnego 21 lat osoby przyjmującej i jej małżonka, przed osiągnięciem którego łączenie rodzin jest niemożliwe. Ten warunek jest powtórzony w art. 10 § 1 ust. 4, nowy, ustawy z 15 grudnia 1980 r.; wiek minimalny został obniżony do 18 lat, gdy związek małżeński został zawarty przed przyjazdem z zagranicy do Królestwa.

Ponadto, zgodnie z art. 16 dyrektywy, prawo belgijskie przewiduje odtąd nie tylko, że może nastąpić odmowa łączenia rodzin (art. 11, §1 ust. 4, nowy), ale również, że to prawo może zostać odebrane (art. 11, § 2, 4° nowy). Można odmówić udzielenia prawa pobytu lub je odebrać, jeśli zostanie ustalone, że nie została utworzona żadna rodzina, że wymagane warunki nie zostały spełnione lub że doszło do popełnienia oszustwa, w szczególności, gdy małżeństwo zostało zawarte jedynie dla umożliwienia cudzoziemcowi wjazdu lub pobytu na terenie Królestwa.

System kontroli (art. 11, § 2, ust. 3, nowy) przewidziany odtąd dla przedłużenia lub odnowienia zezwolenia na pobyt, ma na celu weryfikację spełnienia wymaganych warunków. Minister lub osoba działająca w jego imieniu w każdym momencie mogą przeprowadzić lub zarządzić przeprowadzenie szczególnych kontroli, jeśli istnieje uzasadnione przypuszczenie oszustwa lub że małżeństwo zostało zawarte dla umożliwienia osobie zainteresowanej wjazdu lub pobytu na terenie Królestwa.

System przyznawania prawa pobytu jest obecnie, od wejścia w życie ustawy z 15 września 2006 r., przeprowadzany dwuetapowo. Podczas pierwszego etapu, w ciągu dwóch pierwszych lat, można zakończyć pobyt danej osoby na podstawie obiektywnego stwierdzenia, że główne warunki łączenia rodzin zaprzestały być spełniane (rozwód, brak wspólnego pożycia). Podczas drugiego etapu, w ciągu trzeciego roku, pobyt może zostać zakończony, gdy brak wspólnego mieszkania jest dodatkowo uzupełniony przez inne czynniki wskazujące na istnienie małżeństwa dla pozorów. Dopiero po upływie tego trzyletniego okresu może zostać przyznane nieograniczone prawo pobytu dla osoby korzystającej z prawa łączenia rodzin.

Pozwolenie na pobyt osoby, która już przebywa w Belgii, może być odebrane w przypadku oszustwa, a mianowicie, jeśli zostanie ustalone, że małżeństwo zawarto w wyłącznym celu umożliwienia cudzoziemcowi wjazdu lub pobytu na terenie Królestwa (art. 10, § 3, nowy)

Na zakończenie można również wspomnieć o ustawie z 25 kwietnia 2007 r. (M.B. 05.10.2007) zmieniającej ustawę z 15 grudnia 1980 r. o dostępie do terytorium, pobycie, osiedlaniu się i wydalaniu cudzoziemców, która weszła w życie 1 czerwca 2008 r., oraz rozporządzeniu królewskim z 7 maja 2008 r. zmieniającym rozporządzenie królewskie z 8 października 1981 r. o dostępie do terytorium, pobycie, osiedlaniu się i wydalaniu cudzoziemców, które określa sposób wykonywania ustawy.

Omawiana ustawa dąży do osiągnięcia dwóch głównych celów:

1) wprowadzenia pojęcia rezydenta długoterminowego wspólnot europejskich, jak również zmian jakie ze sobą niesie ustawa z 15 grudnia 1980 r. po wprowadzeniu dyrektywy 2003/109/WE dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi.

Ta ustawa, z jednej strony, określa warunki wydania i odebrania statusu rezydenta długoterminowego przyznanego obywatelowi państwa trzeciego, który legalnie przebywa na terytorium belgijskim, a z drugiej strony, określa warunki pobytu w Belgii dla osób korzystających z tego statusu w innych Państwach Członkowskich.

2) zmiany regulacji dotyczącej pobytu obywateli UE i członków ich rodzin. Implementuje dyrektywę 2004/38/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich. Prawo pobytu członków rodzin Belgów jest również zmienione.

Omawiana ustawa przewiduje, że obywatele Unii i członkowie ich rodzin nabywają odtąd prawo pobytu stałego po upływie trzyletniego okresu. Ponadto, partner zarejestrowanego związku partnerskiego uzyskuje odtąd prawo do korzystania z regulacji o łączeniu rodzin. Jednakże w przypadku oszustwa prawo pobytu każdorazowo zostaje utracone. Ustawa zawiera zatem niektóre zasady prawa ogólnego dotyczące łączenia rodzin, w formie po zmianach wprowadzonych ustawą z 15 września 2006 r., na przykład wymóg posiadania ubezpieczenia zdrowotnego oraz wystarczających środków do życia.

W **Chorwacji**, zezwolenie na pobyt jest wydawane cudzoziemcowi, jeśli spełnia on warunki przewidziane w art. 31 ustawy o cudzoziemcach 79/2007 zmienionej przez ustawę 36/2009, a mianowicie: posiada ważny paszport, a gdy jest to wymagane, wizę; dysponuje wystarczającymi środkami do utrzymania się; uzasadni przyczyny pobytu w Chorwacji; nie została wydana przeciwko tej osobie decyzja zakazująca pobytu w Chorwacji; pobyt nie zagraża zdrowiu i porządkowi publicznemu ani bezpieczeństwu narodowemu. Spełnienie tych warunków jest sprawdzane przez lokalną policję, która następnie wydaje zezwolenie na pobyt. Czasowe zezwolenie na pobyt jest wymagane dla pobytu przekraczającego 3 miesiące a krótszego niż 6 miesięcy; to pozwolenie musi być odnawiane co 6 miesięcy (art. 51 ustawy). Pozwolenie na pobyt stały jest wydawane po upływie pięcioletniego okresu (art. 78 ustawy). Małżeństwo z obywatelem Chorwacji bądź z osobą, która posiada prawo pobytu stałego nie zmienia tych zasad ogólnych; niemniej jednak art. 57 ustawy 79/2007, zmieniony przez art. 16 ustawy 36/2009, przewiduje, że pozwolenie na pobyt czasowy dla łączenia rodzin nie jest wydawane, gdy z okoliczności wynika, że dla jego uzyskania zostało zawarte małżeństwo fikcyjne (np.: małżonkowie nie mieszkają razem, nie mówią językiem zrozumiałym dla obojga, jeden z małżonków uzyskał zapłatę).

W **Hiszpanii**, małżeństwo z obywatelem Hiszpanii daje cudzoziemcowi prawo uzyskania zezwolenia na pobyt (art. 2 i 3 Dekretu Królewskiego 178/2003 z 14 lutego 2003 r.).

We **Francji**, ta problematyka jest uregulowana w Kodeksie prawa wjazdu i pobytu cudzoziemców i prawa azylu [CESEDA], obowiązującego od 1 marca 2005 r. i zmienionego przez ustawę 2006-911 z 24 lipca 2006 r. odnoszącą się do imigracji i integracji. We Francji jedynie małżonek obywatela Francji, a nie jego przyszły małżonek, może, zgodnie z art. L313-11 CESEDA, ubiegać się o uzyskanie zezwolenia na pobyt. Wjazd na terytorium Francji współmałżonków obywateli francuskich, niebędących obywatelami Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej, z wyjątkiem Algierczyków, wymaga wydania im przez francuskie władze konsularne długoterminowej wizy dotyczącej małżonków obywateli francuskich, wydania wizy można odmówić małżonkowi obywatela francuskiego w przypadku oszustwa, unieważnienia małżeństwa lub zagrożenia dla porządku publicznego. Odmowa wizy wjazdowej zazwyczaj nie wymaga uzasadnienia za wyjątkiem przypadków, gdy dotyczy określonych kategorii osób w szczególności małżonków obywateli francuskich, będących obywatelami państw trzecich (art. L211-2 CESEDA). Małżeństwo pomiędzy dwoma cudzoziemcami, z których jeden posiada prawo legalnego pobytu we Francji, pod pewnymi warunkami, otwiera możliwość korzystania z prawa łączenia rodzin, lecz muszą być spełnione dodatkowe wymogi związane ze środkami utrzymania i zakwaterowaniem.

Jeśli nie stanowi zagrożenia dla porządku publicznego, cudzoziemiec będący małżonkiem obywatela Francji uzyskuje z mocy prawa kartę pobytu czasowego zawierającą wzmiankę „życie prywatne i rodzinne” (*vie privée et familiale*), która jest ważna przez jeden rok z możliwością jej odnowienia. Karta ta może być mu wydana pod warunkiem, że nie żyje w poligamii, że jest małżonkiem obywatela francuskiego, który nie stracił swojego obywatelstwa i z którym od ślubu prowadzi wspólne pożycie, oraz że wjechał do Francji na podstawie wizy pobytu długotrwałego. Ponadto, w przypadku, gdy małżeństwo zostało zawarte zagranicą, musi zostać również wpisane do francuskich rejestrów (art. L. 313-11, 4° CESEDA).

Przed wejściem w życie ustawy nr 2006-911 z 24 lipca 2006 r., uprzednio przywoływanej, było również możliwe uzyskanie przez cudzoziemca z mocy prawa karty pobytu, na okres 10 lat z możliwością odnowienia, jeśli był zamężny/zonaty od co najmniej 2 lat z obywatelem francuskim, który nie stracił obywatelstwa i z którym prowadzili wspólne pożycie, a w przypadku małżeństwa zawartego zagranicą, zostało ono wpisane do rejestrów francuskich (dawny art. L.314-11, 1 CESEDA). Ustawa nr 2006-911 zlikwidowała automatyczność wydawania karty pobytu; w tej chwili może ona być wydana cudzoziemcowi pozostającemu od 3 lat w związku małżeńskim z obywatelem francuskim, pod warunkiem, że od ślubu kontynuują wspólne pożycie, że małżonek nie stracił obywatelstwa francuskiego, a w przypadku, gdy małżeństwo zostało zawarte zagranicą zostało ono wpisane do rejestrów francuskich, a cudzoziemiec w wystarczającym stopniu utożsamia się z wartościami, które przyświecają Republice Francuskiej (*intégration républicaine*) (nowy art. L. 314-9, pkt 3 CESEDA).

W **Grecji** zgodnie z ustawą 3368/2005 o prawie wjazdu, pobytu i integracji społecznej obywateli państw trzecich na terytorium greckim, obywatele państw niebędących Państwami Członkowskimi UE mogą, po okresie legalnego pobytu trwającego co najmniej dwa lata, wnosić o udzielenie prawa wjazdu i pobytu na terytorium Grecji dla członków swoich rodzin, jeśli spełniają oni warunki przewidziane w art. 53 przywoływanej ustawy. Za członka rodziny, oprócz innych osób, uznawany jest małżonek w wieku powyżej 18 lat, ale nie może to być przyszły małżonek. Tym osobom może zostać przyznane pozwolenie na pobyt na okres jednego roku z możliwością odnowienia (art. 57 §1 przywoływanej ustawy).

Cudzoziemiec, pochodzący z kraju trzeciego, pozostający w związku małżeńskim z obywatelem Grecji bądź innego Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej (art. 1 ustawy), przebywający legalnie na terytorium Grecji, w przypadku, gdy jego pobyt przekracza 3 miesiące może uzyskać „kartę pobytu członka rodziny obywatela greckiego lub obywatela Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej”. Karta jest wydawana na podstawie decyzji Sekretarza Generalnego Okręgu, w którym małżeństwo zamieszkuje, po uprzednim zbadaniu zachowania warunków porządku publicznego i bezpieczeństwa, oraz wypełnieniu warunków wymaganych prawem; karta wydawana jest na okres 5 lat lub na okres przewidziany dla pobytu obywatela Państwa Członkowskiego, jeśli okres ten jest krótszy niż 5 lat (art. 61 ustawy). Na zakończenie powyższego okresu, karta pobytu stałego może zostać takim osobom wydana w drodze decyzji Sekretarza Generalnego Okręgu, w którym mieszkają, pod warunkiem spełnienia warunków porządku publicznego i bezpieczeństwa; karta jest odnawialna z mocy prawa co 10 lat (art. 63 § 1 przywoływanej ustawy).

Zezwolenie na pobyt o długości 5 lat, odnawialny na taki sam okres, jest wydawane małżonkowi repatrianta, tj. osoby, która powróciła do Grecji lub osoby greckiego pochodzenia (art. 60 ustawy, w formie zmienionej przez art. 38 ustawy 3731/2008).

Na **Węgrzech** od 1 lipca 2007 r. stosowane są przepisy ustawy 1/2007 o wjeździe na terytorium i pobycie osób posiadających prawo swobodnego przemieszczania się i pobytu oraz ustawa 2/2007, o prawie wjazdu na terytorium i prawie pobytu osób posiadających obywatelstwo państwa trzeciego.

Ustawa 1/2007 ma zastosowanie do osób, które posiadają obywatelstwo państwa trzeciego i jednocześnie są współmałżonkami obywatela węgierskiego lub obywatela Państwa Członkowskiego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Te osoby mogą wjechać na terytorium Węgier, jeśli posiadają ważny paszport i wizę, za wyjątkiem przypadków przewidzianych w umowach międzynarodowych lub w prawie Unii Europejskiej.

Małżonek będący cudzoziemcem (nie dotyczy to przyszłych małżonków) korzysta z prawa pobytu przez 3 miesiące pod warunkiem posiadania wizy; może ją uzyskać po spełnieniu następujących warunków: nie zagraża porządkowi ani bezpieczeństwu publicznemu, przedstawi dowód posiadania miejsca zamieszkania i wystarczających środków utrzymania, w tym środków na pokrycie kosztów leczenia, oraz dostarczy zadowalający powód dla swojego pobytu; małżeństwo stanowi taki powód.

Prawo pobytu przekraczające 3 miesiące może zostać przyznane, jeśli dana osoba lub jej małżonek spełnią opisane wyżej warunki (ustawa 1/2007, art. 6 ust. 2 i art. 7 ust. 2). W przypadku śmierci małżonka, który jest obywatelem Węgier lub obywatelem Państwa Członkowskiego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, prawo pobytu drugiego małżonka trwa, chyba że nie prowadzi on działalności zarobkowej lub warunki pobytu nie są spełnione (ustawa 1/2007, art. 11 ust. 1) Jeśli związek małżeński został rozwiązany w ciągu 6 miesięcy od daty uzyskania prawa pobytu, prawo to wygasa, jeżeli zostanie stwierdzone, że małżeństwo zawarto jedynie dla jego uzyskania (ustawa 1/2007, art. 14 ust 2).

Małżonek obywatela Państwa Członkowskiego Europejskiego Obszaru Ekonomicznego, który legalnie przebywa na terytorium Węgier, uzyskuje prawo pobytu stałego, pod warunkiem, że przebywał na terenie Węgier w sposób nieprzerwany przez 5 lat (ustawa 1/2007, art. 16, ust. 1,b). Małżonek obywatela węgierskiego może uzyskać prawo stałego pobytu, jeśli pozostaje z nim w związku małżeńskim od dwóch lat i jeśli pożycie małżeńskie było ciągłe (ustawa 1/2007, art. 16, ust. 2,b).

Ustawa 2/2007 dotyczy łączenia rodzin małżonka pochodzącego z państwa trzeciego pozostającego w związku małżeńskim z obywatelem państwa trzeciego, który posiada prawo legalnego pobytu na terenie Węgier. Dla korzystania z prawa pobytu przekraczającego okres 3 miesięcy, małżonek musi uzyskać zezwolenie na pobyt, które jest odnawialne i które zezwala na pozostawanie na terenie Węgier przez okres do dwóch lat. Dla jego uzyskania należy posiadać ważny paszport, pozwolenie na pobyt, dowód posiadania miejsca zamieszkania i środków na utrzymanie, w tym środków na leczenie (ustawa 2/2007, art. 13 ust. 1), a ponadto nie zagrażać porządkowi, ani bezpieczeństwu publicznemu.

Dawne „zezwolenie na osiedlenie” zostało zastąpione przez trzy kategorie zezwoleń: pierwsze „krajowe zezwolenie na osiedlenie” (nemzeti letelepedési engedély), które małżonek może uzyskać zgodnie z opisanymi wyżej postanowieniami; drugie „zezwolenie na osiedlenie w Europejskim Obszarze Ekonomicznym” (EGT letelepedési Engel), które zapewnia dużą mobilność zgodnie z dyrektywą Rady 109/2003/WE; i ostatnie „tymczasowe zezwolenie na osiedlenie na czas określony” (ideiglenes letelepedési engedély), wydawane osobom, które uzyskały długoterminowe prawo pobytu w innym Państwie Członkowskim, a które chcą przebywać na Węgrzech (ze względów zawodowych lub dla kontynuacji studiów, etc.).

We Włoszech ta tematyka jest uregulowana przez dekret legislacyjny nr 286 z 25 lipca 1998 r. (Testo unico delle disposizioni concernenti la disciplina dell'immigrazione e norme sulla condizione dello straniero [T.U.]), opublikowany w Dzienniku Oficjalnym nr 191, 18 sierpnia 1998 r. Akt ten był kilkakrotnie zmieniany, przede wszystkim przez dekret legislacyjny nr 5 z 8 stycznia 2007 r. (zmieniony przez d.leg nr 160 z 3 października 2008 r.) mający na celu wdrożenie dyrektywy 2003/86/WE dotyczącej łączenia rodzin, i przez ustawę nr 94 z 15 lipca 2009 r. (Disposizioni in materia di sicurezza) opublikowaną w Dzienniku Oficjalnym nr 170 z 24 lipca 2009 r. i obowiązującą od 8 sierpnia 2009 r. Testo Unico (dalej: T.U.) stosuje się do obywateli państw niebędących Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz do apatrydów, określonych w tekście terminem „cudzoziemcy”, nie dotyczy obywateli Państw Członkowskich (art.1 § 1 i 2 T.U.)

Testo Unico stanowi, że cudzoziemiec legalnie wjeżdżający na terytorium włoskie może ubiegać się o wydanie mu pozwolenia na pobyt, na okres od 3 miesięcy do dwóch lat (zależny od powodów pobytu: wizyta, sprawy zawodowe, studia, praca), pod warunkiem, że nie stanowi zagrożenia dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa narodowego. Karta pobytu może zostać odnowiona na okres nie dłuższy niż przewidziany w pierwotnym pozwoleniu (art. 5 § 34 i §4 T.U.). Art. 4 bis Testo Unico, w formie zmienionej przez ustawę nr 94/2009, stanowi, że w chwili składania wniosku o pozwolenie na pobyt, cudzoziemiec, który legalnie wjechał na teren Włoch, musi podpisać porozumienie, przewidujące szczególne cele związane z integracją, które mają być osiągnięte podczas trwania pozwolenia na pobyt, za osiągnięcie każdego z celów przyznawane są punkty, a należy zdobyć ich określoną ilość. Zawarcie tego porozumienia jest warunkiem koniecznym dla uzyskania pozwolenia na pobyt. Dla krótkoterminowego pobytu, nieprzekraczającego 3 miesięcy (wizyta, sprawy zawodowe, turystyka, studia), pozwolenie na pobyt nie jest wymagane (ustawa nr 6 z 28 maja 2007, Disciplina dei soggiorni di breve durata degli stranieri per visite, affari, turismo e studio).

Pozwolenie na pobyt w celu łączenia rodzin może zostać wydane, na okres dwóch lat z możliwością odnowienia (art. 5 § 3⁶T.U.), małżonkowi niepozostającemu w separacji legalnej, który ma niemniej niż 18 lat, małoletnim dzieciom poniżej 18 roku życia, które nie pozostają w związkach małżeńskich, wliczając w to dzieci pochodzące ze związku małżeńskiego oraz dzieci pozamałżeńskie, dzieciom pełnoletnim, które trwale, ze względu na stan zdrowia, nie są w stanie zaspokoić swoich potrzeb, rodzicom, jeśli nie mają innego potomstwa w kraju pochodzenia, lub rodzicom, którzy mają powyżej 65 lat, jeśli pozostałe potomstwo nie jest w stanie ich utrzymać z powodu ciężkiego stanu zdrowia, który jest udokumentowany. Wniosek jest odrzucony, jeśli małżeństwo zawarto jedynie dla uzyskania przez osobę zainteresowaną prawa wjazdu i pobytu na terytorium (art. 28 i 29 T.U., w formie nadanej przez d.leg. nr 160/2008).

Jeśli powyższe związki rodzinne nie mogą zostać udokumentowane w sposób pewny poprzez zaświadczenia, bądź certyfikaty wydane przez kompetentne organy zagraniczne, lub gdy istnieją wątpliwości co do autentyczności takich dokumentów, służba dyplomatyczna bądź konsularna może sporządzić zaświadczenie, w oparciu o test DNA przeprowadzony na koszt osób zainteresowanych. Łączenie rodzin małżonka lub rodziców jest zabronione, jeśli członek rodziny, której wniosek dotyczy, będący w związku małżeńskim z obywatelem państwa trzeciego, pozostaje równocześnie w związku małżeńskim na terenie Włoch z inną osobą.

Cudzoziemiec, który wnioskuje o łączenie rodzin musi ponadto wykazać: a) posiadanie zamieszkania odpowiedniego z punktu widzenia warunków higienicznych i sanitarnych, potwierdzone przez organy komunalne b) minimalny dochód roczny c) ubezpieczenie zdrowotne lub inny tytuł zdolny do zabezpieczenia pokrycia wszystkich ryzyk na terytorium włoskim dla rodzica, który ma powyżej 65 lat, lub jego wpis do Krajowej Służby Zdrowia.

Testo Unico w art. 30 przewiduje jeszcze inne warunki, po spełnieniu, których może zostać wydane cudzoziemcowi pozwolenie na pobyt z powodów rodzinnych. Przykładowo może je uzyskać cudzoziemiec, który przebywa legalnie na terytorium Włoch od co najmniej roku, i który zawarł związek małżeński we Włoszech z obywatelem Włoch lub z obywatelem Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej, lub obywatelem kraju trzeciego, który legalnie przebywa we Włoszech (art. 30 § 1 lit. b). To pozwolenie na pobyt umotywowane względami rodzinnymi jest wydawane na okres równy okresowi, na który zostało wydane pozwolenie na pobyt uprawnionego cudzoziemca, spełniającego warunki korzystania z prawa łączenia, i może być wznowione w tym samym momencie co prawo pobytu tegoż cudzoziemca (art. 30 § 3). W przypadku śmierci, separacji legalnej lub rozwiązania małżeństwa, pozwolenie na pobyt umotywowane względami rodzinnymi może zostać zamienione na pozwolenie na pobyt ze względu na pracę lub studia (art. 30 § 5), jednakże jest ono niezwłocznie odwołane, jeśli zostanie dowiedzione, że nie było faktycznego wspólnego zamieszkiwania po zawarciu związku małżeńskiego, chyba że z tego związku pochodzą wspólne dzieci (art. 30 § 1-bis).

Cudzoziemiec będący w posiadaniu, od co najmniej 5 lat, ważnego prawa pobytu może wnioskować o wydanie pozwolenia na pobyt długoterminowy, nieograniczony w czasie, dla siebie lub członków jego rodziny, jeśli wykáže, że posiada środki wystarczające dla zaspokojenia swoich potrzeb i, odpowiednio, zaspokojenia potrzeb swojej rodziny, oraz że posiada stosowne miejsce zamieszkania. Przyznanie pozwolenia na pobyt długoterminowy jest uzależnione od zdania testu na znajomość języka włoskiego (art. 9 § 1-2 bis T.U.). To pozwolenie na pobyt jest cofane, jeśli zostało uzyskane w sposób oszukańczy, jeśli jego posiadacz został objęty decyzją o wydaleniu lub gdy warunki jego wydania nie istnieją lub przestały istnieć (art. 9 § 7 T.U.).

W decyzji o odmowie wydania lub przedłużenia zezwolenia na pobyt lub cofnięcia zezwolenia na pobyt cudzoziemcowi, który skorzystał z prawa do łączenia rodzin lub do którego dotoczyła rodzina, zgodnie z art. 29 T.U., bierze się pod uwagę charakter i autentyczność więzi rodzinnych osoby zainteresowanej, więzi rodzinne i społeczne istniejące w kraju pochodzenia, a dla cudzoziemca już przebywającego na terytorium Włoch, okres dotychczasowego pobytu (art. 5 § 5 T.U., uzupełniony przez d.leg. z 8 stycznia 2007).

W **Luksemburgu** uzyskanie, odnowienie lub odebranie pozwolenia na pobyt są regulowane przez ustawę z 29 sierpnia 2008 r. dotyczącą swobodnego przepływu osób i imigracji. Jeśli małżeństwo zostało zawarte dla umożliwienia współmałżonkowi wjazdu lub pobytu na terytorium Luksemburga, art. 75 przekazuje ministrowi, właściwemu w sprawach imigracji, prawo odmowy współmałżonkowi wjazdu i pobytu na terytorium Luksemburga. Ponadto, może on również cofnąć prawo pobytu takiemu współmałżonkowi, odpowiednio, odmówić mu odnowienia prawa pobytu.

W **Holandii** dla uzyskania prawa pobytu nie wystarczy zawarcie związku małżeńskiego, należy spełniać dodatkowe warunki, a mianowicie: małżeństwo musi być zawarte w Holandii lub tam zaakceptowane, jeśli zostało zawarte zagranicą, oraz musi zostać wpisane do rejestru elektronicznego ludności; ponadto małżonkowie muszą razem zamieszkiwać i dysponować statymi środkami, o określonej wysokości, która została zwiększona, co może przyczynić się do zmniejszenia ilości małżeństw fikcyjnych; w końcu, żeby wjechać na teren Holandii, małżonek nie może stanowić zagrożenia dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa narodowego (art. 3 ust.1 lit. b ustawy o cudzoziemcach z 2000 r.) Te same rozwiązania są stosowane dla zarejestrowanego związku partnerskiego. Osoby, które chcą wjechać na teren Holandii jedynie w celu zawarcia związku małżeńskiego lub zawarcia związku partnerskiego i które w tym celu potrzebują wizy wjazdowej, mogą się o nią starać wskazując, że nie mają zamiaru osiedlenia się w Holandii po zawarciu małżeństwa/związku partnerskiego.

W **Polsce** zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony jest przyznawane cudzoziemcowi pozostającemu w związku małżeńskim z obywatelem polskim (art. 53, ust. 1, pkt 6 ustawy o cudzoziemcach), chyba że z okoliczności wynika, że małżeństwo zawarto w celu obejścia przepisów. W takiej sytuacji odmawia się udzielenia zezwolenia na pobyt (art. 57, ust.1. pkt 4 ustawy o cudzoziemcach). Z kolei zezwolenia na osiedlenie się jest udzielane cudzoziemcowi, który pozostaje w związku małżeńskim, zawartym z obywatelem polskim co najmniej 3 lata przed złożeniem wniosku i bezpośrednio przed złożeniem wniosku przebywał nieprzerwanie na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej, co najmniej przez 2 lata na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony (art. 64, ust. 1. pkt 2 ustawy o cudzoziemcach).

W **Portugalii** od zmiany ustawodawczej w 2007 r. wjazd i pobyt obywateli niektórych krajów nie należących do Unii Europejskiej, są poddane wymogowi posiadania wizy. Prawo wjazdu i prawo pobytu na terytorium portugalskim jest przyznawane wszystkim pochodzącym z zagranicy współmałżonkom obywateli Portugalii, bez wymogu wspólnego zamieszkania, pod warunkiem jednak, że nie stanowią oni zagrożenia dla porządku, bezpieczeństwa i zdrowia publicznego. (art. 98, 99, 101 ustawy 23/2007 z 4 lipca 2007 r.).

W **Wielkiej Brytanii** ustawa z 2004 r. o azylu i imigracji (Asylum and Immigration [Treatment of Claimants, etc.] Act 2004), obowiązująca od 1 lutego 2005 r., wprowadziła nowe środki stosowane do obywateli państw spoza Europejskiego Obszaru Ekonomicznego, a pragnących zawrzeć związek małżeński na terytorium brytyjskim; wyjątek stanowią osoby posiadające stałe zezwolenie na pobyt w Wielkiej Brytanii. Odtąd, żeby wjechać do Wielkiej Brytanii, w kraju pochodzenia należy złożyć wniosek do ambasady brytyjskiej, konsulatu bądź do Biura High Commissioner o wydanie specjalnej wizy narzeczeńskiej, bądź wizy odwiedzającego w celu małżeństwa (marriage visitor). W przypadku gdy zainteresowani mieszkają już w Wielkiej Brytanii, muszą złożyć wniosek o zatwierdzenie małżeństwa (certificate for approval of marriage) w Home Office. W obu sytuacjach podczas pobytu są ponadto poddani kontroli wykonywanej przez urząd imigracji i muszą złożyć wniosek o ogłoszenie zapowiedzi ślubnych w jednym z 76 urzędów stanu cywilnego wyznaczonych do tego celu w Anglii i Walii, gdzie muszą się stawić wraz ze swoim przyszłym małżonkiem; lub, jeśli mieszkają w Szkocji lub Irlandii Północnej, składają pisemną deklarację o ich planowanym małżeństwie w jednym z urzędów stanu cywilnego wyznaczonych do tego celu. Trzeba podkreślić, że od wejścia w życie 5 grudnia 2005 r. ustawy z 2004 r. o cywilnych związkach partnerskich (Civil Partnership Act 2004), takie same wymogi są stawiane cudzoziemcom, którzy chcą w Wielkiej Brytanii zarejestrować związek partnerski.

W **Szwajcarii** 1 stycznia 2008 r. weszła w życie ustawa federalna o cudzoziemcach (LEtr), uchwalona 15 grudnia 2005 r. przez Parlament i zatwierdzona w referendum 24 września 2006 r. Nowa ustawa przewiduje przepisy odnoszące się do prawa wjazdu i pobytu na terytorium Szwajcarii, które zawarte są w artykułach od 42 do 45 i 49.

Cudzoziemiec pozostający w związku małżeńskim z obywatelem Szwajcarii oraz dzieci obywatela Szwajcarii, stanu wolnego, w wieku poniżej 18 lat, mają prawo otrzymać zezwolenie na pobyt i na przedłużenie jego ważności pod warunkiem pozostawania z nim we wspólnym gospodarstwie domowym (art.42 ust.1 LEtr). Członkowie rodziny obywatela Szwajcarii, którzy posiadają zezwolenie na pobyt stały wydane przez państwo, z którym Szwajcaria podpisała umowę o swobodnym przepływie osób, a mianowicie: małżonkowie i ich potomstwo poniżej 21 roku życia, lub wstępni obywatela Szwajcarii bądź jego współmałżonka, jeśli zapewnione jest im utrzymanie, mają prawo do otrzymania zezwolenie na pobyt oraz przedłużenia jego ważności; jednakże nie ma tu wymogu prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego z obywatelem szwajcarskim (art.42 ust.2 LEtr). Dzieci poniżej 12 roku życia (art.42 ust. 4 LEtr) oraz małżonek, po co najmniej pięciu latach legalnego i nieprzerwanego pobytu, mają prawo uzyskać zezwolenie na osiedlenie się (art.42 ust.3 LEtr).

Ponadto, obcokrajowiec, małżonek osoby posiadającej zezwolenie na osiedlenie oraz dzieci osoby korzystającej z takiego zezwolenia, stanu wolnego, poniżej 18 roku życia, mają prawo uzyskać zezwolenie na pobyt lub jego przedłużenie pod warunkiem, że pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą posiadającą zezwolenie na osiedlenie (art. 43 ust. 1 LEtr). Zezwolenie na osiedlenie się jest przyznawane dzieciom poniżej 12 roku życia (art. 43 ust. 3 LEtr) oraz małżonkowi, po co najmniej pięciu latach legalnego i nieprzerwanego pobytu (art. 43 ust. 2 LEtr).

Właściwy organ może udzielić zezwolenia na pobyt cudzoziemcowi, pozostającemu w związku małżeńskim z osobą posiadającą zezwolenie na pobyt oraz dzieciom, stanu wolnego, poniżej 18 lat, osoby korzystającej z tego zezwolenia, jeśli razem prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, posiadają odpowiednie zakwaterowanie oraz nie wymagają pomocy socjalnej (art. 44 LEtr).

Jeśli chodzi o małżonka osoby posiadającej zezwolenie na pobyt krótkoterminowy i jej dzieci (stanu wolnego, poniżej 18 la), mogą oni uzyskać pozwolenie na pobyt krótkoterminowy po spełnieniu tych samych warunków (art. 45 LEtr).

Jednakże warunek prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego, przewidziany w art. 42 ust. 1, 43 i 44, nie jest wymagany, gdy zachowana jest wspólnota rodzinna i gdy ważne powody usprawiedliwiają osobne zamieszkiwanie (art. 49 LEtr). Ten wymóg nie jest stosowany przy łączeniu rodzin cudzoziemca będącego małżonkiem obywatela Unii Europejskiej, bądź obywatela państwa należącego do Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), który korzysta z pozwolenia na pobyt stały w jednym z państw UE lub EFTA [patrz umowa z 21 czerwca 1999 r. zawarta między Wspólnotą Europejską i jej Państwami Członkowskimi a Konfederacją Szwajcarską o swobodnym przepływie osób i Konwencja z 4 stycznia 1960 r. ustanawiająca Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (EFTA)]. Przywołane przepisy stosuje się przez analogię do rejestrowanego związku partnerskiego (art. 52 LEtr).

W **Turcji**, cudzoziemiec będący małżonkiem obywatela Turcji lub cudzoziemiec, który legalnie przebywa na terytorium Turcji, uzyskuje z dniem zawarcia związku małżeńskiego prawo pobytu na terytorium. W przypadku zachowaniu będącego w sprzeczności z przepisami odnoszącymi się do pobytu w Turcji, pozwolenie na pobyt może zostać unieważnione.

2) Nabycie obywatelstwa

W **Niemczech**, z wyjątkiem przypadków związanych z bezpieczeństwem Państwa, cudzoziemiec będący w związku małżeńskim z obywatelem Niemiec może uzyskać naturalizację ułatwioną, jeśli straci poprzednie obywatelstwo lub się go zrzeknie, jeśli wykaże się wystarczającą znajomością języka niemieckiego oraz asymilacją do życia w tym kraju, jeśli zamieszkuje tam od co najmniej 3 lat i jeśli od co najmniej dwóch lat prowadzi wspólne gospodarstwo domowe ze współmałżonkiem (§9, ust. 1 ustawy o obywatelstwie: Staatsangehörigkeitsgesetz [StAG]).

W **Belgii** art. 16 § 1 kodeksu obywatelstwa belgijskiego, w formie nadanej przez ustawę z 1 marca 2000 r., stanowi, że zawarcie małżeństwa nie powoduje z mocy prawa żadnych skutków, jeśli chodzi o obywatelstwo. Cudzoziemiec, który zawarł związek małżeński z obywatelem belgijskim lub którego współmałżonką nabył obywatelstwo belgijskie podczas trwania ich związku małżeńskiego, jeśli małżonkowie mieszkają ze sobą w Belgii co najmniej od trzech lat i jeśli prowadzą w Belgii wspólne gospodarstwo domowe, może nabyć obywatelstwo belgijskie poprzez oświadczenie (art. 16, §2, pkt 1 i art. 15). Cudzoziemiec, który zawarł związek małżeński z obywatelem belgijskim lub którego współmałżonką nabył obywatelstwo belgijskie podczas trwania ich związku małżeńskiego, jeśli małżonkowie mieszkają ze sobą w Belgii co najmniej od 6 miesięcy i jeśli prowadzą w Belgii wspólne gospodarstwo domowe może nabyć obywatelstwo belgijskie poprzez oświadczenie (art. 15), pod warunkiem, że w momencie jego składania przysługiwało mu, od co najmniej 3 lat, prawo pobytu przekraczającego 3 miesiące lub prawo osiedlenia się w Królestwie (art. 16, §2, pkt 2). Wspólne pożycie zagranicą może być traktowane tak jak wspólne pożycie na terenie Belgii, pod warunkiem, że dana osoba wykaże posiadanie rzeczywistych więzi z Belgią (art. 16, §2, pkt 4).

W momencie składania tego wniosku lub oświadczenia w sprawie nabycia obywatelstwa belgijskiego cudzoziemiec musi posiadać legalne pozwolenie na pobyt (art. 7 bis wprowadzony przez art. 379 ustawy z 27 grudnia 2006 r. wprowadzająca przepisy o różnej treści (M.B. 28.12.2006), obowiązujący od 28 grudnia 2006 r.). Przez „pobyt legalny” rozumie się sytuację, gdy cudzoziemiec uzyskał prawo pobytu w Królestwie na okres powyżej 3 miesięcy lub uzyskał pozwolenie na osiedlenie się w nim (ustawa z 15 grudnia 1980 r. o dostępie na terytorium, prawie pobytu, osiedlenia i wydalania cudzoziemców).

W **Chorwacji** cudzoziemiec pozostający w związku małżeńskim z obywatelem Chorwacji może nabyć obywatelstwo na warunkach uprzywilejowanych. Jeśli był uprawniony do stałego pobytu na terytorium Chorwacji, może zostać znaturalizowany bez konieczności spełnienia warunków ogólnych przewidzianych w art. 1 § 1 punkty od 1 do 4 ustawy o obywatelstwie chorwackim, a mianowicie wymogu bycia pełnoletnim, posiadania zdolności do czynności prawnych, zrzeczenie się wcześniejszego obywatelstwa, nieprzerwanego przebywania na terytorium Chorwacji od co najmniej pięciu lat w dniu składania wniosku, oraz wykazania wystarczającej znajomości języka chorwackiego i alfabetu łacińskiego (art. 10 ustawy o obywatelstwie chorwackim: Narodne novine, nr s 53/1991, 28/1992 i 113/1993).

W **Hiszpanii** małżeństwo samo w sobie nie ma wpływu na obywatelstwo, lecz pozwala małżonkowi, który jest obcokrajowcem, nabyć obywatelstwo hiszpańskie poprzez pobyt, na koniec krótkiego okresu jednego roku. Minister Sprawiedliwości może nadać obywatelstwo hiszpańskie cudzoziemcowi, pozostającemu od roku w związku małżeńskim z obywatelem Hiszpanii, jeśli wypełnione są szczególne warunki, wśród których najważniejsze to: para nie pozostaje w separacji legalnej lub faktycznej, cudzoziemiec musi posiadać zezwolenie na pobyt legalny i miejsce zamieszkania na terenie Hiszpanii przez cały wymagany prawem okres, który musi bezpośrednio poprzedzać chwilę złożenia wniosku o przyznanie obywatelstwa (art. 22, § 2, lit. d, i § 3 Cc).

We **Francji** małżeństwo z Francuzem nie powoduje z mocy prawa uzyskania obywatelstwa (art. 21-1 kodeksu cywilnego). Otwiera jednak małżonkowi, który jest cudzoziemcem, możliwość uzyskania obywatelstwa francuskiego na podstawie procedury deklaratoryjnej, przewidzianej w ustawie nr 2006-911 z 24 lipca 2006 r. dotyczącej imigracji i integracji, która wprowadziła warunki wykonawcze.

Według ustawy okres wspólnego pożycia, zakładający więź uczuciową i materialną, liczony od dnia małżeństwa, a pozwalający na złożenie oświadczenia, jest ustalony na 4 lata wymagane warunki to: w dacie składania oświadczenia, pożycie małżeńskie nie zostało zerwane, deklarujący udowodni, że legalnie i nieprzerwanie przebywał we Francji przez trzy lata licząc od zawarcia małżeństwa lub wykaże, że jego francuski małżonkowie podczas trwania pożycia małżeńskiego zagranicą był wpisany do rejestru Francuzów osiadłych poza Francją. W innym wypadku okres pożycia małżeńskiego pozwalający na podpisanie deklaracji wynosi pięć lat.

Deklarujący musi wykazać swój nieprzerwany i legalny pobyt we Francji przez co najmniej 3 lata, przedstawiając dokumenty, które będą w stanie to udowodnić (pozwolenie na pobyt, umowa najmu, rachunki za

wynajem, faktury za elektryczność, odcinki wypłaty...) gdy chodzi o przypadek małżeństwa z Francuzem osiadłym zagranicą jako dowód wystarczy zaświadczenie o wpisie do rejestru Francuzów osiadłych poza Francją. Małżeństwo zawarte zagranicą musi zostać wcześniej wpisane do francuskich rejestrów konsularnych stanu cywilnego.

Rząd dysponuje prawem sprzeciwu wobec nabycia obywatelstwa francuskiego w drodze małżeństwa. Procedura sprzeciwu musi być wszczęta w ciągu dwóch lat (dawniej rok) liczonych od daty odbioru zaświadczenia o obywatelstwie albo od dnia uprawomocnienia się decyzji sądowej traktującej o zgodności oświadczenia z prawem.

Małżonek będący cudzoziemcem musi dodatkowo wykazać się wystarczającą znajomością języka francuskiego, według swoich możliwości. Ta okoliczność jest sprawdzana podczas dochodzenia, którego przeprowadzenie jest powierzone władzom konsularnym bądź prefekturalnym, a sędzia rejonowy (juge d'instance) lub konsul mogą przekazać wszystkie przydatne obserwacje Ministerstwu Imigracji, Integracji, Tożsamości Narodowej i Solidarnego Rozwoju. Utrzymanie pożycia małżeńskiego „uczuciowego i materialnego” nie oznacza jedynie wspólnego zamieszkania. Dlatego niemożliwe jest przyjęcie takiego oświadczenia, jeśli takie pożycie zostało zerwane, a w szczególności w przypadku rozwodu, śmierci małżonka będącego obywatelem Francji, lub gdy małżeństwo zostało sądownie unieważnione.

Jeśli chodzi o procedurę (art. 26 i kolejne kodeksu cywilnego), mają zastosowanie następujące reguły: co do organu właściwego, jeśli para zamieszkuje we Francji, oświadczenie o obywatelstwie jest składane przed sędzią rejonowym (juge d'instance); jeśli zamieszkuje zagranicą, deklaracja składana jest przed właściwymi terytorialnie władzami konsularnymi. Potwierdzenie obywatelstwa jest wydawane po dostarczeniu wszystkich wymaganych dokumentów. Rejestracja oświadczenia stanowi kompetencję wyłączną ministra właściwego ds. naturalizacji na podstawie art. 21-2 kodeksu cywilnego. Zgodnie z trzecim ustępem art. 21-2 kodeksu cywilnego

„deklaracja jest wydawana na warunkach przewidzianych w art. 26 i następnym. W drodze odstępstwa od art. 26-1, jest rejestrowana przez ministra właściwego ds. naturalizacji („la déclaration est faite dans les conditions prévues aux articles 26 et suivants. Par dérogation aux dispositions de l'article 26-1, elle est enregistré par le Ministre chargé des naturalisations”).

Licząc od daty odbioru potwierdzenia, Minister dysponuje terminem jednego roku do odmowy rejestracji; odmawia rejestracji, jeśli autor oświadczenia nie spełnia przewidzianych prawem, wyżej wymienionych wymogów. Decyzja o odmowie rejestracji musi być uzasadniona i otwiera możliwość wystąpienia, w terminie sześciu miesięcy, do sądu okręgowego (le tribunal de Grande instance). W braku odmowy, we wskazanym terminie, oświadczenie jest rejestrowane, a osoba deklarująca uzyskuje obywatelstwo francuskie licząc od dnia złożenia oświadczenia. Deklarującemu jest dostarczana kopia oświadczenia ze wzmianką o rejestracji. Rejestracja może być jednak podważona przez prokuratora albo ze względu na nieprzeżerzenie warunków wymaganych prawem - wtedy sprzeciw musi zostać wystosowany w ciągu 2 lat od daty rejestracji, albo ze względu na kłamstwo lub oszustwo - sprzeciw musi zostać wystosowany w ciągu 2 lat od wykrycia czynu. Ustanie pożycia małżeńskiego w ciągu 12 miesięcy od rejestracji oświadczenia, stanowi domniemanie oszustwa (art. 26-4 kodeksu cywilnego). Dodatkowo, w terminie dwóch lat od dnia dostarczenia cudzoziemcowi potwierdzenia nabycia obywatelstwa lub od daty wyroku nakazującego rejestrację, Rząd, w drodze dekretu Rady Państwa, opierając się na niegodności lub braku asymilacji cudzoziemca, może sprzeciwić się nabyciu obywatelstwa przez cudzoziemca (art. 21-4 kodeksu cywilnego).

W **Grecji** cudzoziemiec, w celu nabycia obywatelstwa greckiego przez naturalizację, musi legalnie przebywać na terytorium Grecji przez okres 10 lat podczas 12 lat poprzedzających jego wniosek o nabycie obywatelstwa. Ten okres został skrócony do lat 3, jeśli cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela Grecji i posiadają wspólne dzieci; do lat 5 jeśli jest się uchodźcą bądź apatrydą (art. 5 par. 2 ust. a ustawy 3284/2004, Kodeks Obywatelstwa Greckiego).

Na **Węgrzech** ustawa 55/1993 dotycząca obywatelstwa stanowi, że jest możliwe złożenie wniosku o nabycie obywatelstwa węgierskiego przez każdego obywatela, który posiada zezwolenie na pobyt, jeśli przebywa on na terenie Węgier w sposób ciągły przez okres 8 lat poprzedzających złożenie wniosku oraz spełnia następujące warunki: nie figuruje w rejestrze sądowym i jego zachowanie nie było przedmiotem żadnego postępowania karnego przed sądem węgierskim, posiada środki na utrzymanie się i ma zapewnione miejsce zamieszkania na Węgrzech oraz zdał egzamin w języku węgierskim ze znajomości konstytucji, chyba że został zwolniony z tego obowiązku przez ustawę; we wszystkich przypadkach nabycie obywatelstwa nie może być sprzeczne z interesem Węgier (ustawa 55/1993, art.4, ust.1). Jednakże, obywatel pozostający w związku małżeńskim z obywatelem węgierskim korzysta z warunków bardziej korzystnych, gdyż dla nabycia obywatelstwa węgierskiego wystarczy, że przebywał legalnie i w sposób ciągły na terytorium Węgier przez okres 3 lat i że małżeństwo jest ważne i trwa co najmniej 3 lata; musi chodzić o jedno to samo małżeństwo (ustawa 55/1993, art. 4, ust. 2), a przedwczesna śmierć małżonka będącego obywatelem węgierskim nie stanowi przeszkody dla żyjącego małżonka do uzyskania obywatelstwa.

We **Włoszech** małżeństwo pomiędzy obywatelem Włoch a cudzoziemcem pozwala temu ostatniemu ubiegać się o obywatelstwo włoskie po upływie dwóch lat pobytu we Włoszech lub trzech lat małżeństwa jeśli mieszkał zagranicą, pod warunkiem, że w chwili dekretu nadania obywatelstwa małżeństwo nie zostało rozwiązane ani unieważnione, że wywiera wciąż skutki cywilne i że małżonkowie nie pozostają w separacji legalnej. Te terminy są zmniejszone o połowę, jeśli ze związku pochodzą dzieci, bądź małżonkowie wspólnie adoptowali dzieci (art. 5 ustawy nr 91 z 1992 r. w wersji zmienionej przez ustawę 94/2009).

Art. 6 ustawy 91/1992 ustanawia przesłanki, przy spełnieniu których zabronione jest nabycie obywatelstwa przez małżeństwo (skazanie za niektóre przestępstwa, powody związane z bezpieczeństwem narodowym). Dla złożenia wniosku konieczne jest by efektywne i trwałe relacje małżeńskie występowały przez cały wymagany okres pobytu. Wniosek o nabycie obywatelstwa może być złożony nie tylko przez małżonka, którego współmałżonek uzyskał obywatelstwo przed zawarciem związku małżeńskiego, ale również przez małżonka osoby, która nabyła obywatelstwo włoskie już po zawarciu związku, pod warunkiem, że w momencie rozpoczęcia procedury zostały spełnione warunki wymagane prawem. Do wniosku o nabycie obywatelstwa przez małżeństwo lub pobyt musi być dołączone zaświadczenie o spełnieniu wymaganych warunków, które nie może być poświadczaniem jedynie przez samego zainteresowanego, oraz dowód wpłaty 200 euro.

W **Luksemburgu** ustawa z 23 października 2008 r. o obywatelstwie luksemburskim weszła w życie 1 stycznia 2009 r. Małżeństwo nie pociąga za sobą szczególnych korzyści, jeśli chodzi o nabycie obywatelstwa luksemburskiego. Inaczej mówiąc: warunki uzyskania obywatelstwa są jednakowe dla wszystkich cudzoziemców bez względu na to, czy są małżonkami obywatela Luksemburga czy też nie.

W **Holandii** pełnoletni cudzoziemiec (ukończone 18 lat), zamężny/żonaty lub pozostający w zarejestrowanym związku partnerskim z obywatelem Holandii, może uzyskać obywatelstwo holenderskie poprzez naturalizację po upływie zmniejszonego do trzech lat okresu małżeństwa bądź związku partnerskiego, jeśli podczas tego czasu współmałżonkowie mieszkają ze sobą (art. 8, ust. 2, ustawy o obywatelstwie holenderskim). Ponadto musi on być zintegrowany ze społeczeństwem Holandii, Antyli Holenderskich lub Aruby oraz nie mogą istnieć przeciwwskazania dla jego pobytu na czas nieokreślony.

W **Polsce** cudzoziemiec pozostający co najmniej 3 lata w związku małżeńskim zawartym z osobą posiadającą obywatelstwo polskie, który zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się lub posiada prawo stałego pobytu, może nabyć obywatelstwo polskie (art. 10, ust. 1 ustawy o obywatelstwie polskim z 15 lutego 1962 r.: Dz.U. 2000, Nr 28, poz. 353).

W **Portugalii** cudzoziemiec pozostający w związku małżeńskim z Portugalczykiem może nabyć obywatelstwo portugalskie poprzez złożenie oświadczenia po 3 latach od zawarcia małżeństwa (art. 3 ustawy o obywatelstwie), pod warunkiem, że w momencie jego składania małżeństwo nadal trwa, a osoba zainteresowana udowodni swój związek ze społecznością portugalską. Państwo portugalskie, reprezentowane przez prokuratora, może jednak przeciwstawić się złożonemu oświadczeniu, w ciągu jednego roku przed Sądem Apelacyjnym w Lizbonie (art. 9 i 10 ustawy o obywatelstwie), przyjmując za podstawę skargi brak efektywnego związku ze społecznością portugalską (który to może być udowodniony poprzez znajomość języka portugalskiego oraz zamieszkanie na terytorium portugalskim), bądź popełnienie przestępstwa karnego karą więzienia powyżej 3 lat według prawa portugalskiego; podstawą może być też fakt wykonywania funkcji publicznych lub nieobowiązkowej służby wojskowej na rzecz innego państwa. Ustawa z 17 kwietnia 2006 r. wprowadziła takie same możliwości, jeśli chodzi o związki faktyczne: cudzoziemiec, który mieszka z Portugalczykiem w warunkach podobnych do małżeństwa od co najmniej 3 lat, może uzyskać obywatelstwo portugalskie poprzez złożenie oświadczenia, pod warunkiem, że ten związek zostanie wcześniej zatwierdzony sądownie (art. 3 nr 3 L.37/81 zmieniony, i art. 14 nr 2 DL 237-A/2006).

W **Wielkiej Brytanii**, małżeństwo nie jest samo w sobie wystarczające do nabycia „obywatelstwa brytyjskiego” („British Citizenship”) lub „obywatelstwa zamorskich terytoriów brytyjskich” („British Dependent Territories Citizenship”). Jednakże jeśli chodzi o wniosek o naturalizację, ustawa z 1981 r. o obywatelstwie brytyjskim (British Nationality Act 1981) przewiduje specjalną regulację dla małżonka bądź partnera cywilnego będącego cudzoziemcem: dla nabycia obywatelstwa brytyjskiego, osoba pełnoletnia musi zamieszkiwać w Wielkiej Brytanii („settled in the United Kingdom”) od 5 lat, ten okres jest skrócony do lat 3, jeśli chodzi o małżonka/partnera cywilnego obywatela brytyjskiego. Tak samo dla nabycia obywatelstwa zamorskich terytoriów brytyjskich, osoba pełnoletnia musi przebywać na terytorium zamorskim od 5 lat, ten okres zostaje zmniejszony do lat 3, jeśli chodzi o małżonka obywatela terytorium zamorskiego.

W **Szwajcarii** ustawa federalna o nabyciu i utracie obywatelstwa (LN) przewiduje, że małżonek obywatela szwajcarskiego będący cudzoziemcem, ma prawo do naturalizacji szwajcarskiej, jeśli spełni następujące

warunki: zamieszkiwał w Szwajcarii w sumie przez okres pięciu lat, w tym w ciągu roku, poprzedzającego złożenie wniosku oraz żyje ze swoim szwajcarskim małżonkiem od 3 lat (art. 27 LN).

Jeśli chodzi o małżonka obywatela szwajcarskiego, będącego cudzoziemcem, który mieszka lub mieszkał zagranicą, może on również skorzystać z uproszczonej naturalizacji, jeśli żyje od co najmniej 6 lat w pożyciu małżeńskim z obywatelem szwajcarskim oraz posiada ściśle więzy ze Szwajcarią (art. 28 LN). W obu przypadkach współmałżonek będący cudzoziemcem uzyskuje prawo przynależności kantonowej i gminnej (cité cantonal et communal) swojego szwajcarskiego małżonka. Decyzja o naturalizacji jest wydawana przez Urząd federalny ds. migracji, po konsultacji z kantonem, którego to dotyczy (Art. 32 LN).

Obywatele państw trzecich pozostający w związkach partnerskich z obywatelami szwajcarskimi nie korzystają z prawa do naturalizacji uproszczonej i podlegają zwykłej procedurze, potrzebują więc pozwolenia na naturalizację od Urzędu federalnego ds. migracji oraz akceptacji prawa przynależności do kantonu i prawa przynależności do gminy (potrójna autoryzacja). Warunki minimalnego okresu zamieszkiwania w Szwajcarii, ustanowione przez ustawę federalną, są jednak skrócone dla cudzoziemców, którzy pozostają od co najmniej 3 lat w związkach partnerskich z obywatelami szwajcarskimi (co najmniej 5 lat zamieszkiwania w Szwajcarii, w tym w roku poprzedzającym wniosek, zamiast lat 12; cf. Art. 15 ust. 5 LN).

W Turcji od zmiany, która miała miejsce w 2003 r., ustawa o obywatelstwie tureckim nie przewiduje już nabycia obywatelstwa poprzez sam fakt małżeństwa z obywatelem Turcji, za wyjątkiem przypadków, gdy cudzoziemiec ze względu właśnie na fakt tego małżeństwa, traci obywatelstwo w państwie pochodzenia. Jednakże ustawa pozwala cudzoziemcowi nabyć obywatelstwo tureckie swojego współmałżonka na warunkach uprzywilejowanych, a mianowicie: małżeństwo zostało zawarte ważnie i zgodnie z porządkiem publicznym i z moralnością publiczną; musi trwać co najmniej 3 lata i istnieć w chwili składania wniosku; małżonkowie muszą prowadzić wspólne życie małżeńskie w Turcji bądź zagranicą, przy czym w pierwszym przypadku konieczne jest uzyskanie pozwolenia na pobyt w Turcji (Rozp. O małżeństwie, art. 12 i 20 ustawy 5901 z 29 maja 2009 r. o obywatelstwie tureckim, art. 16). Zazwyczaj przeprowadza się dochodzenie dla sprawdzenia autentyczności małżeństwa. W ramach procedury nabycia obywatelstwa tureckiego, współmałżonek będący cudzoziemcem jest przesłuchiwany przez komisję badania obywatelstwa, utworzoną w prefekturze bądź podprefekturze pod przewodnictwem Prefekta Pomocniczego/Zastępczego (Prefet Adjoint), lub przez konsulaty zagranicą. W przypadku nieważności małżeństwa, jeśli małżonkowie byli w dobrej wierze podczas jego zawierania, małżonek, który uzyskał obywatelstwo tureckie może je zachować.

B - Nabycie innych praw lub korzyści

W przeciwieństwie do kilku państw, które nie przewidują żadnych szczególnych praw lub korzyści dla współmałżonka swojego obywatela, który jest cudzoziemcem [na przykład Chorwacja, Węgry, Szwajcaria (gdzie jest dodatkowo podkreślone, że małżeństwo powoduje utrudnienia w uzyskaniu publicznej pomocy socjalnej, ze względu na obowiązek wzajemnego utrzymywania się małżonków, co ma zazwyczaj skutek w surowszym opodatkowaniu małżeństw niż par pozostających w konkubinacie) lub w Turcji], pozostałe kraje wiążą te korzyści bądź z małżeństwem bądź z zezwoleniem na pobyt.

Przyznanie zasiłku socjalnego w Niemczech nie jest związane z istnieniem małżeństwa z obywatelem Niemiec lub z obywatelem innego państwa, który legalnie przebywa na terenie tego kraju; jednakże zasiłku odmawia się, gdy cudzoziemiec wjechał do Niemiec w celu jego uzyskania (§23 kodeksu socjalnego, księga 12: Sozialgesetzbuch 12-SGB 12) a w tej kwestii małżeństwo pozorne może stanowić wskazówkę dla takiej właśnie motywacji.

W Hiszpanii cudzoziemcowi posiadającemu pozwolenie na legalny pobyt przysługują wiele praw socjalnych, na równym poziomie co obywatelom, bez wymogu pozostawania w związku małżeńskim z Hiszpanem (art. 13 Konstytucji i art. Ustawy organicznej 4/2000 z 11 stycznia 2000 r. dotyczącej praw i wolności cudzoziemców w Hiszpanii i ich integracji społecznej).

We Francji ustawodawstwo przyznaje pewne prawa socjalne małżonkom [ochrona socjalna, łączenie małżonków w przypadku przeniesienia w pracy, emerytura po zmarłym małżonku (pension de réversion) itd.] zgodne ze szczególnymi dyspozycjami, które wynikają nie tylko z przepisów ogólnych regulujących ochronę socjalną, ale również mogą wynikać z warunków umownych negocjowanych w ramach poszczególnych sektorów gospodarki. Małżeństwo nie pociąga za sobą bezpośrednich skutków, jeśli chodzi o przyznanie świadczeń socjalnych małżonkowi będącemu cudzoziemcem. Może on jednak idąc za przykładem każdego obywatela mieszkającego we Francji, korzystać z niektórych z świadczeń, zwłaszcza związanych z pomocą socjalną na dzieci oraz państwową pomocą medyczną (art. L111-2 kodeksu pomocy socjalnej i rodzinom); inne formy pomocy socjalnej (na przykład zasiłek dla bezrobotnych -revenu minimum d'insertion, zasiłek rodzinny) są zależne od legalności pobytu we Francji. Unieważnienie małżeństwa niezgodnego z prawem działa retroaktywnie i z zasady pociąga za sobą obowiązek zwrotu otrzymanych świadczeń.

W **Grecji** obywatele państw trzecich, którzy legalnie przebywają w Grecji, mają w kwestii ochrony socjalnej takie same prawa co Grecy (art.71 §§ 1 i 2 ustawy 3386/2005). Małżonkowie pochodzący z państw trzecich mają z zasady dostęp do edukacji, jak również do płatnej pracy i do niezależnej działalności gospodarczej (art.59 ustawy 3386/2005), w ciągu dwunastu miesięcy następujących po otrzymaniu pozwolenia na pobyt początkowy (w zależności od warunków przewidzianych we wspólnej decyzji ministerialnej z art. 90 §1). Małżonkowie posiadający kartę pobytu członka rodziny obywatela greckiego lub obywatela Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej mają prawo pracować (art.61 § 1 ustawy 3386/2005).

We **Włoszech**, jeśli uzyskanie świadczeń socjalnych (takich jak ubezpieczenie zdrowotne, zasiłek rodzinny, prawo do nauki etc.) jest ułatwione przez małżeństwo, to jest to zawsze związane z posiadaniem pozwolenia na legalny pobyt i z wpisem do rejestru gminnego. Tytuł V Testo Unico zawiera regulację dotyczącą problematyki zdrowotnej, nauczania, zakwaterowania, udziału w życiu publicznym i integracji społecznej stosowaną do obcokrajowców przebywających legalnie na terytorium Włoch.

W **Luksemburgu** kodeks ubezpieczeń społecznych reguluje ubezpieczenie od wypadku (księga II) i ubezpieczenie emerytalne (księga III), z których mogą korzystać małżonkowie.

W **Holandii** małżeństwo samo w sobie nie ułatwia uzyskania świadczeń socjalnych, są one raczej związane z posiadaniem pozwolenia na pobyt (art. 8b i 8c ustawy z 26 marca 1998 r. zmieniającej ustawę o cudzoziemcach i kilka innych ustaw, w celu połączenia z legalnym pobytom cudzoziemców w Holandii prawa cudzoziemców do odszkodowań, świadczeń, zasiłków, wyłączeń i pozwoleń). Dla uzyskania różnych praw takich jak ubezpieczenie zdrowotne, zasiłek mieszkaniowy rodzinny lub zasiłki rodzinne, ustawa z 1998 r. wymaga wpisu do podstawowego rejestru gminnego (rejestr elektroniczny ludności), który wymaga legalności pobytu.

W **Polsce** cudzoziemiec będący małżonkiem Polaka korzysta jako członek jego rodziny z ubezpieczenia zdrowotnego (ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

W **Wielkiej Brytanii** małżonkowie korzystają z różnych przepisów dotyczących prawa podatkowego oraz świadczeń socjalnych, które mogą być im przyznane w zależności od ich sytuacji.

II - Środki kontroli prewencyjnej

Poza sankcjami a posteriori przewidzianymi w licznych ustawodawstwach (cf. III), istnieją również w wielu państwach środki kontroli prewencyjnej.

Ustawodawstwo **niemieckie** nie przewiduje kontroli legalności prawa pobytu cudzoziemca przed zawarciem związku małżeńskiego z obywatelem Niemiec. Nielegalność pobytu (na przykład, brak pozwolenia na pobyt, odmowa azylu, lub osoba pozbawiona dokumentów tożsamości) mogą zawsze jednak być okolicznościami wskazującymi na fikcyjny charakter małżeństwa. W takim przypadku urzędnik stanu cywilnego musi odmówić celebrowania ślubu, gdyż zawarte w ten sposób małżeństwo mogłoby zostać unieważnione ze względu na brak woli zawarcia związku małżeńskiego (§ 1310, ust. 1; 1314 ust. 2, nr 5 BGB). W efekcie, zgodnie z § 5, ust. 4 ustawy o stanie cywilnym (Personen standsgesetz [PStG]), jeśli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że małżeństwo mogłoby być unieważnione zgodnie z § 1314, ust. 2 BGB, urzędnik stanu cywilnego może przesłuchać narzeczoną, razem bądź z osobną i poprosić ich o dostarczenie wszelkich dokumentów przydatnych lub potrzebnych w takiej sytuacji, a w razie potrzeby zachęca ich do złożenia oświadczenia pod przysięgą o szczególnych okolicznościach, które mają wpływ na ważność planowanego małżeństwa. Ponadto urzędnik stanu cywilnego może poszukiwać wszelkich potrzebnych informacji drogą administracyjnej pomocy wzajemnej, a mianowicie informacji z urzędu cudzoziemców (Ausländerbehörde). Jeśli dojdzie do przekonania, że ma do czynienia z małżeństwem fikcyjnym, urzędnik odmawia udzielenia ślubu poprzez wydanie uzasadnionej decyzji, od której narzeczoną przysługuje odwołanie (§45, ust.1 ustawy o stanie cywilnym PStG) do sądu rejonowego (Amtsgericht).

W **Belgii** zgodnie z art. 44 kodeksu międzynarodowego prawa prywatnego, organy belgijskie mogą udzielić ślubu w przypadku, gdy jeden z przyszłych małżonków jest Belgiem, zamieszkałym w Belgii lub gdy ma zwykły pobyt w Belgii od co najmniej 3 miesięcy oraz podczas zawierania małżeństwa. Miejsce zamieszkania (domicyl) oznacza, że zainteresowany jest wpisany do rejestru ludności lub do rejestru cudzoziemców lub do rejestru oczekującego (art. 4, § 1, pkt 1 kodeksu międzynarodowego prawa prywatnego).

Pobyt zwykły oznacza, że osoba zainteresowana osiedliła w danym miejscu i tam znajduje się centrum jej interesów życiowych, nawet w braku rejestracji i niezależnie od pozwolenia na pobyt czy pozwolenie na osiedlenie się; dla ustalenia tego miejsca, bierze się pod uwagę w szczególności okoliczności natury osobistej lub zawodowej, które wykazują trwałą więź z miejscem lub chęć stworzenia takiej więzi (art. 4, § 2, pkt 1 kodeksu międzynarodowego prawa prywatnego).

Okólnik z 13 września 2005 r. Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Sprawiedliwości (M.B. 6.10.2005) przypomina, że swoboda zawierania związków małżeńskich nie jest zależna od prawa pobytu przyszłych małżonków, dlatego urzędnik stanu cywilnego nie może odmówić przyjęcia oświadczenia o planowanym małżeństwie (l'acte de déclaration) i udzielenia ślubu ze względu na nielegalność pobytu cudzoziemca. Jednakże musi on uważać, żeby nie dopuścić do małżeństwa dla pozorów.

Kompetencje prewencyjne urzędnika stanu cywilnego są wykonywane w dwóch momentach: już podczas składania oświadczenia małżeństwa, urzędnik stanu cywilnego może odmówić stworzenia aktu oświadczenia, jeśli strony nie złożyły dokumentów wymienionych w art. 64 kodeksu cywilnego (chodzi również o przypadki, gdy wymagane dokumenty nie są wystarczająco zalegalizowane, bądź przypadki ewidentnego i udowodnionego oszustwa np. dokumenty podrobione bądź sfalszowane); później urzędnik stanu cywilnego może odmówić udzielenia samego ślubu. Art. 167 kodeksu cywilnego przyznaje szerokie kompetencje w zakresie oceny i kontroli.

Urzędnik stanu cywilnego musi odmówić udzielenia ślubu, jeśli nie są spełnione wszystkie wymagane warunki lub jeśli istnieje możliwość naruszenia porządku publicznego. Kontrola przeprowadzana przez urzędnika zawiera również badanie czy planowane małżeństwo (mariage projeté) nie będzie małżeństwem zawartym dla pozorów (cf. Art. 146 bis kodeksu cywilnego). Jeśli istnieje poważne przypuszczenie, że nie zostaną spełnione warunki przewidziane dla małżeństwa, urzędnik stanu cywilnego w celu przeprowadzenia dodatkowego dochodzenia, może przesunąć datę udzielenia ślubu o 2 miesiące od daty planowanej, po uprzednim uzyskaniu opinii Prokuratora Królewskiego właściwego dla okręgu sądowego, w którym wnioskodawcy chcą zawrzeć związek małżeński. Jeśli zdecyduje się odmówić udzielenia ślubu, urzędnik stanu cywilnego powiadamia w uzasadnionej decyzji zainteresowane strony. Ta odmowa może zostać zaskarżona przed sądem pierwszej instancji w terminie jednego miesiąca.

Dla wykonywania zadań kontrolnych urzędnik stanu cywilnego musi dysponować odpowiednimi i kompletnymi danymi, mianowicie uzyskanymi w drodze wymiany informacji pomiędzy urzędnikami stanu cywilnego, która jest przewidziana w kodeksie cywilnym (art. 63, §§ 3 i art. 167, ust. 5, kodeksu cywilnego), ale również uzyskanymi z zorganizowanego scentralizowanego systemu wymiany informacji dotyczących nielegalnego pobytu cudzoziemców, który pozwala na współpracę z Urzędem cudzoziemców. Okólnik z 13 września 2005 r. opowiada się za taką współpracą w podwójnym celu: umożliwienia cudzoziemców nieposiadającym legalnego pobytu, zawarcia ważnego małżeństwa w Belgii oraz przeciwdziałania małżeństwom dla pozorów. Przewiduje również zawieszenie wykonywania nakazu opuszczenia terytorium, który był lub jest wydany wobec cudzoziemca o nielegalnym pobycie, jeśli ten ostatni złożył oświadczenie o planowanym małżeństwie z Belgią, bądź z cudzoziemcem dopuszczonym na terytorium lub upoważnionym do przebywania na terenie Królestwa przez okres dłuższy niż 3 miesiące lub do osiedlenia się.

Oryginalny akt małżeństwa zawartego zagranicą zgodny z lokalnym prawodawstwem jest uznawany w Belgii (art. 27, § 1 kodeksu międzynarodowego prawa prywatnego), jeśli jego ważność zostanie ustalona zgodnie z prawem stosowanym w świetle belgijskiego międzynarodowego prawa prywatnego, za wyjątkiem sytuacji sprzecznych z porządkiem publicznym lub w przypadku złamania prawa (art. 18 i 21 powoływanego kodeksu).

Jeśli organ odmówi uznania ważności aktu, może zostać rozpoczęte postępowanie przed sądem pierwszej instancji (zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 23 przywoływanego kodeksu). Ponadto, akt może być wpisywany jako wzmianka w aktach stanu cywilnego, czy zostać wpisany do rejestru stanu cywilnego, czy stanowić podstawę wpisu do rejestru ludności lub rejestru cudzoziemców lub rejestru tymczasowego, tylko po sprawdzeniu jego zgodności z prawem w ramach art. 27, § 1 kodeksu międzynarodowego prawa prywatnego. Jeśli depozytariusz aktu odmawia wprowadzenia wzmianki lub odmawia transkrypcji, może zostać rozpoczęte postępowanie przed sądem pierwszej instancji okręgu, w którym znajduje się rejestr (art. 23 kodeksu międzynarodowego prawa prywatnego).

W **Chorwacji** małżeństwo obywatela z obywatelem Chorwacji jest poprzedzone kontrolą przeprowadzaną przez urzędnika stanu cywilnego (art. 10 ustawy o rodzinie), która dotyczy warunków wymaganych do jego zawarcia (art. 9 i 29 ustawy o rodzinie). Urzędnik stanu cywilnego nie ma kompetencji do badania legalności pobytu osoby zainteresowanej.

W **Hiszpanii** legalność pobytu cudzoziemca, który pragnie zawrzeć związek małżeński z obywatelem Hiszpanii nie jest sprawdzana; wystarczy, że przyszły małżonek posiada swoje miejsce zamieszkania w Hiszpanii. Weryfikacja przed zawarciem związku małżeńskiego, dokonywana przez urzędnika stanu cywilnego zgodnie z wymogami przewidzianymi w Instrukcji Dyrekcji Generalnej do spraw Rejestrów i Usług Notarialnych z 31

stycznia 2006 r., dotyczy jedynie zdolności do zawarcia małżeństwa i istnienia rzeczywistej woli jego zawarcia (art. 45 kodeksu cywilnego i art. 238 Rozporządzenia o Rejestrze Stanu Cywilnego) i może doprowadzić do odmowy udzielenia ślubu, co może być zaskarżone przez przyszłych małżonków przed Dyрекcją Generalną, a później sądem krajowym. Jeśli chodzi o małżeństwo zawarte zagranicą, zagraniczny akt stanu cywilnego nie zostanie wpisany do hiszpańskiego Rejestru Stanu Cywilnego Konsularnego bądź Centralnego w przypadku podejrzenia małżeństwa dla pozorów (art. 65 kodeksu cywilnego i art. 23 ustawy o Rejestrze Stanu Cywilnego); taka odmowa otwiera drogę do rozpoczęcia takiego samego postępowania, co w poprzedniej sytuacji.

We **Francji**, ustawy, które zmieniły regulację dotyczącą małżeństwa od 1993 r., wprowadziły lub wzmocniły przepisy odnoszące się do przeciwdziałania lub karania związków zawieranych w celach obcych małżeństwu, mianowicie w celach migracyjnych. Jednakże, fundamentalna zasada swobody zawierania związków małżeńskich, potwierdzona przez Radę konstytucyjną (Conseil constitutionnel) w decyzji z 13 sierpnia 1993 r. i przypomniana w decyzji z 20 listopada 2003 r., formalnie zakazuje uzależniania możliwości zawarcia małżeństwa przez cudzoziemca od legalności jego wjazdu bądź pobytu na terytorium francuskim. Nielegalność pobytu sama w sobie nie stanowi wystarczającego dowodu braku woli zawarcia małżeństwa lub braku rzetelności jego zawarcia.

Rada konstytucyjna jednak przyznała (decyzja z 9 listopada 2006 r. <http://www.conseil-constitutionnel.fr/>), że „swoboda zawierania związków małżeńskich, będąca składnikiem wolności osobistej chronionej przez art. 2 i 4 Deklaracji praw człowieka i obywatela 1789 r., nie stanowi przeszkody do tego, żeby ustawodawca podejmował środki prewencyjne lub środki walki przeciw małżeństwom zawierającym dla celów obcych związkom małżeńskim” („la liberté du mariage, composante de la liberté personnelle protégée par les articles 2 et 4 de la Déclaration des droits de l'homme et du citoyen de 1789, ne fait pas obstacle à ce que le législateur prenne des mesures de prévention ou de lutte contre les mariages contractés à des fins étrangères à l'union matrimoniale „)

Od 1 marca 2007 r., tj. daty wejścia w życie ustawy nr 2006-1376 z 14 listopada 2006 r. dotyczącej kontroli ważności małżeństw, ogłaszanie zapowiedzi lub zawieranie małżeństwa w przypadku zwolnienia od tego obowiązku, jest poddane spełnieniu następujących dwóch kumulatywnych warunków: stworzenia dossier i wcześniejszego wystuchania przyszłych małżonków (art. 63 kc).

Stworzenie dossier oznacza dostarczenie pełnych kopii aktów urodzenia każdego z przyszłych małżonków lub dokumentów stanu cywilnego, które je zastąpią (art. 70 i 71 kc), potwierdzenie ich tożsamości w dokumencie sporządzonym i wydanym przez organ władzy publicznej, a także wskazanie tożsamości poszczególnych świadków, których przyszli małżonkowie będą mogli potwierdzić w trakcie uroczystości, chyba że w danym momencie dokonają wyboru innych świadków (art. 74-1 kc).

Obowiązek dostarczenia przedmałżeńskiego zaświadczenia medycznego został zniesiony przez ustawę z 20 grudnia 2007 r. mającą na celu uproszczenia regulacji. Kiedy taka dokumentacja będzie kompletna, urzędnik stanu cywilnego może przystąpić do wystuchania przyszłych małżonków. Wprowadzona dla zapobiegania małżeństwom dla pozorów instytucja wystuchania przyszłych małżonków jest formalnością, której stosowanie zostało rozszerzone dla przeciwdziałania małżeństwom wymuszonym (art. 180 kc). Ta procedura jest obowiązkowa.

Urzędnik stanu cywilnego może jednak od niej odstąpić w przypadkach niemożliwości faktycznej, bądź braku wątpliwości co do woli zawarcia małżeństwa przez przyszłych współmałżonków. Wystuchanie należy do kompetencji mera i jego zastępców. Jego wykonanie może być przekazane urzędnikom gminnym odpowiedzialnym za wykonywanie działań z zakresu stanu cywilnego. W przypadku, gdy jeden z przyszłych małżonków mieszka zagranicą, wystuchanie może być dokonane przez urzędnika francuskiej służby dyplomatycznej lub konsularnej właściwego terytorialnie. Przyszli małżonkowie są przesłuchiwanymi razem lub oddzielnie, z wyłączeniem obecności innych osób. Jeśli przyszły małżonek jest niepełnoletni musi być wystuchany pod nieobecność swojego przyszłego współmałżonka lub innych osób (przedstawicieli prawnych).

Jeśli chodzi o małżeństwa zawierane we Francji, ta procedura daje urzędnikowi stanu cywilnego, który ma poważne wątpliwości co do intencji małżeńskich przyszłych małżonków lub jednego z nich, nieograniczoną w czasie kompetencję poinformowania prokuratora Republiki, w ramach art. 175-2 kodeksu cywilnego. Prokurator dysponuje terminem 15 dni na zdecydowanie czy pozwolić na zawarcie związku małżeńskiego czy przesunąć zawarcie związku małżeńskiego o okres nieprzekraczający jednego miesiąca, który może jednokrotnie być powtórzony, czy wnieść sprzeciw wobec planowanego małżeństwa. Uzasadniona decyzja o przesunięciu może zostać zaskarżona do Prezesa sądu okręgowego (Président du tribunal de grande instance), który musi rozpatrzyć sprawę w ciągu 10 dni. Od decyzji Prezesa sądu okręgowego może zostać wniesiona apelacja i sąd musi ją rozpatrzyć w tym samym terminie. W przypadku wystosowania przez prokuratora sprzeciwu wobec małżeństwa, małżeństwo nie może zostać zawarte dopóki przyszli małżonkowie nie uzyskają uchylecia sprzeciwu przez organy sądowe (art. 176 kc). W braku decyzji o przesunięciu terminu lub sprzeciwu prokuratora, urzędnik stanu cywilnego nie może odmówić udzielenia małżeństwa. Odmowa stanowiłaby czyn pociągający jego odpowiedzialność. Te przepisy są stosowane do wszystkich związków małżeńskich, których zawarcie jest przewidziane we Francji, przed urzędnikiem stanu cywilnego gminy, bez rozróżnienia czy przyszli małżonkowie są narodowości francuskiej czy są cudzoziemcami.

Ponadto, jeśli chodzi o małżeństwa Francuzów zawierane zagranicą, ustawa 2006-1376 z 14 listopada 2006 r. dotycząca kontroli ważności małżeństw uchyliła art. 170 i 170-1 kodeksu cywilnego i wprowadziła w tytule V pierwszej księgi kodeksu cywilnego rozdział II bis zatytułowany „O małżeństwie Francuzów zagranicą”, składający się z artykułów 171-1 do 171-8. Nowe przepisy stosuje się do małżeństw zawieranych od 1 marca 2007 r. Zasada, zgodnie z którą ważność małżeństw Francuzów zagranicą była zależna od zadośćuczynienia miejscowej formie i wymogom treści przewidzianym prawem francuskim, nie została zmieniona.

Ustawodawca chciał zharmonizować warunki zawierania małżeństw przez Francuzów zagranicą przed władzą lokalną z warunkami zawierania małżeństw we Francji przed urzędnikiem stanu cywilnego, co jest rozumiane jako wzmocnienie narzędzi kontroli organów zagranicznych, przed zawarciem jak i po zawarciu małżeństwa.

Efekt formalności przedmałżeńskich został wzmocniony. Formalności przewidziane w art. 63 kodeksu cywilnego znajdują głównie zastosowanie, gdy małżeństwo jest zawierane przed organem zagranicznym. Została potwierdzona konieczność złożenia potrzebnych dokumentów (kopii aktów urodzenia, dowodów tożsamości) przed przystąpieniem do ogłoszenia zapowiedzi przedślubnych, które mają charakter obowiązkowy. W ramach tej procedury musi być przeprowadzone wysłuchanie małżonków, chyba że nie istnieją podejrzenia co do fikcyjności lub charakteru wymuszonego małżeństwa.

Jeśli przyszedł małżonek mieszka we Francji, urzędnik dyplomacji francuskiej właściwy terytorialnie może przekazać urzędnikowi gminy, w której on mieszka dokonanie tego wysłuchania. Raport z wysłuchania jest mu wysyłany przez gminnego urzędnika stanu cywilnego. Wymóg zaświadczenia o zdolności do małżeństwa potwierdzający spełnienie tych warunków, jak również warunków co do treści przewidzianych prawem francuskim, jest również wzmocniony, gdyż odtąd wynika on z ustawy. Uzyskanie zaświadczenia o zdolności do zawarcia małżeństwa, sporządzanego przez urzędników francuskiej służby konsularnej, ułatwia ponadto późniejsze przepisanie aktu małżeństwa.

Ponadto została zmieniona procedura sprzeciwu wobec małżeństwa. Zgodnie z celem ustawodawcy, sprzeciw prokuratora Republiki jest odtąd możliwy nawet przed zawarciem związku małżeńskiego, jeśli władze konsularne zdobyły poważne informacje powodujące powstanie wątpliwości, co do jego ważności. Prokuratura dysponuje terminem 2 miesięcy na podjęcie decyzji, czy przeciwstawić się zawarciu takiego małżeństwa. Jeśli jest ono mimo wszystko zawarte transkrypcja aktu nie może nastąpić dopóki małżonkowie nie uzyskają uchylecia sprzeciwu w drodze procedury sądowej. Dodatkowo wzmocniona jest również kontrola w momencie złożenia wniosku o transkrypcję. Odtąd, wywoływanie skutków prawnych przez małżeństwo wobec osób trzecich jest uzależnione właśnie od transkrypcji aktu. Do wejścia w życie ustawy z 14 listopada 2006 r., przepisywanie zagranicznych aktów małżeństwa było obowiązkowe jedynie w celu uzyskania pozwolenia na pobyt, wizy bądź nabycia obywatelstwa francuskiego przez oświadczenie na podstawie art. 21-2 kodeksu cywilnego. Sposoby transkrypcji odtąd różnią się w zależności od tego, czy formalności przedmałżeńskie zostały czy nie zostały dopełnione.

Jeśli formalności przedmałżeńskie były respektowane i zaświadczenie o zdolności do zawarcia małżeństwa zostało dostarczone, wniosek o transkrypcję aktu małżeństwa musi z zasady zostać rozpatrzony pozytywnie, poza przypadkami wystąpienia nowych elementów, które uzasadniają powiadomienie prokuratora. Natomiast, gdy małżeństwo zostało zawarte bez wcześniejszego wydania zaświadczenia, przepisanie musi być poprzedzone wysłuchaniem małżonków, chyba że urzędnicy służby konsularnej wykluczyli taką potrzebę ze względu na brak podejrzeń małżeństwa dla pozorów.

Ponadto, jeśli zwrócono się do prokuratora Republiki Nantes (*le procureur de la République de Nantes*), który posiada wyłączną kompetencję do unieważnienia takiego małżeństwa, może on przeciwstawić się transkrypcji, co zmusza samych małżonków do rozpoczęcia procedury sądowej dla uzyskania skutecznego przepisania aktu. Brak odpowiedzi prokuratora również powoduje, że małżonkowie muszą wystąpić do sądu, milczenie prokuratury uznawane jest zatem za sprzeciw przepisaniu.

W **Grecji** są stosowane przepisy ogólne o małżeństwie, w ten sposób, że musi zostać dostarczone przed zawarciem małżeństwa pozwolenie wydane przez burmistrza lub prezydenta gminy ostatniego miejsca zamieszkania każdego z przyszłych małżonków (art. 1386 kodeksu cywilnego).

Na **Węgrzech** środki kontroli prewencyjnej są stosowane w procedurze dotyczącej stanu cywilnego, przed zawarciem małżeństwa przez cudzoziemca na Węgrzech i przed rejestracją małżeństwa zawartego zagranicą, oraz w ramach środków podejmowanych przez policję ds. cudzoziemców. W dwóch pierwszych przypadkach weryfikacja warunków wymaganych prawem dla zawarcia małżeństwa należy do obowiązków właściwego organu. Jeśli chodzi o procedurę przed zawarciem małżeństwa, urzędnik stanu cywilnego kontroluje spełnienie warunków prawnych i brak przeszkód. Cudzoziemiec może zawrzeć związek małżeński z Węgrem lub z innym

obcokrajowcem legalnie przebywającym w kraju, pod warunkiem dostarczenia zaświadczenia o zdolności małżeńskiej.

Zgodnie z dekretem nr 13/1979 o międzynarodowym prawie prywatnym, cudzoziemiec musi w trakcie procedury przed zawarciem małżeństwa zaświadczyć brak przeszkód małżeńskich zgodnie z prawem właściwym, swoją tożsamość, narodowość i stan cywilny (sytuację rodzinną) oraz zamieszkanie, art. 8 i 13 „Dekretu-ustawy 17/1982 o rejestrach stanu cywilnego, o zawieraniu związków małżeńskich, i o nazwiskach” wskazując wymagane dokumenty potwierdzające tożsamość i obywatelstwo.

Przed zawarciem małżeństwa przez cudzoziemca, te dokumenty są przekazywane do urzędu administracji regionalnej; ten ostatni decyduje o ich przyjęciu i może, jeśli zajdzie potrzeba, ustanowić zwolnienie od zaświadczenia zdolności małżeńskiej. Jeśli zainteresowany nie posiada tego/tych dokumentów, związek małżeński nie może zostać zawarty, ale urzędnik stanu cywilnego nie jest kompetentny do sprawdzania legalności jego pobytu.

Jeśli chodzi o procedurę dotyczącą rejestracji małżeństwa zawartego zagranicą, organ właściwy - urząd imigracji i obywatelstwa w Budapeszcie- bada dossier przed transkrypcją aktu do rejestrów węgierskich.

Jeśli chodzi o procedury związane z cudzoziemcami, policja ds. cudzoziemców sprawdza istnienie wspólnego pożycia pomiędzy małżonkami przed wydaniem wizy, pozwolenia na pobyt lub osiedlenie się. Może ona odmówić wydania bądź odnowienia pozwolenia, jeśli małżeństwo zostało zawarte w jedynym celu właśnie jego zdobycia. Metody śledcze dla wykrycia małżeństw fikcyjnych składają się z wspólnych przesłuchań małżonków i z badania ich sytuacji.

We Włoszech, art. 116 kodeksu cywilnego, w formie zmienionej przez ustawę nr 94/2009, ustanawia, że małżeństwo cudzoziemca we Włoszech jest poddane warunkowi jego legalnego pobytu na terenie kraju. Cudzoziemiec, który pragnie zawrzeć związek małżeński na terenie Włoch musi przedstawić urzędnikowi stanu cywilnego: a) zaświadczenie właściwego organu kraju pochodzenia o braku przeszkód dla zawarcia małżeństwa b) dokument potwierdzający legalność jego pobytu na terytorium włoskim. Ten wymóg musi być spełniony podczas ogłoszenia zapowiedzi jak i zawierania małżeństwa. W przypadku błędów w tej dokumentacji urzędnik stanu cywilnego nie może sporządzić aktu. Legalność pobytu jest zaświadczana przez a) pozwolenie na pobyt; b) zezwolenie na pobyt długoterminowy w Unii Europejskiej; c) kartę pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej.

W przypadku pobytu nieprzekraczającego 3 miesięcy, normalnie niewymagającego pozwolenia na pobyt, cudzoziemiec, który chce wziąć ślub musi wnieść o wydanie takiego pozwolenia. W tym przypadku legalność jego pobytu jest zaświadczana a) dla cudzoziemca pochodzącego z kraju nie będącego członkiem Unii Europejskiej, przez znak strefy Schengen umieszczony w jego dokumentach podróży przez organ graniczny b) dla cudzoziemca pochodzącego ze strefy Schengen, przez kopię deklaracji obecności wydaną przez prefekta policji w ciągu 8 dni od momentu jego wjazdu c) przez deklarację wydaną zgodnie z art. 109 R.D. nr 773/1931 przez menedżerów hoteli i innych podobnych struktur.

Inne przepisy szczególne dotyczą małżeństwa we Włoszech a) cudzoziemca, oczekującego na przyznanie prawa pobytu ze względu na pracę najemną, który musi przedstawić umowę o pracę, zawartą z pracodawcą w „Sportello unico per l’immigrazione” (okienko do spraw imigracji- art. 5 § 3-bis i art. 5bis T.U), wniosek o przyznanie pozwolenia na pobyt przewidziany w tym samym „Sportello” i świadectwo złożenia wniosku o zezwolenie na pobyt; b) cudzoziemca, oczekującego na przyznanie pozwolenia na pobyt dla łączenia rodzin, który musi przedstawić wizę wjazdową, kopię zezwolenia wydanego przez „Sportello” i świadectwo złożenia wniosku o zezwolenie na pobyt oraz c) cudzoziemca, oczekującego na odnowienie swojego pozwolenia na pobyt, który musi przedstawić świadectwo złożenia wniosku o wznowienie oraz pozwolenie, które ma podlegać wznowieniu. Burmistrz ma obowiązek powiadomić właściwe organy, sądowe czy bezpieczeństwa narodowego, jeśli podczas procedury małżeńskiej ujawniono nielegalny pobyt cudzoziemca (art. 54 ust. 10 bis ustawy nr 267 z 18.8.2000). Ponadto, każdy urzędnik publiczny (w tym urzędnik stanu cywilnego), który uzyska informację o przestępstwie związanym z nielegalną imigracją (nielegalny wjazd lub pobyt na teren kraju: art. 10 D.lgs nr 286 z 25.7.1998) musi o nim donieść prokuratorowi lub urzędnikowi policji sądowej (art. 331 kodeksu procedury karnej).

W Luksemburgu ustawodawstwo nie uzależnia małżeństwa od legalności pobytu przyszłego małżonka na terytorium i w tym zakresie żadna kontrola nie jest przeprowadzana. Dodatkowo prawo luksemburskie nie przewiduje żadnych szczególnych środków w przypadku podejrzenia małżeństwa dla pozorów. Urzędnik stanu cywilnego nie ma prawa przełożyć ceremonii zawarcia związku małżeńskiego, a prokurator nie jest kompetentny do wniesienia sprzeciwu. Jednakże projekt ustawodawczy przewiduje wzmocnienie kompetencji tych organów w przypadku małżeństw dla pozorów.

W **Holandii**, art. 44 księgi I kodeksu cywilnego przewiduje, że w przypadku małżeństwa lub rejestracji związku partnerskiego z cudzoziemcem, istnieje obowiązek przedstawienia urzędnikowi stanu cywilnego deklaracji szefa policji o legalności pobytu przyszłego małżonka lub partnera. Ta deklaracja nie jest wymagana, jeśli para ma swoje miejsce zamieszkania zagranicą po zawarciu małżeństwa lub rejestracji związku partnerskiego, lub gdy chodzi o dwóch obywateli Państw Członkowskich Unii Europejskiej lub państw będących stroną Konwencji o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Jeśli urzędnik stanu cywilnego podejrzewa, że małżeństwo zawierane jest dla pozoru, odmawia jego udzielenia, co daje przyszłym małżonkom możliwość wystąpienia ze skargą do sądu okręgowego (tribunal de Grande instance- art. 18 b i 27, księga I kodeksu cywilnego); Prokuratura może również zgłosić sprzeciw wobec planowanego małżeństwu (art. 53, ust. 3, księga I kodeksu cywilnego).

Taka sama procedura ma zastosowanie przy uznawania małżeństw zawieranych zagranicą lub związków partnerskich zawartych zagranicą. Jeśli małżeństwo lub związek partnerski są uznane w Holandii, zostają wpisane do podstawowego rejestru gminnego. Legalność pobytu jest weryfikowana przez policję ds. cudzoziemców. Sprawdzenie wykonane w ramach procedury uznawania małżeństwa zawartego zagranicą lub związku partnerskiego zarejestrowanego zagranicą jest dokonywane przez urzędnika podstawowego rejestru gminnego, a jeśli zajdzie potrzeba, przez komisję urzędników stanu cywilnego w Hadze (art. 36 a i 40, ust. 2 ustawy o podstawowej administracji gminnej - la loi sur l'administration communale de la base); może on odmówić wpisu w przypadku wątpliwości i wtedy osoby zainteresowane mogą wnieść odwołanie w ramach postępowania administracyjnego (art. 83 i 86 ustawy o podstawowej administracji gminnej, który odwołuje się do ustawy ogólnej o administracji).

W **Polsce** małżeństwo pomiędzy cudzoziemcem a obywatelem polskim nie jest poddane żadnym specjalnym warunkom, ale musi spełniać wymogi ogólne przewidziane dla zawierania wszystkich małżeństw: kierownik urzędu stanu cywilnego kontroluje tożsamość małżonków, sprawdza czy nie występują przeszkody małżeńskie, wymaga zaświadczenia o zdolności małżeńskiej lub wyroku sądowego je zastępującego. Nie została natomiast przewidziana kontrola a priori istnienia rzeczywistej woli małżonków do zawarcia małżeństwa wykonywana przez urzędnika stanu cywilnego, kontrola a posteriori jest jedyną możliwością (patrz poniżej). Kontrola legalności pobytu cudzoziemca, który chce zawrzeć w Polsce małżeństwo, nie jest przewidziana ani przez ustawodawstwo, ani przez kodeks opiekuńczy i rodzinny, ani przez ustawę o cudzoziemcach.

W **Portugalii** cudzoziemiec pragnący zawrzeć związek małżeński z Portugalczykiem musi dostarczyć zaświadczenie o zdolności małżeńskiej wydane przez właściwe władze jego kraju (art. 166 kodeksu stanu cywilnego); jednak urzędnik stanu cywilnego nie jest władny do badania legalności pobytu cudzoziemca i tym samym nie może odmówić udzielenia ślubu z powodu nielegalności pobytu osoby zainteresowanej. Nie może również przeprowadzić kontroli a priori istnienia rzeczywistej woli małżonków do zawarcia związku małżeńskiego, jedyna możliwa kontrola następuje a posteriori (patrz poniżej).

W **Wielkiej Brytanii**, zgodnie z art. 19 ustawy z 2004 r. o azylu i imigracji [Asylum and Immigration (Treatment of Claimants), etc. Act 2004], żeby złożyć oświadczenie o małżeństwie w biurze stanu cywilnego, które jest do tego celu wyznaczone, cudzoziemiec, który nie jest obywatelem państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego, musi posiadać „wizę dla małżeństwa” lub „wizę narzeczeńską” wydaną przez konsulat bądź wyższy komisariat brytyjski lub być posiadaczem pozwolenia na małżeństwo (certificate of approval) wydanego przez Home Office (Dział do spraw imigracji i obywatelstwa: Immigration and Nationality Division), którego koszt wzrósł z 135 do 295 funtów; urzędnicy odpowiedzialni za rejestrację małżeństw muszą sprawdzać ten warunek zanim zaakceptują oświadczenie małżeńskie. Jednakże w Anglii i Walii, przepisy te nie mają zastosowania do małżeństw zawieranych w obrządku Kościoła Anglikańskiej i Kościoła Walijskiego, które poprzedzone są ogłoszeniem zapowiedzi przedślubnych.

Należy podkreślić, że biskupi Londynu i Southwark poinformowali członków duchowieństwa, że należy wymagać od par, które pragną zawrzeć związek małżeński w Kościele Anglikańskim, przed udzieleniem im ślubu, gdy jedno lub oboje małżonków są poddani kontroli urzędu imigracji, dostarczenia pozwolenia od superintendenta rejestrującego oraz stosować do tych małżeństw wymagania ustanowione przez Home Office, co nie miało miejsca w przypadku ogłoszenia zapowiedzi. Urzędnicy odpowiedzialni za rejestrację muszą poinformować Home Office o wszystkich małżeństwach, które ich zdaniem zostały zawarte w celu obejścia regulacji dotyczącej imigracji, w takim przypadku Departament imigracji i obywatelstwa (l'IND) znajdujący się w Home Office przeprowadzi dochodzenie (art. 24 ustawy z 2004 r. o azylu i imigracji). Należy zaznaczyć, że przepisy tej ustawy zostały zaskarżone przez sądami brytyjskim. W sprawie Mahmoud Bai i inni przeciwko Ministrowi Spraw Wewnętrznych [Secretary of State for the Home Department], odwołano się do Sądu Apelacyjnego od dwóch decyzji High Court. Co do pierwszej powodowie twierdzili, że przepisy i stosowana polityka w zakresie zaświadczeń zgody (dalej: „procedura”) były niezgodne z prawem, gdyż naruszały art. 12 i 14 (prawo do zawarcia małżeństwa i zakaz dyskryminacji) Europejskiej Konwencji Praw Człowieka; w drugiej, powód („nielegalny imigrant” nieposiadający żadnego pozwolenia na pobyt) podważył zastosowanie „procedura” w jego szczególnym przypadku. W postępowaniu przed High Court pierwszą sprawę wygrali powodowie, drugą - Home Secretary.

W swojej decyzji wydanej 23 maja 2007 r., Sąd Apelacyjny uznał, że cel przeciwdziałania małżeństwom dla pozoru zawieranych w celu uniknięcia kontroli urzędu imigracji jest wystarczająco ważny dla uzasadnienia niektórych ograniczeń prawa wynikającego z art. 12.

Jednakże stwierdził, że „procedura” nie spełnia warunku proporcjonalności: nie ma żadnego racjonalnego związku (*rational link*) między celem przeciwdziałania małżeństwom dla pozoru i „procedurą”, gdyż nie bierze się w niej pod uwagę faktów i okoliczności danego przypadku.

Efekt „procedury” jest taki, że małżeństwo osoby nieposiadającej pozwolenia na pobyt powyżej 6 miesięcy nie jest uważane za prawdziwe małżeństwo (*genuine marriage*). Innymi słowy stosowanie „procedury” nie zależy od rzeczywistości relacji małżeńskiej, ale jedynie od statusu osoby zainteresowanej, według ustawodawstwa dotyczącego imigracji.

Według Sądu, Minister Spraw Wewnętrznych może ingerować w wykonywanie praw zawartych w art. 12 jedynie w przypadkach, które dotyczą bądź prawdopodobnie dotyczą małżeństw dla pozoru zawieranych jedynie dla poprawienia stanu osoby zainteresowanej w świetle przepisów o imigracji. Dla zapewnienia proporcjonalności, „procedura” musi polegać na badaniu każdego przypadku indywidualnie, albo być w stanie zidentyfikować wszystkie przypadki małżeństw, które prawdopodobnie wchodzą do tej kategorii. Jeśli chodzi o drugą skargę, Sąd Apelacyjny pozytywnie rozpatrzył odwołanie, stwierdził błędność „procedury”, a mianowicie nielusność uzależnienia zawarcia małżeństwa od statusu osoby w świetle prawa imigracyjnego bardziej niż od rzeczywistej (*genuine*) natury związku, co miało zastosowanie zarówno do osób bez pozwolenia na pobyt jak i posiadających pozwolenie na pobyt krótkoterminowy.

Minister Spraw Wewnętrznych został upoważniony do odwołania do House of Lords, aż do wydania nowej decyzji w sprawie, urzędnikom stanu cywilnego polecono stosować „schemat”. W swoim wyroku wydanym 30 lipca 2008 r., House of Lords zdecydował, że państwo brytyjskie miało prawo próbować przeciwdziałać małżeństwom dla pozoru i że art. 19 ustawy z 2004 r. o imigracji i azylu (traktowanie wnioskodawców itd.) nie jest niezgodny z ustawą z 1998 r. o prawach człowieka, jeśli chodzi o ten szczególny aspekt. Jednak, House of Lords zgodził się z wcześniejszym wyrokiem uznając, że program zaświadczeń zgody na małżeństwo wprowadzony w 2005 r. jest niezgodny z prawem i odrzucił apelację złożoną przez Ministra Spraw Wewnętrznych. House of Lords skrytykował także przepisy, które stanowią o opłacie za uzyskanie zaświadczenia. Urząd Granic Zjednoczonego Królestwa (UKBA - United Kingdom Border Agency) jest teraz w trakcie badania tego wyroku; w międzyczasie stosuje on nadal program uzyskiwania zaświadczeń (więcej informacji patrz: www.bia.homeoffice.gov.uk/sitecontent/documents/visitingtheuk/coaguidance). Sąd Apelacyjny nie wypowiedział się co do skargi mającej za podstawę art. 14 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (zakaz dyskryminacji), Minister Spraw Wewnętrznych nie wniósł odwołania przeciw stwierdzeniu High Court, że wyjątek małżeństw zawieranych w obrędku Kościoła Anglikańskiego stanowi czyn dyskryminacji w rozumieniu art. 14. Jednakże sądy przyjęły, że w Anglii i Walii wyłączenie przewidziane przez ustawę (art. 19 ustawy z 2004 o imigracji i azylu (traktowania wnioskodawców itd.) dla czynności przed zawarciem małżeństwa kościelnego (ogłoszenie zapowiedzi i zezwolenie na zawarcie małżeństwa) stanowi naruszenie art. 14 i jest niezgodne z ustawą z 1998 r. o prawach człowieka, Minister Spraw Wewnętrznych podjął działania zmierzające do usunięcia tych dyskryminujących przepisów; prowadzone są rozmowy z Kościołem Anglii i Kościołem Walii.

Jeśli chodzi o ustawodawstwo szwajcarskie obowiązujące do 31 grudnia 2007 r., nie przewidywało ono kontroli przeprowadzanej przez urzędnika stanu cywilnego, prokuraturę, sąd lub organ administracyjny, a dotyczącej legalności pobytu cudzoziemca przed zawarciem związku małżeńskiego z obywatelem szwajcarskim. Ustawa federalna o cudzoziemcach, która weszła w życie 1 stycznia 2008 r. wprowadziła do kodeksu cywilnego wiele zmian mających na celu walkę z małżeństwami dla pozoru.

Nowy art. 97a kodeksu cywilnego pozwala urzędnikom stanu cywilnego odmówić celebrowania małżeństwa, które jest rażąco nieuczciwe, jeśli cudzoziemiec chce zawrzeć związek małżeński w jedynym celu uchylenia się od reguł dotyczących prawa wjazdu i pobytu; urzędnik stanu cywilnego wysłuchuje narzeczonych i może domagać się wszelkich informacji od innych organów lub osób trzecich. Ponadto, art. 105 kodeksu cywilnego dotyczący przyczyn nieważności bezwzględnej małżeństwa, został uzupełniony i przewiduje odtąd, że małżeństwo zostanie unieważnione z urzędu jeśli jeden z małżonków nie chce stworzyć wspólnoty małżeńskiej, a jedynie uchylić się od przepisów o wjeździe i pobycie cudzoziemców (art. 105, §4 kc). Te nowe środki wprowadzone przez art. 97a i 105 § 4 kodeksu cywilnego dotyczące małżeństwa zostały również wprowadzone do przepisów dotyczących zarejestrowanych związków partnerskich (art. 6, ust. 2 i 3, i art. 9, ust. 1 L.Part).

Małżeństwo ważne zawarte zagranicą jest co do zasady uznawane w Szwajcarii, za wyjątkiem sytuacji w której oboje współmałżonkowie posiadają miejsce zamieszkania w Szwajcarii i zawarli związek małżeński zagranicą z wyraźną wolą omięcia przepisów o nieważności małżeństwa przewidzianych prawem szwajcarskim (art. 45 LDIP), jednak zostanie ono wpisane do rejestrów szwajcarskich w wyniku decyzji kantonalnego organu kontroli (*l'autorité cantonale de surveillance* art.32 LDIP). Jeśli żaden z małżonków nie jest Szwajcarem i gdy złożony jest wniosek o łączenie rodzin, decyzja należy do policji ds. cudzoziemców.

Odmowa dokonana przez urzędnika stanu cywilnego udzielenia ślubu może zostać zaskarżona przez małżonków do ich kantonalnego organu kontroli; decyzja tego ostatniego może również być zaskarżona przed kompetentnymi organami sądowymi kantonu, które muszą składać się z minimum jednej instancji sądowej; ostatnią możliwością jest skarga do Trybunału federalnego. Decyzja organu policji ds. cudzoziemców może zostać zaskarżona przed sądowymi organami kantonalnymi, a w ostatniej kolejności przed Trybunałem federalnym.

Dwie inicjatywy parlamentarne są ponadto warte podkreślenia: pierwsza wymagałaby, żeby narzeczeni wykazali swoją legalną obecność na terenie Szwajcarii poprzez przedstawienie pozwolenie na pobyt lub ważnej wizy (inicjatywa nr 05.463, złożona 16 grudnia 2005 r. przez Radcę narodowego (Conseiller national) Toniego Brunnera, zatytułowana „Przeciwdziałanie małżeństwo fikcyjnym”; prace parlamentarne są w toku); druga wymagała od Rady Federalnej (rząd szwajcarski) interwencji w Kantonach, żeby prawo do zawarcia związku małżeńskiego było gwarantowane niezależnie od statusu prawnego narzeczonych, również osobom bez dokumentów (sans-papier) (interpelacja nr 06.3341 z 22 czerwca 2006 Rady Narodowego Pani Menetrey-Savary, « Małżeństwa dwunarodowe w czasach podejrzeń»). Parlament obecnie opracowuje projekt ustawy, który jest kontynuacją inicjatywy „Przeciwdziałanie małżeństwom fikcyjnym”, podczas gdy interpelacja, która szła w przeciwnym kierunku, została zakończona.

W **Turcji**, ustawodawstwo nie przewiduje kontroli legalności pobytu cudzoziemca przed zawarciem związku małżeńskiego z obywatelem tureckim, jedynym wymogiem jest przedstawienie zaświadczenia o zdolności do małżeństwa (Regul. o małżeństwie, art. 12 i 20).

III - Sankcje a posteriori

Jeśli zostanie ustalone, że małżeństwo zostało zawarte dla pozorów, mogą być zastosowane sankcje o różnym charakterze (cywilne, karne, administracyjne).

A - Sankcje cywilne

W **Niemczech** małżeństwo pozorne może zostać unieważnione w drodze decyzji sądowej (§§ 1313 i 1314, ust. 2, nr 5 BGB), chyba że małżonkowie prowadzili wspólne życie małżeńskie po jego zawarciu (§ 1315, ust. 1, zdanie 1, nr 5 BGB). Zasady kodeksu procedury cywilnej dotyczące rozwodu (Zivilprozessordnung [ZPO]) mają również zastosowanie (§§ 606 ss. et § 631 ZPO).

W **Belgii** jeśli z okoliczności wynika, że małżeństwo, przynajmniej przez jednego ze współmałżonków, zostało zawarte w jedynym celu zdobycia korzyści związanych z prawem pobytu (art. 146 bis kodeksu cywilnego), może zostać sądowo unieważnione na wniosek prokuratora, lub jednego ze współmałżonków, lub inną osobą zainteresowaną (art. 146 bis i 184 kodeksu cywilnego). Sądy belgijskie są kompetentne do rozstrzygania, stosując zwykłe reguły procedury, wszelkich wniosków o unieważnienie wniesionych przez Prokuraturę, jeśli małżeństwo zostało zawarte w Belgii lub jeśli jeden ze współmałżonków jest Belgiem lub ma miejsce zamieszkania na terenie Belgii w momencie wniesienia wniosku (art. 43, 2° kodeksu międzynarodowego prawa prywatnego).

Są również władne do rozpoznawania wszystkich wniosków dotyczących małżeństw lub ich skutków, i tym samym wszystkich wniosków o unieważnienie, w przypadku wspólnego wniosku małżonków (hipoteza mało prawdopodobna jeśli chodzi o małżeństwo pozorne), jeśli jeden z małżonków posiada pobyt zwykły w Belgii w momencie złożenia wniosku, lub małżonkowie posiadali swoje ostatnie wspólne miejsce zamieszkania w Belgii przez mniej niż 12 miesięcy do chwili złożenia wniosku, lub gdy małżonek wnioskodawca ma pobyt zwykły od co najmniej 12 miesięcy w Belgii w dacie składania wniosku, lub gdy małżonkowie są Belgami w trakcie składania wniosku (art. 42 kodeksu międzynarodowego prawa prywatnego).

W **Hiszpanii** małżeństwo pozorne może zostać unieważnione z braku woli jego zawarcia (art. 73 kodeksu cywilnego). Wniosek o unieważnienie małżeństwa jest poddany regułom procedury dotyczącym stanu cywilnego, w taki sposób, że musi w nich uczestniczyć prokurator (art. 749 ustawy o procedurze cywilnej).

We **Francji** brak woli zawarcia małżeństwa stanowi powód jego nieważności bezwzględnej co oznacza, że nieważność nie wymaga konstytutywnego orzeczenia sądu. Postępowanie o stwierdzenie nieważności może zostać rozpoczęte w terminie 30 lat przez osoby zainteresowane, a zwłaszcza przez prokuratora. Jeśli chodzi o małżeństwo zawarte zagranicą przez Francuza lub przez obywatela o podwójnym obywatelstwie (w tym jednym francuskim) Prokurator Republiki z Nantes jest jedynym kompetentnym organem dla oceny ważności i dla rozpoczęcia procedury unieważnienia (art. 1056-1 NCPC), zwłaszcza w przypadku braku rzeczywistej woli zawarcia małżeństwa (art. 146 kodeksu cywilnego) lub zawarcia małżeństwa podczas nieobecności współmałżonka francuskiego (art. 146-1 kodeksu cywilnego).

Stwierdzenie nieważności małżeństwa dla pozoru ma skutki retroaktywne. Akt małżeństwa sporządzony we francuskim rejestrze gminnym lub konsularnym jest anulowany i nie można wydawać jego kopii lub odpisów. W przypadku, gdy postępowanie o unieważnienie jest poprzedzone wnioskiem o transkrypcję aktu małżeństwa zawartego zagranicą, akt ten jest przepisany do rejestrów konsularnych w celu jego unieważnienia, a po umieszczeniu wzmianki o unieważnieniu nie może więcej być wydawany.

We **Włoszech** małżeństwo pozorne jest dotknięte nieważnością i może być unieważnione w ramach zwyczajnych reguł poprzez orzeczenie sądowe, które wywołuje skutki retroaktywne licząc od dnia zawarcia małżeństwa (art. 123 kodeksu cywilnego). W konsekwencji, pociąga za sobą odebranie pozwolenia na pobyt, które zostało wydane małżonkowi będącemu cudzoziemcem, oraz jego wydalenie (art. 30-bis T.U.).

W **Luksemburgu** nie istnieją żadne szczególne sankcje, jeśli chodzi o małżeństwo zawarte dla pozoru, jednak projekt ustawy przewiduje wprowadzenie sankcji cywilnych. W sposób ogólny kodeks cywilny stanowi, że nie ma małżeństwa, gdy nie ma woli jego zawarcia (art. 146), i że wszystkie małżeństwa zawarte bez wolnej woli małżonków lub chociaż jednego małżonka mogą zostać podważone przez nich samych, lub przez tego, którego wola nie była swobodna (art. 180). Art. 184 kodeksu cywilnego upoważnia prokuratora do przeciwstawienia się małżeństwu zawartemu w sprzeczności z przepisami przewidzianymi w art. 144 (wymóg wieku), 147 (biagamia), 161, 162 i 163 (małżeństwo kazirodcze). Unieważnienie małżeństwa jest ogłaszane przez sąd okręgowy (le Tribunal d'arrondissement), odpowiednio przez Sąd Najwyższy (la Cour supérieure de Justice). Akt małżeństwa wydany w sytuacji oszustwa podlega unieważnieniu, a kolejne akty stanu cywilnego są aktualizowane poprzez umieszczenie w nich wzmianki.

W **Holandii**, jeśli małżeństwo zostało tam zawarte, prokurator może wnieść o jego unieważnienie a akt jest wtedy anulowany (art. 71 a, Księga I kodeksu cywilnego). Jeśli zawarcie małżeństwa miało miejsce zagranicą, urzędnik podstawowej administracji gminnej może odmówić jego transkrypcji do rejestru (art. 37, ust. 2 ustawy o podstawowej administracji gminnej). Dla unieważnienia małżeństwa potrzebny jest dowód, że przyszli małżonkowie zawarli małżeństwo w jedynym celu uzyskania pozwolenia na pobyt dla jednego z nich. Dla wykazania tego faktu bierze się pod uwagę wiele okoliczności (na przykład dużą różnicę wieku między przyszłymi małżonkami, fakt, że nie mówią w jednym języku i że mają problemy z porozumiewaniem się między sobą, lub że słabo nawzajem się znają), które zestawione ze sobą, mogą doprowadzić do wniosku, że chodzi o małżeństwo zawierane dla pozoru.

W **Portugalii** małżeństwo pozorne, które zostało na tym terytorium zawarte, może zostać unieważnione przez orzeczenie sądowe wydane na wniosek prokuratora, poinformowanego przez urzędnika stanu cywilnego (art. 1631, ust. b ; art. 1632 ; art. 1635, ust. d i art. 1640 kodeksu cywilnego). Prokuratura musi dostarczyć wszelkich dowodów braku rzeczywistej woli zawarcia małżeństwa. Jeśli małżeństwo było zawarte zagranicą, a później wpisane do rejestrów portugalskich, urzędnik stanu cywilnego, który odkrył prawdę, musi powiadomić prokuratora, który może wnieść o jego unieważnienie.

W **Szwajcarii**, co do zasady, we wszystkich postępowaniach związanych z małżeństwem, sądy oceniają w sposób niezależny przedstawione dowody, których ciężar spoczywa na wnioskodawcy (art. 8 kodeksu cywilnego) a fakty, przywoływane w celu poparcia wniosku o unieważnienie, mogą uznać za ustalone tylko wtedy, gdy są przekonane o ich wadze (art. 139 kodeksu cywilnego o odestaniu art. 110) dla zachowania wolności zawierania małżeństw zagwarantowanej w Konstytucji Federalnej (art. 14) i w art. 12 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Jeśli chodzi o postępowanie w celu unieważnienia małżeństwa oparte na przestanie nieważności bezwzględnej, takiej jak małżeństwo oszukańcze, postępowanie jest wszczynane, bez ograniczenia terminem, z urzędu przez kompetentny organ kantonalny miejsca zamieszkania małżonków, lub na wniosek osoby zainteresowanej (art. 106 kodeksu cywilnego). W dziedzinie prawa cywilnego zostały wprowadzone nowe sankcje przez ustawę federalną dotyczącą cudzoziemców, obowiązującą od 1 stycznia 2008 r. Małżeństwo fikcyjne musi zostać unieważnione, jeśli zostało zawarte nie w celu stworzenia więzi małżeńskiej, a w wyłącznym celu ominięcia przepisów dotyczących prawa wjazdu i pobytu cudzoziemców (art. 105, ust. 4 kodeksu cywilnego), do dziecka urodzonego w unieważnionym związku przestaje mieć zastosowanie domniemanie ojcostwa (art. 109, ust. 3 kodeksu cywilnego). Związki partnerskie dla pozoru podlegają również unieważnieniu na takich samych warunkach (art. 9 ust. 1 lit. c LPart).

W **Turcji** nie istnieją szczególne sankcje. Jednakże według norm ogólnych dotyczących unieważnienia małżeństwa, związek zawarty przez cudzoziemca i obywatela Turcji w jedynym celu uzyskania w sposób ułatwiony obywatelstwa tureckiego, może zostać unieważniony na wniosek obywatela Turcji, jako ofiary błędu co do intencji zawarcia związku małżeńskiego przez swojego współmałżonka (art. 149 Cct).

Ustawodawstwa Chorwacji, Grecji, Węgier i Polski nie przewidują sankcji cywilnych; pozorność nie stanowi przyczyny unieważnienia małżeństwa. W Chorwacji wszystkie małżeństwa zawarte w sprzeczności z postanowieniami art. 26 do 30 ustawy o rodzinie mogą być dotknięte nieważnością (art. 30 ustawy o rodzinie).

Z kolei w Wielkiej Brytanii każde małżeństwo zawarte zgodnie z przepisami ustawy dotyczącej małżeństwa, a stosowanej w Anglii i Walii, w Szkocji i Irlandii Północnej będzie uznane za ważne, także gdy zostało zawarte w celu obejścia przepisów o imigracji (lub każdym innym celu). W konsekwencji małżeństwo pozorne nie jest uznawane za niezgodne z prawem i nie są dla niego przewidziane żadne szczególne sankcje. Nie jest możliwe również unieważnienie małżeństwa z powodu, że zostało zawarte w celu obejścia przepisów dotyczących imigracji. Potrzeba w tym celu innych powodów, takich jak charakter bigamiczny małżeństwa w rozumieniu przepisów związanych z ustawą o małżeństwie stosowanej w Anglii i Walii, Szkocji i Irlandii Północnej.

B - Sankcje karne

Wiele Państw podkreśla możliwość zastosowania zasad ogólnych odnoszących się do fałszerstwa, posługiwania się fałszywymi oświadczeniami/danymi, inne przewidują szczególne sankcje dla małżeństw dla pozorów.

W Niemczech, są nakładane kary, jeśli małżeństwo zostało zawarte dla pozorów w celu uzyskania karty pobytu: chodzi o karę pozbawienia wolności do lat 3 lub grzywnę (§ 95, ust. 2, nr 2 ustawy o pobycie: Aufenthaltsgesetz).

W Belgii, poza przepisami ogólnymi o fałszerstwie i korzystaniu z podrobionych dokumentów, które ewentualnie mogą być zastosowane, jest przewidziane również, od wejścia w życie 21 lutego 2006 r. Ustawy z 12 stycznia 2006 zmieniającej ustawę z 15 grudnia 1980 r. o dostępie na terytorium, pobycie, osiedlaniu się i wydalaniu cudzoziemców, że każdy partner, który zawarze związek małżeński dla pozorów podlega karze, jeśli zawarł je w jedynym celu osiągnięcia prawa pobytu lub dla umożliwienia uzyskania tego prawa współmałżonkowi. Każdy, kto zawiera małżeństwo w okolicznościach zawartych w art. 146 bis kodeksu cywilnego podlega karze pozbawienia wolności od 8 dni do 3 miesięcy lub grzywnie od 26 do 100 euro; każdy, kto otrzymuje sumę pieniężną mającą na celu przekonanie go do zawarcia takiego małżeństwa, jest karany karą pozbawienia wolności w wymiarze od 15 dni do 1 roku lub grzywną w wysokości od 50 do 250 euro; każdy, kto ucieka się do przemocy lub groźby w celu skłonienia danej osoby do zawarcia takiego małżeństwa, podlega karze pozbawienia wolności w wymiarze od jednego miesiąca do dwóch lat lub grzywnie od 100 do 500 euro (art. 79 bis, § 1, przywoływanej ustawy). Usiłowanie popełnienia przestępstwa jest również karane.

W Hiszpanii podlegają karze jedynie małżeństwa niezgodne z prawem ze względu na bigamię lub zawarte przez jednego z małżonków z zamiarem spowodowania szkody współmałżonkowi (art. 217 i 219 kodeksu karnego).

We Francji małżeństwo zawarte w celu uzyskania pozwolenia na pobyt lub obywatelstwa francuskiego stanowi przestępstwo wprowadzone przez ustawę nr 2003-1119 z 26 listopada 2003 r. Przed wprowadzeniem tej ustawy, małżonek francuski mógł być ukarany za pomoc w nielegalnym pobycie. Odtąd art. L. 623-1 kodeksu o prawie wjazdu i pobytu cudzoziemców i prawie azylu (CESEDA) stanowi, że

„czyn zawarcia związku małżeńskiego w jedynym celu uzyskania, lub umożliwienia uzyskania, pozwolenia na pobyt, w celu zdobycia lub umożliwienia zdobycia obywatelstwa francuskiego, podlega karze 5 lat pozbawienia wolności i grzywnie 15 000 euro. Te same kary mają zastosowanie do organizowania lub próby zorganizowania małżeństwa o takich skutkach. Podlegają one karze 10 lat pozbawienia wolności i grzywnie 750 000 euro, jeśli naruszenie jest popełnione w ramach zorganizowanej grupy”.

Ponadto art. L. 623-2 ustanawia dodatkowe kary: zakaz pobytu trwający do 5 lat; pod pewnymi warunkami zakaz wjazdu i pobytu na terytorium francuskim („interdiction du territoire francais”), trwający do 10 lat lub zakaz stały; w końcu, jeśli naruszenie było dokonane przez osobę trzecią, zakaz wykonywania funkcji zawodowych lub społecznych przy pełnieniu, których dopuścił się przestępstwa.

We Włoszech nie istnieją szczególne sankcje karne odnoszące się do małżeństwa, ale zastosowanie mają przepisy ogólne. Art. 10-bis Testo Unico, wprowadzony przez ustawę nr 94/2009, stanowi, że cudzoziemiec, który wjechał i przebywa na terytorium włoskim niezgodnie z przepisami Testo Unico i ustawą nr 68 z 28 maja 2007, podlega grzywnie w wysokości od 5.000 do 10.000 euro. Cudzoziemiec, którego wjazd i pobyt okazały się nielegalne podlega natychmiastowemu wydaleniu.

Każdy kto ułatwia, kieruje, organizuje, finansuje i przeprowadza transport cudzoziemców na teren państwa lub dopuszcza się innych czynów mających na celu umożliwienie nielegalnego wjazdu na terytorium tego państwa, lub innego państwa, w którym dana osoba nie posiada obywatelstwa lub pozwolenia na pobyt stały, podlega karze pozbawienia wolności od roku do pięciu lat i grzywnie sięgającej do 15.000 euro na osobę (art. 12 § 1 TU) ; jeśli osoba, której to dotyczy osiąga z tego zysk, nawet pośredni, nakładane są kary pozbawienia wolności od lat 4 do 15 oraz grzywna w wysokości 15.000 euro na osobę (art. 12 § 3 T.U.).

Sankcje mogą być zaostrzone przy spełnieniu dodatkowych przesłanek (mianowicie, gdy nielegalny wjazd i pobyt są umożliwiane 5 lub więcej osobom, jeśli czyn popełniony jest przez 3 lub więcej osób, w zorganizowanej grupie lub z wykorzystaniem fałszywych lub podrobionych dokumentów, lub z wykorzystaniem osób nieletnich i cudzoziemców, itd. ; art. 12 § 3-bis i 3-ter TU). Poza sankcjami cywilnymi stosowanymi w przypadku małżeństw fikcyjnych, małżonkowie są również narażeni na powyższe kary.

W Luksemburgu, czyn zawarcia małżeństwa dla pozoru nie podlega obecnie karze jako takiej, lecz istnieje projekt ustawy, który przewiduje wprowadzenie szczególnych czynów karalnych. Jednakże mogą być zastosowane przepisy dotyczące fałszerstwa oraz postępowania się sfalszowanymi dokumentami (art. 193 do 197 kodeksu karnego). Ponadto urzędnik stanu cywilnego może zostać pociągnięty do odpowiedzialności, gdy zaniedbał wpisanie do aktu małżeństwa oświadczeń woli wymaganych przez ustawę lub gdy udzielił ślubu bez zapewnienia istnienia woli jego zawarcia, co podlega karze grzywny w wysokości od 251 euro do 5.000 euro (art. 264 kodeksu karnego).

W Holandii, kara pozbawienia wolności i grzywny jest stosowana do sprawców następujących naruszeń: w przypadku fałszerstwa polegającego na tworzeniu i używaniu podrobionych lub sfalszowanych dokumentów mających zastosowania jako dowód, jest przewidziana kara pozbawienia wolności do lat sześciu lub grzywna piątej kategorii (o wysokości maksymalnej 74.000 euro) (art. 225 kodeksu karnego), kara wzrasta do 7 lat pozbawienia wolności, jeśli naruszenie dotyczy dokumentów urzędowych takich jak akty stanu cywilnego (art. 226 kodeksu karnego); takie same sankcje są przewidziane dla osób, które używają, dostarczają lub posługują się sfalszowanym lub podrobionym aktem.

Fałszywa deklaracja dokonana w dokumencie urzędowym oraz postępowanie się takim dokumentem podlegają karze pozbawienia wolności do lat 6 lub grzywnie piątej kategorii (art. 227 kodeksu karnego). W przypadku podania fałszywych danych w celu uzyskania korzyści dla siebie samego bądź dla innej osoby (art. 227 a kodeksu karnego), lub w przypadku braku dostarczenia w przepisany termin obowiązkowych danych wymaganych prawem w celu uzyskania nienależnych korzyści dla siebie bądź dla innej osoby, kara pozbawienia wolności do lat czterech lub grzywna piątej kategorii mogą być nałożone (art. 227 b kodeksu karnego).

W Polsce kodeks karny nie przewiduje szczególnych sankcji dla małżeństwa dla pozoru, ale obywatel polski może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej, jeśli nielegalnie ułatwia pobyt cudzoziemcowi: w zasadzie podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do pięciu lat, jednak jeśli nie uzyskał z tego żadnej korzyści materialnej sędzia może odstąpić od wymierzenia kary (art. 264 a kodeksu karnego wprowadzony w 2004 r.).

W Wielkiej Brytanii, nie istnieją szczególne przepisy sankcjonujące małżeństwa dla pozoru jednak mają zastosowanie przepisy ogólne. W Anglii i Walii, każdy kto dopuści się złożenia fałszywego oświadczenia, podlega przepisom przewidzianym w ustawie z 1911 o składaniu fałszywych zeznań (Perjury Act 1911) i podlega sankcjom karnym: uwięzienia do lat siedmiu albo pozbawienia wolności do lat dwóch albo grzywnie lub obu i grzywnie i karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności [... liable to penal servitude for a term not exceeding seven years, or to imprisonment for a term not exceeding two years, or to a fine or to both such penal servitude or imprisonment and fine.]

W Szkocji każdy, kto dopuścił się złożenia fałszywego oświadczenia, winny fałszerstwu lub produkowaniu fałszywych odpisów, zaświadczeń, oświadczeń lub aktów stanu cywilnego, podlega procedurze sądowej przewidzianej w art. 53 szkockiej ustawy z 1965 r. lub art. 24 ustawy z 1977 r. dotyczącej małżeństwa [sekcja 53 Aktu z 1965 r. lub sekcja 24 the Marriage (Scotland) Act 1977 (the 1977 Act)] i podlega sankcjom karnym zależnym od charakteru przestępstwa i jurysdykcji właściwego sądu, które może stanowić kara do dwóch lat więzienia lub nieograniczona grzywna lub obie.

W Irlandii Północnej każdy, kto dopuścił się złożenia fałszywego oświadczenia, podlega procedurze przewidzianej w ustawie dotyczącej rejestracji urodzeń i zgonów z 1976 r. (Births & Deaths Registration (NI) Order 1976, art. 45), ustawie dotyczącej małżeństw (The Marriage (NI) Order 2003, art. 38) lub ustawie o składaniu fałszywych zeznań z 1979 r. (The Perjury (NI) Order 1979, art. 8 i 9) ; przewidziana sankcja karna to kara pozbawienia wolności do lat 2, nieograniczona grzywna lub obie.

W Szwajcarii ustawa federalna o cudzoziemcach (art. 118, ust. 2 LEtr), obowiązująca od 1 stycznia 2008 r., przewiduje przestępstwo podlegające karze 3 lat pozbawienia wolności lub karze pieniężnej dla każdego, kto wprowadzi w błąd organy odpowiedzialne za jej stosowanie dostarczając im błędnych informacji lub ukrywając istotne fakty, i uzyskuje w ten sposób drogą oszustwa dla siebie lub osoby trzeciej pozwolenie lub unika odebrania tego pozwolenia.

Ponadto, każdy kto zawiera małżeństwo z cudzoziemcem, lub pośredniczy, ułatwia lub umożliwia taki związek w celu omińnięcia przepisów dotyczących wjazdu i pobytu cudzoziemców, podlega karze pozbawienia wolności od lat trzech albo karze pieniężnej.

Żadna szczególna sankcja karna nie jest przewidziana przez ustawodawstwa Chorwacji, Grecji, Węgier, Portugali i Turcji. Jednakże w tym ostatnim państwie sankcje przewidziane w art. 230 kodeksu karnego mają zastosowanie do osób zawierających małżeństwo z osobą już zamężną/żoną, zawierających małżeństwo ukrywając swoją prawdziwą tożsamość, lub zawierających małżeństwo religijne bez zawarcia małżeństwa cywilnego (art. 56 Rozporządzenia o małżeństwie) ; sąd orzeka na wniosek prokuratora, który ma informację od osoby zainteresowanej, Dyrekcji Generalnej Departamentu Stanu Cywilnego i Obywatelstwa (Nüfus ve Vatandaslik Isleri Genel Müdürlüğü) lub od urzędnika stanu cywilnego, unieważnia on małżeństwo i decyduje o nałożeniu sankcji karnych.

C - Sankcje administracyjne i inne sankcje

W Niemczech, pozwolenie na pobyt jest przyznawane małżonkowi będącemu cudzoziemcem zgodnie z art. 6 ustawy podstawowej (Grundgesetz) dotyczącej ochrony małżeństwa i rodziny (§ 27 ustawy prawie pobytu : Aufenthaltsgesetz). Jeśli jednak Oddział ds. cudzoziemców (Ausländerbehörde) ustali, że w chwili zawarcia małżeństwa nie istniało pożycie małżeńskie pozwolenie na pobyt może być odebrane, a cudzoziemiec wydalony z Niemiec (§§ 50 ss. Ustawy o prawie pobytu: Aufenthaltsgesetz).

W Belgii nabycie obywatelstwa belgijskiego przez współmałżonka obywatela belgijskiego, będącego cudzoziemcem przewidziana jest w art. 16 kodeksu o obywatelstwie belgijskim. Art. 23 tej ustawy, w formie zmienionej przez ustawę z 27 grudnia 2006 r. (M.B. 28.12.2006) zawierającą różne dyspozycje (art. 387), stanowi, że Belgowie, którzy nie nabyli swojego obywatelstwa w chwili narodzin z rodziców Belgów i Belgowie, którym nie zostało przyznane obywatelstwo na podstawie art. 11 (dziecko urodzone w Belgii z rodziców urodzonych również w Belgii), mogą zostać pozbawieni obywatelstwa belgijskiego w następujących przypadkach: jeśli nabyli obywatelstwo belgijskie na podstawie faktów, które zostały przedstawione w sposób zmieniony lub w wyniku ich zatajenia, lub na podstawie fałszywych oświadczeń lub fałszywych lub podrobionych dokumentów, które były kluczowe w podejmowaniu decyzji o przyznaniu obywatelstwa (art. 23, pkt 1°) ; lub jeśli uchybili poważnie swoim obowiązkom obywatelskim (art. 23, pkt 2°). Postępowanie o pozbawieniu obywatelstwa przewidziane w pkt 1 przedawnia się w ciągu 5 lat licząc od daty nabycia obywatelstwa przez osobę zainteresowaną.

Ponadto, od wejścia w życie 2 czerwca 2007 r. ustawy z 15 września 2006 r. zmieniającej ustawę z 15 grudnia 1980 r. o dostępie na terytorium, prawie pobytu, osiedlania i wydalania cudzoziemców (M.B. 6.10.2006), która implementuje dyrektywę 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin, których członkowie są obywatelami państw niebędących Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, wniosek o łączenie rodziny może odtąd nie tylko zostać odrzucony (art. 11, § 1, pkt 4), ale również cofnięty (art. 11, § 2, pkt 4). Prawo pobytu może zostać odmówione lub cofnięte, jeśli ustalono, że żadna komórka rodzinna nie została stworzona, że warunki nałożone nie są spełniane lub że zostało popełnione oszustwo, mianowicie, że małżeństwo zostało zawarte w jedynym celu umożliwienia cudzoziemcowi wjazdu lub pobytu na terytorium Królestwa. System kontroli (art. 11, § 2, ust. 3, nowy) jest także przewidziany dla przedłużenia lub odnowienia pozwolenia na pobyt, w celu sprawdzenia czy cudzoziemiec wypełnia przewidziane warunki. Minister lub osoba działająca w jego imieniu mogą, w każdym momencie, przeprowadzić lub zlecić przeprowadzenie szczególnych kontroli, gdy istnieje uzasadnione przypuszczenie popełnienia oszustwa, lub że małżeństwo zostało zawarte w celu umożliwienia danej osobie wjazdu lub pobytu na terenie Królestwa. Jeśli chodzi o pozwolenia na pobyt osoby, która już przebywała w Belgii, może ono również zostać odrzucone w przypadku oszustwa, a mianowicie, jeśli ustalono, że małżeństwo zostało zawarte w celu umożliwienia danej osobie wjazdu lub pobytu na terenie Królestwa (art. 103, § 3 nowy).

We Francji nielegalny wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium francuskim podlega sankcjom administracyjnym w postaci deportacji, która nie może jednak zostać przeprowadzona wobec cudzoziemca, który jest żonaty/zamężny od co najmniej trzech lat z małżonkiem obywatelstwa francuskiego, pod warunkiem trwania pożycia małżeńskiego od chwili zawarcia związku małżeńskiego i że współmałżonek zachował obywatelstwo francuskie. Z kolei cudzoziemiec może zostać wydalony ze względu na potrzeby bezpieczeństwa narodowego, bądź bezpieczeństwa publicznego. Jeśli jednak obywatel legalnie przebywa na terenie Francji od ponad dziesięciu lat, nie żyje w stanie poligamii, i od co najmniej 4 lat pozostaje w związku małżeńskim z obywatelem francuskim, który zachował swoje obywatelstwo (wspólne pożycie małżeńskie trwa od chwili małżeństwa), zarządzanie ministerialne o wydaleniu może zostać wydane jedynie w przypadku zachowania o charakterze naruszającym podstawowe interesy państwa lub zachowania związanego z działalnością o charakterze terrorystycznym lub stanowiącą czyn oczywistej prowokacji i zamierzonej dyskryminacji, nienawiści lub

przemocy przeciwko konkretnej osobie lub konkretnej grupie osób (art. L. 511-4, pkt 7, L. 521-2, pkt 2 i L. 521-3, pkt 3 CESEDA).

W **Grecji**, jeżeli różne okoliczności (brak wspólnego zamieszkania lub możliwości porozumiewania się małżonków, bądź obojętność dla danych stanu cywilnego dotyczących współmałżonka) pozwalają ustalić, że małżeństwo zostało zawarte w jedynym celu umożliwienia uzyskania przez cudzoziemca nie będącego obywatelem Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej, to - w zależności od przypadku- pozwolenia na pobyt się nie udziela, odmawia się jego przedłużenia lub się je odbiera/cofa (art. 58 § 1 ust. b ustawy 3386/2005). Te same sankcje są stosowane w tych samych okolicznościach, jeśli chodzi o kartę pobytu członka rodziny obywatela greckiego lub obywatela Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej (art. 61 § 5 ust. b ustawy 3386/2005).

Na **Węgrzech** stosowne przepisy ostatnio uległy zmianie. Według regulacji obowiązującej od 30 czerwca 2007 r. wydania lub odnowienia pozwolenia na pobyt z powodu łączenia rodzin można odmówić, jeśli dowiedziono, że osoba zainteresowana zawarła związek małżeński z obywatelem Węgier lub obywatelem państwa trzeciego niebędącego członkiem Europejskiego Obszaru Gospodarczego przebywającego legalnie na terenie Węgier, w jedynym celu zdobycia tego pozwolenia (ustawa 39/2001, art. 17, ust. 1, e). Decyzja odmowna podlega zaskarżeniu do władz policji ds. cudzoziemców, niezwłocznie w formie ustnej, bądź w formie pisemnej w terminie trzech dni (ustawa 39/2001, art. 17, ust. 5). Ponadto, od zmiany ustawy 39/2001 mającej na celu walkę z małżeństwami dla pozorów, władze policji ds. cudzoziemców mogą odebrać pozwolenie na osiedlenie się wynikające z łączenia rodzin, jeśli małżeństwo zostało rozwiązane w ciągu 3 lat od wydania tego pozwolenia, chyba że rozwiązanie więzów małżeńskich nastąpiło w wyniku śmierci jednego z małżonków ; te reguły jednak nie mają zastosowania do cudzoziemca, posiadającego legalne miejsce zamieszkania na Węgrzech od co najmniej czterech lat (ustawa 39/2001, art. 23, ust. 1, c). Pozwolenie na osiedlenie się lub imigrację może również zostać odebrane bez ograniczeń w czasie, jeśli zainteresowany posiadający obywatelstwo państwa trzeciego przedstawił fałszywe dane dla jego zdobycia (ustawa 39/2001, art. 23, ust. 2, h). W przypadku cudzoziemca posiadającego obywatelstwo państwa trzeciego i pozostającego w związku małżeńskim z obywatelem Państwa Członkowskiego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, wniosek o wydanie lub odnowienie pozwolenia na pobyt z powodów łączenia rodzin może zostać odrzucony, jeśli doszło do zaprzestania wspólnego pożycia małżeńskiego w ciągu 6 miesięcy od jego uzyskania i jeśli zostało ono zawarte w wyłącznym celu uzyskania tego pozwolenia (ustawa 39/2001, art. 30, ust. 1, c). Te same przepisy mają również zastosowanie do małżonka posiadającego obywatelstwo Państwa Członkowskiego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, tak długo jak przebywa on na terytorium węgierskim jako członek rodziny (ustawa 39/2001, art. 30, ust. 2).

Ustawy 1/2007 i 2/2007, które weszły w życie 1 lipca 2007 r., zmieniły stosowne przepisy. Zgodnie z ustawą 1/2007, osoba pochodząca z kraju trzeciego pozostająca w związku małżeńskim z Węgrem lub z obywatelem Państwa Członkowskiego Europejskiego Obszaru Gospodarczego traci swoje prawo pobytu, jeśli wspólne pożycie małżeńskie zostało przerwane w ciągu 6 miesięcy od uzyskania tego pozwolenia i zostanie ustalone, że małżeństwo zostało zawarte w wyłącznym celu uzyskania prawa pobytu (ustawa 1/2007, art. 14, ust. 2). Zgodnie z ustawą 2/2007, dotyczącą obywateli państw niebędących członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, kiedy jeden z obywateli legalnie przebywa na Węgrzech, wydania lub odnowienia pozwolenia na pobyt w wyniku łączenia rodzin należy odmówić, lub pozwolenie na pobyt w wyniku łączenia rodzin musi być odebrane, jeśli małżeństwo zostało zawarte przez małżonków w wyłącznym celu uzyskania tego pozwolenia (ustawa 2/2007, art. 18, ust. 1, d). Przepisy dotyczące odebrania pozwolenia na osiedlenie się nie zostały zmienione. Ustawa 55/1993 o obywatelstwie węgierskim pozwala na odebranie obywatelstwa węgierskiego nabytego w sprzeczności z regułami prawa, a mianowicie poprzez dostarczenie fałszywych danych w celu jego uzyskania. Ta sankcja może być zastosowana w ciągu dziesięciu lat od nabycia obywatelstwa.

We **Włoszech** wniosek o łączenie rodzin jest odrzucony, jeśli zostanie wykazane, że małżeństwo miało miejsce w jedynym celu nabycia dla osoby zainteresowanej prawa wjazdu lub pobytu na terytorium (art. 29 § 9 T.U.). Równocześnie pozwolenie na pobyt z powodów rodzinnych wydane cudzoziemcowi, który zgodnie z prawem przebywa na terenie Włoch od co najmniej jednego roku i który zawarł małżeństwo we Włoszech z obywatelem włoskim lub obywatelem Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej, lub obywatelem państwa trzeciego, który legalnie przebywa na terenie Włoch, jest niezwłocznie odbierane jeśli zostanie wykazane, że po zawarciu małżeństwa małżonkowie wspólnie nie mieszkali, chyba że ze związku pochodzą dzieci. Wniosek o wydanie lub odnowienie pozwolenia na pobyt z powodów rodzinnych jest niezwłocznie odrzucony, jeśli zostanie stwierdzone, że małżeństwo zostało zawarte w wyłącznym celu uzyskania pozwolenia pobytu na terytorium włoskim dla zainteresowanego (art. 30 § 1-bis TU). Unieważnienie małżeństwa może za sobą pociągać odebranie pozwolenia na pobyt i wydalenie cudzoziemca.

W **Luksemburgu** małżeństwo zawarte dla pozorów może być sankcjonowane na podstawie art. 75 ustawy z 29 sierpnia 2008 r. traktującej o swobodzie przepływu osób i imigracji, poprzez odebranie lub nieodnowienie pozwolenia na pobyt. W tym przypadku współmałżonek będący cudzoziemcem musi opuścić terytorium Luksemburga w przepisany termin. Jeśli odmówi opuszczenia kraju, może zostać poddany decyzji o wydaleniu, a nawet podlegać zatrzymaniu administracyjnemu.

Przeciw tym decyzjom osoba zainteresowana może wystąpić przed Trybunałem administracyjnym, następnie w procedurze odwoławczej do Sądu administracyjnego. Urzędnik stanu cywilnego nie może być pociągnięty do odpowiedzialności administracyjnej w świetle ustawy gminnej zmienionej 13 grudnia 1988 r.

W **Holandii** istnieje możliwość odebrania pozwolenia na pobyt przyznanego małżonkowi będącemu cudzoziemcem (art. 14, ust. 1, lit. d ; art. 20, ust. 1, lit b ; art. 28, ust. 1, lit. c et art. 33, lit b ustawy o cudzoziemcach, 2000). Jeśli małżeństwo pozorne było zawarte zagranicą, odmowa transkrypcji do podstawowego rejestru gminnego pociąga za sobą odmowę udzielenie prawa pobytu (art. 3.17, lit b Dekretu królewskiego o cudzoziemcach), co również prowadzi do odmowy przydzielonych przez inne organy praw i zasiłków, które związane z posiadania pozwolenia na pobyt.

W **Polsce** ustawa o cudzoziemcach przewiduje odmowę udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, jeśli podstawą wydania zezwolenie jest związek małżeński, który został zawarty w celu obejścia przepisów o udzielaniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony. Właściwy organ (wojewoda) może również cofnąć zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, po wcześniejszym przeprowadzeniu sprawdzenia zgodności małżeństwa z prawem. Okoliczności sprawy wymienione w art. 55 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach, a mianowicie: jedno z małżonków przyjęło korzyść majątkową w zamian za wyrażenie zgody na zawarcie małżeństwa lub nie zna danych personalnych swojego współmałżonka, małżonkowie nie wypełniają prawnych obowiązków wynikających z zawarcia małżeństwa lub nie zamieszkują wspólnie, lub małżonkowie nie spotkali się nigdy przed zawarciem małżeństwa, lub nie mówią językiem zrozumiałym dla obojga, lub jedno z małżonków lub oboje małżonkowie w przeszłości zawierali już małżeństwa dla pozorów, mogą wskazywać na popełnienie oszustwa. Należy zauważyć, że kodeks cywilny oraz kodeks rodzinny i opiekuńczy pomijają termin małżeństwa dla pozorów, a pozorność nie stanowi przyczyny jego unieważnienia. Z kolei na podstawie przepisów ustawy o cudzoziemcach, obywatel z zagranicy pozbawiony jest spodziewanych korzyści związanych z prawem pobytu.

W **Portugalii** małżeństwo pozorne stanowi oszustwo, które może za sobą pociągnąć odebranie prawa pobytu (art. 108 ustawy nr 23/2007).

W **Szwajcarii**, ustawa federalna o cudzoziemcach, która weszła w życie 1 stycznia 2008 r. wprowadziła kilka środków : z jednej strony możliwość wygaśnięcia lub odwołania prawa do łączenia rodzin, które okazało się nadużyciem, a mianowicie zostało zawarte dla ominięcia przepisów dotyczących prawa dostępu lub pobytu lub ich przepisów wykonawczych (art. 51 LEtr) ; z drugiej strony, przewiduje możliwość, że właściwy organ odbierze pozwolenie, za wyjątkiem pozwolenia na osiedlenie się, lub podejmie inną decyzję opartą na ustawie (w szczególności, gdy cudzoziemiec lub jego przedstawiciel prawny dopuścili się złożenia fałszywych oświadczeń lub ukryli istotne fakty w trakcie procedury udzielania pozwolenia, lub gdy cudzoziemiec został skazany na karę długoterminowego pozbawienia wolności lub za czyn będący przedmiotem artykułów od 42 do 100 kodeksu karnego, lub gdy dopuścił się poważnego lub powtarzającego się naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego w Szwajcarii lub zagranicą, naraża lub stanowi zagrożenia dla porządku wewnętrznego lub zewnętrznego Szwajcarii, lub gdy nie przestrzega warunków w jakich została wydana decyzja, lub jeszcze, gdy on sam lub osoba, za którą jest odpowiedzialny jest uzależniona od pomocy społecznej art. 62 LEtr). Dodatkowo w przypadku, gdy naturalizacja szwajcarska została osiągnięta w drodze oszustwa może ona zostać cofnięta zgodnie z art. 41 ustawy o obywatelstwie.

W **Turcji** nie istnieją szczególne reguły, jednak jest możliwe, w przypadku postępowania sprzecznego z regulacją prawną dotyczącą prawa pobytu w Turcji, unieważnienie pozwolenia na pobyt cudzoziemcowi, który jest zamężny/zonaty z obywatelem Turcji. Możliwe jest również unieważnienie decyzji nabycia obywatelstwa tureckiego, jeśli zostało ono nabyte w drodze fałszywego oświadczenia lub zatajenia ważnych faktów (art. 31 L. 5901 z 29.5.2009) ; ponadto w przypadku unieważnienia małżeństwa cudzoziemiec, które nabył w ten sposób obywatelstwo tureckie nie zachowuje go, chyba że pozostawał w dobrej wierze (art. 16, 3 ustawy).

W **Chorwacji**, **Hiszpanii** i **Wielkiej Brytanii**, nie są przewidziane sankcje administracyjne.

Wnioski

Tematyka jest bardzo delikatna z punktu widzenia politycznego a pole działania pozostawione Państwom jest ograniczone ze względu na ich zobowiązania międzynarodowe. Żadne Państwo Członkowskie MKSC, za wyjątkiem Wielkiej Brytanii, gdzie Sąd Apelacyjny i House of Lords wydały orzeczenia stwierdzające niezgodność przepisów krajowych z regulacją międzynarodową, nie zasygnalizowało wydania żadnej decyzji czy opinii, która byłaby sprzeczna z tymi zobowiązaniami.

Większość państw, jak można było zauważyć, przyjęła w tym roku różne środki dla zapobiegania bądź zniechęcania do zawierania małżeństw dla pozorów. Najświeższe zmiany zostały wprowadzone we Włoszech ustawą nr 94/2009 z 15 lipca 2009, która weszła w życie 8 sierpnia 2009 r., i która zmieniła a) Testo Unico o imigracji wprowadzając wielokrotne zmiany w zakresie warunku skutecznego wspólnego zamieszkania współmałżonków, jako wymogu wydania lub odnowienia pozwolenia na pobyt dla łączenia rodzin i pozwolenia na pobyt z powodów rodzinnych b) artykuł 116 kodeksu cywilnego dotyczący małżeństwa cudzoziemca we Włoszech, który odtąd nakłada obowiązek wykazania legalności pobytu na terytorium c) ustawę o obywatelstwie, która wydłuża do dwóch lat czas trwania legalnego pobytu potrzebnego do nabycia obywatelstwa włoskiego przez małżonka, który jest cudzoziemcem.

Państwa zaznaczyły również, że wciąż trwają prace nad zmianą przepisów w tej materii.

W Holandii, regulacja została zliberalizowana podczas ostatniej reformy przeprowadzonej w 2001 r. z korzyścią dla obywateli Państw Członkowskich Unii Europejskiej i państw będących stronami konwencji o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy zwolnieni są od obowiązku wykazywania legalności swojego pobytu na terytorium holenderskim przed zawarciem związku małżeńskiego lub rejestracją związku partnerskiego. Po przeprowadzeniu studium nad wdrożeniem tych nowych przepisów, zostało zaproponowane podjęcie środków mających na celu promocję współpracy pomiędzy zainteresowanymi instytucjami i ułatwienie procedur administracyjnych. Została utworzona grupa robocza w celu stworzenia konkretnych propozycji.

W Luksemburgu rząd złożył projekt ustawy mający na celu walkę z wymuszonymi lub zawartymi dla pozorów małżeństwami i związkami partnerskimi (dokument parlamentarny nr 5908), do Parlamentu 28 lipca 2008. Ten projekt ustawy zawiera sekcję prewencyjną i sekcję represyjną. W celu tropienia i zapobiegania małżeństwom dla pozorów zostaną wzmocnione kompetencje następujących organów: urzędnika stanu cywilnego, który będzie mógł przeprowadzić przesłuchanie przyszłych małżonków; prokuratora, który będzie mógł albo odroczyć zawarcie związku małżeńskiego albo wnieść sprzeciw. Jednakże przyszli małżonkowie mogą ubiegać się o odrzucenie sprzeciwu do małżeństwa lub decyzji o jego odroczeniu. Uregulowana będzie również procedura odwoławcza. W kwestii represyjnej zostały zaproponowane sankcje cywilne i karne: Prokurator może żądać unieważnienia małżeństwa przed sądami cywilnymi. Z drugiej strony, czyn zawarcia małżeństwa w wyłącznym celu zdobycia lub umożliwienia zdobycia pozwolenia na pobyt będzie stanowił wykroczenie karne podlegające karze pozbawienia wolności i/lub grzywny. Ostrzejsze kary są zaproponowane dla przypadków, gdy małżeństwo pozorne zostało zawarte albo w zamian za świadczenie pieniężne, albo w konsekwencji przemocy lub groźby. Zostało zaproponowane, żeby nałożyć sankcję nie tylko na popełniony czyn, ale również za usiłowanie jego popełnienia.

W Portugali zostało stworzone grupa robocza do zbadanie środków, które mogłyby być wprowadzone do kodeksu cywilnego i kodeksu stanu cywilnego w celu przeciwdziałania małżeństwom dla pozorów oraz uznawania/przepisywania takich małżeństw zawartych zagranicą; prace dotyczą również tego problemu w świetle prawa karnego oraz prawa wjazdu i pobytu na terytorium portugalskim.

W Szwajcarii poza inicjatywą parlamentarną złożoną w 2005 r., przez Radcę narodowego Toni'ego Brunnera zatytułowaną „Przeciwdziałanie małżeństwom fikcyjnym” (wcześniej przywoływana), należy zaznaczyć inicjatywę złożoną przez Radcę narodowego Ruedi Lustenberger w marcu 2006 r., która zatytułowana jest „Ustawa o obywatelstwie. Wydłużenie terminu dla unieważnienia naturalizacji” (nr 06.414). Wnosi ona o wydłużenie terminu przewidzianego dla unieważnienia naturalizacji bądź powrotu do obywatelstwa szwajcarskiego, jeśli zostały one nabyte w wyniku nadużycia polegającego na niezgodnym z prawdą oświadczeniu lub zatajeniu istotnych faktów. Jest to sytuacja, która może dotyczyć około 400 przypadków naturalizacji obecnie badanych przez Federalny Urząd Migracji, a które mogły być zawarte w okolicznościach oszustwa. Te dwie inicjatywy parlamentarne stanowią przedmiot wspólnej analizy, a projekt ustawy zawierający powyższe propozycje został skierowany do konsultacji w kantonach, partiach politycznych i zainteresowanych organizacjach w 2007 r.

TABELA NR 1: Efekty małżeństw w zakresie prawa pobytu wykazane przez Państwa, a dotyczące związków ich obywateli z cudzoziemcami [z/ lub spoza Unii Europejskiej [Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)/Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA)] lub pomiędzy dwoma cudzoziemcami.

TABELA 1	Warunki wydania pozwolenia na pobyt
<p>Niemcy</p>	<p>Ustawa o prawie pobytu - Aufenthaltsgesetz [AufenthG.]</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Małżeństwo pomiędzy Niemcem a cudzoziemcem, będącym bądź nie obywatelem Unii Europejskiej : § 28 AufenthG. - Karta ograniczonego pobytu stałego (Aufenthaltserteilnis), jeśli zamieszkują zwyczajowo w Niemczech. - Karta pobytu nieograniczonego (Niederlassungserlaubnis) po 3 latach wspólnego pożycia. <p>Jeśli pracuje, małżonek będący cudzoziemcem obywatelem Unii Europejskiej otrzymuje kartę pobytu zgodnie ze swoimi uprawnieniami.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Małżeństwo pomiędzy dwoma cudzoziemcami, gdy jeden z nich posiada prawo legalnego pobytu w Niemczech : § 30 AufenthG. – takie same rozwiązania.
<p>Belgia</p>	<p>Ustawa z 15 grudnia 1980 r. o dostępie na terytorium, prawie pobytu, osiedlania i wydalania cudzoziemców.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Małżeństwo pomiędzy Belgiem a obywatelem państwa trzeciego : art. 40 bis, § 2, 1° ustawy. ➤ Małżeństwo pomiędzy Belgiem a obywatelem Unii: art. 40 bis, § 2, 1° ustawy. ➤ Małżeństwo pomiędzy dwoma obywatelami państwa trzeciego, gdy jeden z nich posiada prawo legalnego pobytu w Belgii: Art. 10 §1, 4° i art. 11 § 1, 4° et § 2, 4° <p>Uzyskanie z mocy prawa pobytu powyżej 3 miesięcy, jeśli :</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie zagraża porządkowi i zdrowiu publicznemu ani bezpieczeństwu narodowemu ; - dysponuje stabilnymi środkami utrzymania, aktem małżeństwa, wystarczającymi warunkami mieszkalnymi oraz ubezpieczeniem zdrowotnym ; - małżonek (lub partner) będący cudzoziemcem posiada ponad 21 lat (lub 18 lat, jeśli małżeństwo lub związek partnerski istniały przez przyjazd do Królestwa) ;
<p>Chorwacja</p>	<p>Ustawa o cudzoziemcach nr 79/2007, zmieniona przez ustawę nr 36/2009</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Małżeństwo z Chorwatem lub z cudzoziemcem posiadającym prawo pobytu, nie wpływa na warunki uzyskania prawa wjazdu lub pobytu w Chorwacji. - Żadne pozwolenie na pobyt nie jest wymagane przy pobycie poniżej 3 miesięcy. - Pozwolenie wjazdu i pobytu tymczasowego jest wydawane dla pobytu powyżej 3 miesięcy, lecz nieprzekraczającego 6 miesięcy, jeśli <ul style="list-style-type: none"> ○ Posiada ważny paszport lub odpowiednio wizę, ○ Dysponuje wystarczającymi środkami utrzymania , ○ Uzasadni cel pobytu w Chorwacji, ○ Nie był adresatem decyzji zakazującej pobytu w Chorwacji, ○ Pobyt nie może stanowić niebezpieczeństwa dla zdrowia i porządku publicznego ani dla bezpieczeństwa narodowego. <p>Te warunki podlegają kontroli lokalnej policji, która następnie wydaje pozwolenie na pobyt. Pozwolenie na pobyt tymczasowy musi być odnawiane co 6 miesięcy (art. 51). Pozwolenie na pobyt stały, co do zasady, jest wydawane na koniec pięcioletniego terminu (art. 78). Jednakże art. 57 ustawy 79/2007, zmieniony przez art. 16 ustawy 36/2009 przewiduje, że pozwolenie na pobyt tymczasowy z powodu łączenia rodzin nie zostanie wydane, gdy z okoliczności wynika, że małżeństwo zostało zawarte dla pozorów w celu jego uzyskania.(np. małżonkowie wspólnie nie mieszkają, nie mówią w języku zrozumiałym dla obojga lub jedno z małżonków uzyskało zapłatę).</p>
<p>Hiszpania</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Małżeństwo zawarte między obywatelem Hiszpanii a cudzoziemcem, pochodzącym z kraju należącego lub nienależącego do Unii Europejskiej: Art. 2 i 3 Dekretu Królewskiego nr 178/2003 z 14 lutego 2003. <p>Małżonek ma prawo do pozwolenia na pobyt (w tym prawa do swobodnego wjazdu, wyjazdu, przemieszczania się i pozostawania na terytorium hiszpańskim).</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Małżeństwa pomiędzy dwoma cudzoziemcami, gdy jeden z nich posiada prawo legalnego pobytu na terenie Hiszpanii : prawo wjazdu i pobytu wynika z prawa do łączenia rodzin, które jest poddane warunkom bardziej restrykcyjnym (a mianowicie wykazaniu środków finansowych pozwalających na utrzymanie się w Hiszpanii).

TABELA NR 1 : *Efekty małżeństw w zakresie prawa pobytu wykazane przez Państwa, a dotyczące związków ich obywateli z cudzoziemcami [z/ lub spoza Unii Europejskiej [Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)/Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA)] lub pomiędzy dwoma cudzoziemcami*

TABELA 1	Warunki wydania pozwolenia na pobyt
<p>Francja</p>	<p>➤ Małżeństwo pomiędzy Francuzem a cudzoziemcem pochodzącym z kraju niebędącego Państwem Członkowskich Unii Europejskiej, za wyjątkiem Algierii: <i>Ustawa nr 2006-911 z 24 lipca 2006 r. dotycząca imigracji i integracji [CESEDA]</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Wjazd na terytorium na podstawie wizego pobytu długoterminowego. Automatyczne uzyskanie karty pobytu czasowego ze wzmianką „życie prywatne i rodzinne” („vie privée et familiale”) ważne przez jeden rok z możliwością odnowienia, jeśli małżeństwo zawarto zagranicą podlega ono transkrypcji do rejestrów francuskich. - Wydanie karty rezydenta po 3 latach od zawarcia małżeństwa, jeśli: wspólne pożycie nadal trwa, małżonek francuski zachował swoje obywatelstwo, małżeństwo zawarte zagranicą zostało wpisane do rejestrów francuskich, a małżonek będący cudzoziemcem w wystarczającym stopniu utożsamia się z wartościami, które przyświecają Republice Francuskiej („condition d'intégration républicaine”). <p>➤ Małżeństwo między Francuzem a cudzoziemcem pochodzącym z kraju Unii Europejskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wyłączenie spod obowiązku posiadania wizego. - Brak obowiązku posiadania pozwolenia na pobyt, za wyjątkiem sytuacji, gdy małżonek chce podjąć działalność zawodową („karta pobytu członka rodziny obywatela Unii” wydawana na okres trwania pobytu do 5 lat). Obowiązek zarejestrowania się w merostwie gminy zamieszkania. - Powyżej pięciu lat pobytu we Francji: prawo pobytu stałego.. <p>➤ Małżeństwo pomiędzy dwoma cudzoziemcami, gdy jeden z nich posiada prawo legalnego pobytu we Francji : <i>Stosowanie reguł właściwych do łączenia rodzin, jeśli cudzoziemiec legalnie przebywający na terenie Francji jest obywatelem UE:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Wjazd na podstawie wizego pobytu długoterminowego. - Uzyskanie karty pobytu czasowego ze wzmianką „życie prywatne i rodzinne”, ważna przez rok, jeśli są spełnione warunki łączenia rodzin, odnawialne, jednak pierwsze odnowienie może zostać odrzucone, jeśli osoba, której dotyczy nie spełnia warunków przewidzianych w umowie przyjęcia i integracji.
<p>Grecja</p>	<p><i>Ustawa 3386/2005 o prawie wjazdu, pobytu i integracji społecznej obywateli państw trzecich na terytorium greckim.</i></p> <p>➤ Małżeństwo pomiędzy obywatelem Grecji a cudzoziemcem pochodzącym lub nie z kraju członkowskiego Unii Europejskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jeśli pobyt przekracza 3 miesiące (a dla obywateli państw Unii Europejskiej , pobyt legalny) : gdy warunki przewidziane prawem są spełnione wydaje się , „kartę pobytu członka rodziny obywatela greckiego lub obywatela Państwa Członkowskiego” na okres maksymalnie do 5 lat,. - Następnie uzyskuje kartę pobytu stałego, odnawialną z mocy prawa co 10 lat. - Pozwolenie na pobyt na 5 lat jest wydawane obywatelom państw trzecich, którzy pozostają w związkach małżeńskich z repatriantami, osobami, które wróciły do Grecji bądź mają korzenie greckie (art. 60 ustawy 3386/2005, w formie uzupełnionej przez art. 38 ustawy 3731/2008). To pozwolenie umożliwia dostęp do rynku pracy i jest odnawialne na jednakową długość za każdym razem. <p>➤ Małżeństwo zawarte między dwoma cudzoziemcami, gdy jeden z nich posiada prawo legalnego pobytu w Grecji :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozwolenie na pobyt na okres jednego roku, odnawialne. - Cudzoziemiec, który legalnie przebywa na terytorium Grecji musi posiadać to prawo legalnego pobytu od co najmniej dwóch lat. - Współmałżonek musi mieć co najmniej 18 lat.

TABELA NR 1 : **Efekty małżeństw w zakresie prawa pobytu** wykazane przez Państwa, a dotyczące związków ich obywateli z cudzoziemcami [z/ lub spoza Unii Europejskiej [Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)/Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA)] lub pomiędzy dwoma cudzoziemcami

TABELA 1	Warunki wydania pozwolenia na pobyt
<p>Węgry</p>	<p>➤ Małżeństwo pomiędzy Węgrem i obywatelem Państwa Członkowskiego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) i obywatelem państwa trzeciego : <i>Ustawa 1/2007 o prawie wjazdu na teren i pobytu osób posiadających prawo swobodnego przemieszczania się i pobytu.</i> <i>Pobyt na okres co najmniej 3 miesięcy, posiadając paszport i ważną wizę, pod warunkiem:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Braku niebezpieczeństwa dla porządku i bezpieczeństwa publicznego; - Wykazania posiadania miejsca zamieszkania i środków na utrzymanie się w tym na koszty zdrowotne i - Dostarczenie uzasadnionego powodu pobytu (w tym małżeństwo). - Odebranie w przypadku rozwiązania związku małżeńskiego w ciągu 6 miesięcy od uzyskania pozwolenia na pobyt jeśli małżeństwo było zawarte w jedynym celu jego uzyskania <p><i>Pozwolenie na pobyt stały:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - W przypadku małżeństwa między Węgrem a cudzoziemcem nie pochodzącym z Europejskiego Obszaru Gospodarczego, na koniec 2 letniego okresu trwania małżeństwa, pod warunkiem ciągłości wspólnego pożycia; - W przypadku małżeństwa między Węgrem a cudzoziemcem pochodzącym z Europejskiego Obszaru Gospodarczego, który legalnie przebywa na Węgrzech na koniec 5 letniego nieprzerwanego okresu. <p>➤ Małżeństwo pomiędzy dwoma cudzoziemcami, z których jeden legalnie przebywa na Węgrzech: <i>Ustawa 2/2007 o prawie wjazdu i pobytu osób posiadających obywatelstwo państwa trzeciego. Pobyt przekraczający 3 miesiące odnawialny na maksymalny okres 2 lat, jeśli cudzoziemiec:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - posiada ważny paszport i pozwolenie na pobyt, - nie stanowi zagrożenia dla porządku i bezpieczeństwa publicznego ; - wykaże odpowiednie zakwaterowanie i środki na utrzymanie, w tym na pokrycie kosztów zdrowotnych.
<p>Włochy</p>	<p>Dekret legislacyjny nr 286 z 25 lipca 1998 r. [Testo Unico – T.U.], zmieniony.</p> <p>➤ Małżeństwo pomiędzy Włochem i cudzoziemcem (obywatelem lub nie Unii Europejskiej) lub małżeństwo pomiędzy dwoma cudzoziemcami, z których jeden legalnie przebywa na terytorium Włoch: <i>jednakowa regulacja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Brak wymogu karty pobytu przy pobycie poniżej 3 miesięcy. - Pozwolenie na pobyt indywidualny od 3 miesięcy do 2 lat, w zależności od powodu przyjazdu, odnawialny na taką samą długość. (art. 5, § 3 do 3⁴ i 4 T.U.). W chwili złożenia wniosku o pozwolenie, cudzoziemiec, który legalnie wjechał na teren musi podpisać „umowę o integracji”, punktowaną, określającą szczególne cele integracji, które mają być osiągnięte podczas pobytu (art. 4bis T.U.) ; pobierane są od niego odciski palców (art. 5 § 2bis T.U.). - Pozwolenie na pobyt z powodów rodzinnych, wydawane na okres dwóch lat, odnawialne, przysługuje współmałżonkowi, który ma co najmniej 18 lat, pod warunkiem nie pozostawiania w separacji prawnej (art. 5, § 3⁶ i art. 29 § 1-a) T.U.). Takie pozwolenie może również zostać wydane, na okres dwóch lat, cudzoziemcowi, który legalnie przebywa we Włoszech od co najmniej 1 roku i zawarł małżeństwo z Włochem lub obywatelem Unii Europejskiej lub z cudzoziemcem, który posiada prawo legalnego pobytu (art. 30 § 1 lit. b et § 3). - Pozwolenie na pobyt nieograniczony (art. 9, §§ 1, 2, 2bis i 4, i art. 9 bis §§ 1 do 3 T.U.) jest wydawane, jeśli cudzoziemiec nie stanowi niebezpieczeństwa dla porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz: <ul style="list-style-type: none"> - Posiada od co najmniej 5 lat ważne pozwolenie na pobyt (wydane przez organy włoskie lub organy Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej), - Jest w stanie sprostać swoim potrzebom (odpowiednio potrzebom swojej rodziny), - Zdał pozytywnie test znajomości języka włoskiego. <p><i>Wniosek jest odrzucony lub oddalony jeśli małżeństwo zostało zawarte w jedynym celu umożliwienia obcokrajowcowi pobytu (art. 29 § 9 T.U.) lub jeśli współmałżonek, co do którego wnosimy o łączenie rodzin, jest żonaty/zamężny z obywatelem, który jest obcokrajowcem posiadającym prawo legalnego pobytu i który zamieszkuje z innym małżonkiem na terenie Włoch (art. 30 § 1³ T.U.).</i></p> <p><i>Możliwe jest odebranie pozwolenia w braku efektywnego wspólnego zamieszkania po zawarciu małżeństwa, za wyjątkiem sytuacji, gdy ze związku pochodzą wspólne dzieci (art. 30 § 1bis T.U.).</i></p>

TABELA NR 1 : *Efekty małżeństw w zakresie prawa pobytu wykazane przez Państwa, a dotyczące związków ich obywateli z cudzoziemcami [z/ lub spoza Unii Europejskiej [Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)/Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA)] lub pomiędzy dwoma cudzoziemcami*

TABELA 1	Warunki wydania pozwolenia na pobyt
Luksemburg	<p><i>Ustawa z 29 sierpnia 2008 r. dotycząca swobodnego przepływu osób i imigracji (Memoriał A Nr 138 z 10 września 2008), weszła w życie 1 października 2008 r.</i></p> <p>➤ Małżeństwo pomiędzy obywatelem Luksemburga a obywatelem Unii Europejskiej (lub EFTA) :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obywatel Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa stowarzyszonego (Norwegii, Islandii, Liechtensteinu i Szwajcarii) ma prawo wjazdu na terytorium Luksemburga i pobytu tam przez okres do 3 miesięcy, jeśli posiada kartę pobytu lub ważny paszport. - Jeśli taki obywatel chce przebywać w Luksemburgu ponad 3 miesiące musi wnieść do gminy swojego zamieszkania o wydanie zaświadczenia rejestracyjnego. - Po pięciu latach nieprzerwanego pobytu w Luksemburgu obywatel ma prawo pobytu stałego. <p>➤ Małżeństwo między obywatelem Luksemburga a cudzoziemcem niepochodzącym z Unii Europejskiej :</p> <ul style="list-style-type: none"> - W celu legalnego pobytu na terenie Luksemburga, obywatele państw spoza Unii Europejskiej, poza posiadaniem ważnego paszportu lub odpowiednio wize, muszą spełniać poniższe warunki : <ul style="list-style-type: none"> 1) nie mogą figurować w Systemie Informacyjnym Schengen (SIS) ; 2) nie mogą być adresatami decyzji o zakazie wjazdu na terytorium ; 3) nie są stanowić zagrożenia dla porządku publicznego, bezpieczeństwa narodowego, zdrowia publicznego lub stosunków międzynarodowych Luksemburga lub jednego z Państw sygnatariuszy międzynarodowych umów, dotyczących przekraczania granic zewnętrznych wiążących Luksemburg; 4) wykażą cel i wymagane warunki pobytu oraz wystarczające środki osobiste, na okres przewidzianego pobytu, jak i na powrót do kraju pochodzenia lub podróż do kraju, gdzie jego wjazd jest zagwarantowany, wykażą legalność źródła dochodu oraz posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego pokrywającego wszystkie ryzyka. - Obywatel państwa trzeciego, który chce przebywać na terytorium Luksemburga przez okres poniżej 3 miesięcy, musi złożyć deklarację przyjazdu do gminy zamieszkania. - Przed swoim wjazdem na terytorium Luksemburga, obywatel państwa trzeciego, który chce przebywać na terenie Luksemburga powyżej 3 miesięcy, musi złożyć wniosek o zezwolenie na pobyt do ministra właściwego ds. imigracji. Następnie zainteresowany musi stawić się, wraz z tym zezwoleniem, przed urzędem gminy, w której chce zamieszkać, w celu złożenia oświadczenia o przyjeździe, w terminie trzech dni od daty wjazdu na terytorium. Kopia oświadczenia jest mu dostarczana jako potwierdzenie. Posiadanie potwierdzenia i zezwolenia na pobyt świadczy o legalności pobytu, aż do wydania pozwolenia na pobyt. Zainteresowany musi poddać się badaniom lekarskim. Przed upływem 3 miesięcy musi zgłosić się do Dyrekcji ds. Imigracji w celu zdobycia pozwolenia na pobyt. - Obywatel państwa trzeciego, który wykaże nieprzerwany, legalny pobyt na terytorium Luksemburga przez co najmniej 5 lat, może wnosić o przyznanie statusu pobytu długoterminowego do ministra właściwego ds. imigracji. <p>➤ Małżeństwo między dwoma cudzoziemcami, z których jeden posiada legalne prawo pobytu w Luksemburgu :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Małżeństwo między obywatelem Unii Europejskiej a obywatelem państwa trzeciego: obywatel państwa trzeciego jest, co do zasady, poddany takim samym regułom jakby był w związku małżeńskim z obywatelem Luksemburga. - Małżeństwo między dwoma obywatelami państw trzecich: pozwolenie na pobyt jest wydawane współmałżonkowi na okres 1 roku, odnawialne na wniosek, tak długo jak spełnione są wymagane warunki. Ważność wydanego pozwolenia na pobyt nie może przekraczać daty wygaśnięcia pozwolenia na pobyt drugiego małżonka.

TABELA NR 1 : **Efekty małżeństw w zakresie prawa pobytu** wykazane przez Państwa, a dotyczące związków ich obywateli z cudzoziemcami [z/ lub spoza Unii Europejskiej [Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)/Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA)] lub pomiędzy dwoma cudzoziemcami

TABELA 1	Warunki wydania pozwolenia na pobyt
<p>Holandia</p>	<p>➤ Małżeństwo między Holendrem a cudzoziemcem nie pochodzącym z Unii Europejskiej: Ustawa o cudzoziemcach, 2000. Wydanie pozwolenia na pobyt, jeśli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Małżeństwo zawarte w Holandii, lub uznane w Holandii w rejestrze ludności, - Wspólne zamieszkiwanie małżonków - ukończone 18 lat w przypadku łączenia rodzin, lub ukończone 21 lat w przypadku stworzenia rodziny, - posiadanie dokumentów podróży - wystarczający i stały przychód, - ubezpieczenie zdrowotne - pozytywne zdanie egzaminu na integrację (ze znajomości języka, organizacji państwa i społeczeństwa) przez cudzoziemca - brak niebezpieczeństwa dla porządku publicznego i bezpieczeństwa narodowego; - odpowiednio, w zależności od narodowości, pozwolenie na pobyt czasowy i oświadczenie zdrowotne (gruźlica) lub oświadczenie o poddaniu się badaniom lekarskim. <p>➤ Małżeństwo między Holendrem a cudzoziemcem pochodzącym z Unii Europejskiej: Obywatel Unii Europejskiej ma prawo pobytu na podstawie Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Wymagane są :</p> <ul style="list-style-type: none"> - dowód tożsamości, - wystarczające dochody, - pokrycie ubezpieczenia zdrowotne <p>Ograniczenia mogą być wprowadzone ze względu na porządek publiczny, bezpieczeństwo narodowe i zdrowie publiczne.</p> <p>➤ Małżeństwo między dwoma cudzoziemcami, z których jeden posiada prawo legalnego pobytu w Holandii :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Małżeństwo między dwoma cudzoziemcami nie pochodzącymi z Unii Europejskiej, z których jeden posiada prawo legalnego pobytu w Holandii : takie same wymogi jak w przypadku małżeństwa między Holendrem a cudzoziemcem nie pochodzącym z Unii Europejskiej. - Małżeństwo między obywatelem Unii Europejskiej a cudzoziemcem nie pochodzącym z Unii Europejskiej: takie same wymogi jak w przypadku małżeństwa między Holendrem a cudzoziemcem nie pochodzącym z Unii Europejskiej. <p>Zarejestrowany związek partnerski : takie same warunki jak przy małżeństwie.</p>

TABELA NR 1 : **Efekty małżeństw w zakresie prawa pobytu** wykazane przez Państwa, a dotyczące związków ich obywateli z cudzoziemcami [z/ lub spoza Unii Europejskiej [Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)/Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA)] lub pomiędzy dwoma cudzoziemcami

TABELA 1	Warunki wydania pozwolenia na pobyt
<p>Polska</p>	<p>➤ Małżeństwo pomiędzy Polakiem a cudzoziemcem nie pochodzącym z Unii Europejskiej : Ustawa z 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, Dz.U 2006, Nr 234, pos. 1694.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wydanie zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, za wyjątkiem małżeństw zawieranych w sprzeczności z prawem. - Wydanie zezwolenie na osiedlenie się po 3 latach małżeństwa i 2 latach pobytu w Polsce na podstawie zezwolenia na zamieszkania na czas oznaczony. <p>➤ Małżeństwo między Polakiem a cudzoziemcem pochodzącym z Unii Europejskiej : Ustawa z 14 lipca 2006 r. o wyjeździe na terytorium Polski, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz.U. 2006, nr 144, pos. 1043), art. 16, ust. 1, pkt 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prawo pobytu z mocy prawa <p>➤ Małżeństwo między dwoma cudzoziemcami, z których jeden legalnie przebywa na terytorium Polski: Ustawa o cudzoziemcach, art. 53, ust. 1, pkt 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, pod warunkiem, że cudzoziemiec, do którego dołącza, przebywał już na terytorium Polski na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony od co najmniej 5 lat.
<p>Portugalia</p>	<p>➤ Małżeństwo pomiędzy dwoma obywatelami Unii Europejskiej lub między obywatelem a cudzoziemcem pochodzącym z państwa trzeciego: Prawo pobytu obydwojga współmałżonków (art. 7 ustawy nr 37/2006 z 9 sierpnia ; implementacja dyrektyw nr 2004/38/CE).</p> <p>➤ Małżeństwo między dwoma cudzoziemcami pochodzącymi z państw trzecich, gdy jeden z nich legalnie przebywa na terytorium Portugalii : Prawo wjazdu i pobytu współmałżonka, jeśli małżonek wnioskodawca posiada warunki mieszkaniowe i środki utrzymania, z wyjątkiem sytuacji, gdy wobec współmałżonka obowiązuje zakaz wjazdu na teren Portugalii lub gdy jego obecność zagraża porządkowi, bezpieczeństwu lub zdrowiu publicznemu (Artykuły 98, 99, 101 i 106 ustawy nr 23/2007 z 4 lipca 2007 r.).</p>
<p>Wielka Brytania</p>	<p>Ustawa 2004 o azylu i imigracji (Asylum and Immigration [Treatment of Claimants, etc.] Act 2004), której przepisy odpowiednio stosuje się do partnerstwa cywilnego wynikającego z ustawy z 2004 r.(Civil Partnership Act 2004).</p> <p>➤ Małżeństwo między obywatelem Wielkiej Brytanii a cudzoziemcem lub między dwoma cudzoziemcami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jeśli cudzoziemiec nie mieszka w Wielkiej Brytanii lub nie posiada pozwolenia na pobyt stały: specjalna wiza narzeczeńska lub wiza odwiedzającego w celu małżeństwa („marriage visitor”), uzyskana w kraju pochodzenia, w ambasadzie, bądź konsulacie brytyjskim lub w Biurze High Commissioner. - Jeśli cudzoziemiec mieszka w Wielkiej Brytanii: pozwolenie na małżeństwo („certificate for approval of marriage”), uzyskany w Home Office. <p>➤ Takie same rozwiązania są stosowane w przypadku partnerstwa cywilnego.</p>

TABELA NR 1 : *Efekty małżeństw w zakresie prawa pobytu wykazane przez Państwa, a dotyczące związków ich obywateli z cudzoziemcami [z/ lub spoza Unii Europejskiej [Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)/Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA)] lub pomiędzy dwoma cudzoziemcami*

TABLEAU 1	Warunki wydania pozwolenia na pobyt.
Szwajcaria	<p>Ustawa federalna z 16 grudnia 2005 r. o cudzoziemcach [LEtr] (art. 42 do 45 i 49).</p> <p>➤ Małżeństwo pomiędzy obywatelem Szwajcarii a cudzoziemcem lub między dwoma cudzoziemcami, gdy jeden z nich legalnie przebywa w Szwajcarii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozwolenie na pobyt i przedłużenie jego ważności pod warunkiem prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego. - Pozwolenie na osiedlenie się po 5 latach legalnego i nieprzerwanego pobytu. <p>Warunek prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego nie jest wymagany, gdy zachowana jest wspólnota rodzinna i gdy ważne powody usprawiedliwiają osobne zamieszkiwanie. Ten wymóg nie jest stosowany przy łączeniu rodzin cudzoziemca będącego małżonkiem obywatela Unii Europejskiej, bądź obywatela państwa należącego do Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), który korzysta z pozwolenia na pobyt stały w jednym z państw UE lub EFTA [patrz umowa z 21 czerwca 1999 r. zawarta między Wspólnotą Europejską i jej Państwami Członkowskimi a Konfederacją Szwajcarską o swobodnym przepływie osób i Konwencja z 4 stycznia 1960 r. ustanawiająca Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (EFTA)]. Nie jest również stosowany w przypadku członków rodziny obywatela szwajcarskiego posiadającego pozwolenie na pobyt stały wydany przez Państwo, z którym Szwajcaria zawarła umowę o swobodnym przepływie osób (art. 42 ust. 2 LEtr).</p> <p>➤ Powyższe zasady mają zastosowanie przez analogię do zarejestrowanych związków partnerskich (art. 52 LEtr).</p>
Turcja	<p>Kodeks cywilny ; Rozporządzenie o małżeństwie ; Ustawa nr 5683 o pobycie i podróżowaniu cudzoziemców w Turcji.</p> <p>➤ Małżeństwo pomiędzy obywatelem Turcji a cudzoziemcem lub między dwoma cudzoziemcami, gdy jeden z nich posiada prawo legalnego pobytu w Turcji: jednakowe rozwiązania.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Małżonek, będący cudzoziemcem, z chwilą zawarcia małżeństwa uzyskuje prawo pobytu na terytorium. - W przypadku zachowania sprzecznego z regulacją dotyczącą pobytu w Turcji, pozwolenie na pobyt może zostać odebrane.

TABELA NR 2: Skutki małżeństwa w kwestii nabycia obywatelstwa

TABELA 2	Warunki nabycia obywatelstwa.
Niemcy	<p>§ 9 ust. 1 ustawy z 22 lipca 1913 r. o obywatelstwie - Staatsangehörigkeitsgesetz [StAG] <i>Ułatwiona naturalizacja, jeśli :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 lata pobytu, w tym 2 lata wspólnego zamieszkiwania, - Posiada środki utrzymania i odpowiednie warunki mieszkaniowe - Utraci (lub zrzeczenie się) obywatelstwo pochodzenia, - Wykaże wystarczającą znajomość języka niemieckiego i asymilację do życia w Niemczech.
Belgia	<p>Artykuł 16 § 2 Kodeksu obywatelstwa belgijskiego. <i>Nabycie poprzez złożenie oświadczenia w trakcie trwania małżeństwa :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Małżonkowie muszą wspólnie mieszkać w Belgii od co najmniej 3 lat, a jeśli mieszkają lub mieszkali zagranicą w trakcie wymaganego prawem okresu, muszą ponadto dostarczyć dowód rzeczywistych więzi z Belgią . - Okres 3 lat jest zmniejszony do 6 miesięcy, jeśli małżonek będący cudzoziemcem, w momencie składania oświadczenia o narodowości belgijskiej przebywa legalnie na terytorium Belgii od co najmniej 3 lat. <p><i>Cudzoziemiec musi bezwzględnie posiadać legalny pobyt w chwili składania deklaracji. Procedura uregulowana jest w art. 15 § 2 kodeksu obywatelstwa belgijskiego.</i></p>
Chorwacja	<p>Zgodnie z art. 8 ustawy o obywatelstwie chorwackim, cudzoziemiec może ubiegać się o obywatelstwo chorwackie, jeśli spełnione są następujące warunki :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Posiada 18 lat i pełną zdolność do czynności prawnych, 2) Zrzeknie się poprzedniego obywatelstwa, 3) Posiada pobyt legalny przez 5 lat, 4) Wykaże znajomość języka chorwackiego w mowie i piśmie, 5) Wykaże szacunek dla chorwackiego porządku prawnego i dla kulturalnej tradycji chorwackiej. <p><i>Art. 10 ustawy przewiduje ułatwioną naturalizację, jeśli współmałżonek posiada pozwolenie na pobyt stały ; jest on wtedy zwolniony z warunków od 1 do 4.</i></p>
Hiszpania	<p>Artykuł 22 § 2, lit. d i § 3 kodeksu cywilnego. <i>Nadanie obywatelstwa, jeśli :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 rok małżeństwa z Hiszpanem/Hiszpanką bez separacji prawnej bądź faktycznej, - 1 rok zamieszkiwania w sposób nieprzerwany i bezpośrednio poprzedzający złożenie wniosku na terenie Hiszpanii; - posiada pozwolenie na pobyt <p><i>W tym celu za zamieszkiwanie zgodne z prawem w Hiszpanii, rozumie się również, mieszkanie małżonka zagranicą z hiszpańskim akredytowanym funkcjonariuszem dyplomatycznym lub konsularnym.</i></p>
Francja	<p>Artykuł 21-2 kodeksu cywilnego. <i>Nabycie obywatelstwa poprzez oświadczenie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 lata wspólnego pożycia uczuciowego i materialnego od chwili zawarcia małżeństwa, trwającego w chwili składania oświadczenia. - Nieprzerwane i legalne zamieszkiwanie we Francji, przez co najmniej 3 lata od chwili zawarcia małżeństwa lub wpisu francuskiego współmałżonka, podczas trwania wspólnego pożycia zagranicą, do rejestru Francuzów poza Francją. Jeśli warunek wpisu nie jest spełniony, 5 lat wspólnego pożycia.
Grecja	<p>Art. 5 § 2 ust. a Kodeksu obywatelstwa greckiego (L. 3284/2004). <i>Naturalizacja pod warunkiem legalnego pobytu w Grecji przez 10 lub 12 lat poprzedzających złożenie wniosku (3 lata dla małżonka obywatela greckiego w przypadku posiadania wspólnych dzieci ; 5 lat dla uchodźców i apatrydów).</i></p>
Węgry	<p>Art. 4 ustawy 55/1993. <i>Naturalizacja, jeśli nie istnieje zagrożenia dla interesów narodowych oraz:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Posiada pozwolenie na pobyt - Przez 8 lat przed złożeniem wniosku, nieprzerwanie zamieszkuje na Węgrzech, - Brak wpisu do rejestru sądowego i brak toczącej się procedury kamej przed sądem węgierskim, - Posiada środki na utrzymanie i miejsce zamieszkania na terytorium Węgier, - Zda egzamin znajomości języka i konstytucji węgierskiej (z wyjątkiem wyłączeń przewidzianych w przepisach odrębnych) <p><i>Ułatwiona naturalizacja małżonka, będącego cudzoziemcem, który pozostaje w ważnym związku małżeńskim z obywatelem Węgier, jeśli:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - małżeństwo trwa 3 lata - 3 lata legalnie i nieprzerwanie przebywa na Węgrzech.

TABELA NR 2: Skutki małżeństwa w kwestii nabycia obywatelstwa.

TABELA 2	Warunki nabycia obywatelstwa
Włochy	<p>Art. 5 ustawy 91 z 5 lutego 1992 r. po nowelizacji, (nowe regulacje prawne w kwestii obywatelstwa). Nabycie obywatelstwa jest ułatwione, jeśli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 legalnego zamieszkiwania we Włoszech lub 3 lata małżeństwa, jeśli osoba zainteresowana mieszka zagranicą; - brak separacji legalnej i rozwiązania lub unieważnienia małżeństwa, które kontynuuje wywieranie skutków cywilnych oraz efektywne wspólne zamieszkiwanie ; - wykazanie zaświadczeń potwierdzających spełnienie wymaganych warunków oraz uiszczenie opłaty 200 euro.
Luksemburg	<p>Ustawa z 23 października 2008 r. o obywatelstwie Luksemburga (Memoriał A-Nr 158 z 27 października 2008 r.), wejście w życie 1 stycznia 2009 r.</p> <p>Ogólnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zasada podwójnego lub wielokrotnego obywatelstwa jest uznawana: wnioskujący o neutralizację nie jest już zmuszony do zrzeczenia się swojego obywatelstwa pochodzenia w celu uzyskania obywatelstwa luksemburskiego; - Naturalizacja stanowi jedyny sposób nabycia obywatelstwa luksemburskiego; <p>Małżeństwo nie pociąga za sobą szczególnych skutków w zakresie nabycia obywatelstwa luksemburskiego. Warunki wymagane prawem i procedura są identyczne dla wszystkich wnioskodawców o naturalizację bez względu na to czy są zamężni/żonaci czy nie.</p> <p>Artykuły 6 i 7 ustawy przewidują warunki naturalizacji, których jest w sumie 5:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Osiągnięcie 18 lat w momencie złożenia wniosku o naturalizację. 2) Posiadanie pozwolenia na pobyt w Luksemburgu od co najmniej 7 lat następujących po sobie, a bezpośrednio poprzedzających złożenie wniosku o naturalizację, oraz posiadanie miejsca zamieszkania przez ten okres. <p>Dla wnioskodawców uznanych w Luksemburgu za uchodźców, w rozumieniu Konwencji ds. statusu uchodźców, podpisanej w Genewie 28 lipca 1951 r., okres, pomiędzy dniem wniesienia wniosku o azyl a dniem uznania statusu uchodźcy przez właściwego ministra, uznawany jest za dozwolony pobyt w rozumieniu prawa.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) pozytywny wynik egzaminu sprawdzającego znajomość języka luksemburskiego mówionego. <p>Zwolnienie z egzaminu znajomości języka luksemburskiego mówionego, gdy wnioskodawca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ukończył co najmniej 7 lat szkoły w Luksemburgu w ramach luksemburskiego szkolnictwa publicznego lub szkolnictwa prywatnego stosującego program publicznego nauczania luksemburskiego ; <p>LUB</p> <ul style="list-style-type: none"> - posiada pozwolenie na pobyt w Luksemburgu sprzed 31 grudnia 1984 i który tam mieszka od co najmniej tej daty. <ol style="list-style-type: none"> 4) udział w zajęciach wiedzy o społeczeństwie <p>Jest zwolniony z udziału w tych zajęciach wnioskodawca: który ukończył co najmniej 7 lat szkoły w Luksemburgu w ramach luksemburskiego szkolnictwa publicznego lub szkolnictwa prywatnego stosującego program publicznego nauczania luksemburskiego ;</p> <p>LUB</p> <ul style="list-style-type: none"> - który posiada pozwolenie na pobyt w Luksemburgu sprzed 31 grudnia 1984 i który tam mieszka od co najmniej tej daty. <ol style="list-style-type: none"> 5) spełnienie wymogów godności/honorowości <p>Odmowa naturalizacji wnioskodawcy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jeśli w ramach procedury naturalizacji, składa on fałszywe zapewnienia, ukrywa istotne fakty lub działa w sposób oszukańczy ; <p>LUB</p> <ul style="list-style-type: none"> - jeśli bądź w kraju, bądź zagranicą podlegał sankcjom karej lub pozbawieniu wolności na co najmniej jeden rok a czyny stanowiące podstawę skazania są czynami karnymi według prawa luksemburskiego, i oprócz przypadków rehabilitacji, kara została ostatecznie wykonana w ciągu ostatnich 15 lat poprzedzających złożenie wniosku o naturalizację.

TABELA NR 2: Skutki małżeństwa w kwestii nabycia obywatelstwa

TABELA 2	Warunki nabycia obywatelstwa
Holandia	<p>Artykuł 8 ustawy nr 628 z 19 grudnia 1984 o obywatelstwie.</p> <p>Ułatwiona naturalizacja, jeśli :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Małżonek lub zarejestrowany partner jest pełnoletni (ukończone 18 lat), - Brak przeciwwskazań dla pobytu na czas nieokreślony w Holandii, Antylach Holenderskich i na Arubie, - 3 lata małżeństwa lub zarejestrowanego związku partnerskiego, podczas którego partnerzy mieszkali ze sobą, - Integracja ze społeczeństwem Holandii, Antyli Holenderskich, lub Aruby (a mianowicie : znajomość języka oraz organizacji Państwa i społeczeństwa oraz integracja ogólna ze społeczeństwem). Dla rezydentów Antyli Holenderskich i Aruby jest wymagane również, żeby osoba zainteresowana wykazała zarówno znajomość języka holenderskiego jak i języka używanego na wyspie.
Polska	<p>Art. 10 ust. 1 ustawy z 15 lutego 1962 o obywatelstwie polskim ze zmianami, tekst jednolity, Dz.U 2000, Nr 28, pos. 353.</p> <p>Ułatwione nabycie obywatelstwa, jeśli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zamieszkuje w Polsce na podstawie zezwolenia na osiedlenie się - Trwające od trzech lat małżeństwo z Polakiem.
Portugalia	<p>Art. 3 ustawy 37/1981 z 3 października 1981 r.(zmieniony przez ustawę nr 2/2006 z 17 kwietnia 2006 r.) o obywatelstwie portugalskim i Rozporządzenie o obywatelstwie (Dekret-ustawa nr 237-A/2006 z 14 grudnia 2006 r.).</p> <p>Nabycie obywatelstwa portugalskiego przez oświadczenie, jeśli :</p> <ul style="list-style-type: none"> - trzy lata małżeństwa, które nadal trwa podczas składania oświadczenia i - dowód rzeczywistych więzów ze społeczeństwem portugalskim. <p>Jednakowe rozwiązania dla związków faktycznych, które wcześniej zostały uznane sądownie.</p>
Wielka Brytania	<p>Ustawa z 1981 r. o obywatelstwie brytyjskim (British Nationality Act 1981).</p> <p>Ułatwiona naturalizacja dla cudzoziemca będącego małżonkiem lub zarejestrowanym partnerem cywilnym: zmniejszony okres osiedlenia (3 lata zamiast 5) :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uzyskanie „obywatelstwa brytyjskiego” [British Citizenship] : 3 lata zamieszkiwania w Zjednoczonym Królestwie („settled in the United Kingdom”) przez pełnoletniego współmałżonka lub partnera cywilnego obywatela brytyjskiego. - Uzyskanie „obywatelstwa brytyjskich terytoriów zamorskich” [British Dependent Territories Citizenship] : 3 lata zamieszkiwania na jednym z tych terenów przez pełnoletniego cudzoziemca, który jest współmałżonkiem lub partnerem cywilnym obywatela terytorium zamorskiego.
Szwajcaria	<p>Ustawa federalna z 29 września 1952 r. o nabyciu i utracie obywatelstwa szwajcarskiego (LN), po nowelizacji.</p> <p>Ułatwiona naturalizacja dla cudzoziemca (art. 27, 28 et 32 LN):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zamieszkiwanie w Szwajcarii w sumie przez 5 lat, w tym zamieszkiwanie w ciągu roku, który poprzedza złożenie wniosku oraz wspólne życie ze szwajcarskim współmałżonkiem od co najmniej 3 lat; - Jeśli obywatel szwajcarski żyje bądź żył zagranicą : wspólne życie małżeńskie od 6 lat oraz wykazanie ścisłych więzi z Szwajcarią. <p>W obu przypadkach współmałżonek, który jest cudzoziemcem nabywa prawo obywatelstwa kantonowego i gminnego „cité cantonal et communal” swojego współmałżonka szwajcarskiego, naturalizacja zostaje wydana na podstawie decyzji Federalnego Urzędu ds. migracji, po konsultacji z zainteresowanym kantonem.</p> <p>Jeśli chodzi o zarejestrowane związki partnerskie, stosowana jest zwykła procedura naturalizacji, jednak warunki minimalnego okresu zamieszkiwania w Szwajcarii są zmniejszone: pobyt 5 lat w tym w ciągu roku poprzedzającego wniosek o naturalizację, jeśli para pozostaje w zarejestrowanym związku partnerskim od 3 lat (art. 15 ust. 5 LN).</p>
Turcja	<p>Rozporządzenie (art. 12 i 20) i art. 16 ustawy 5901 z 29.5.2009 r. o obywatelstwie tureckim :</p> <p>Ułatwiona naturalizacja dla cudzoziemca pozostającego w związku małżeńskim z obywatelem Turcji, jeśli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - małżeństwa istnieje od 3 lat (wcześniej 5 lat) i , za wyjątkiem śmierci małżonka, wciąż trwa; - małżeństwo zostało ważnie zawarte, jest rzeczywiste i zgodne z porządkiem publicznym i ogólną moralnością ; - małżonek będący cudzoziemcem posiada wymagane pozwolenie na pobyt ; - małżonkowie prowadzą wspólne życie w Turcji lub zagranicą. <p>Zwyczajowo przeprowadzane jest dochodzenie mające na celu sprawdzić rzeczywistość relacji ; małżonek będący cudzoziemcem jest przesłuchiwany w Turcji przez komisję badania obywatelstwa, utworzoną w prefekturze bądź podprefekturze, lub przez konsulaty zagranicą ; małżonek turecki bierze udział w spotkaniu.</p> <p>Dzieci obywatela Turcji i cudzoziemca nabywają automatycznie obywatelstwo tureckie przez urodzenie.</p>

TABELA NR 3: Sankcje przewidziane w razie zawarcia małżeństwa pozornego

TABELA 3	Sankcje cywilne	Sankcje karne	Sankcje administracyjne i inne sankcje
Niemcy	<p>- Prewencyjne.: brak wyraźnych dyspozycji, lecz odmowa udzielenie ślubu przez urzędnika stanu cywilnego, jeśli jest oczywiste, że chodzi o małżeństwo pozorne.</p> <p>- A posteriori : unieważnienie małżeństwa (Aufhebung; §§ 1313 i 1314, ust. 2 BGB), chyba że małżonkowie prowadzili wspólne pożycie małżeńskie po zawarciu związku (§ 1315, ust. 1 BGB), oraz aktualizacja aktów stanu cywilnego.</p>	<p>Kara pozbawienia wolności do lat 3 lub grzywna, jeśli małżeństwo zostało zawarte w wyłącznym celu uzyskania pozwolenia na pobyt (§ 95 al. 2 ustawa o pobycie [AufenthG]).</p>	<p>- Możliwość odebrania pozwolenia na pobyt pomimo ważności małżeństwa (§§ 50 et s. ustawa o pobycie [AufenthG]).</p> <p>- Możliwość odebrania aktu naturalizacji jeśli podstawy jego uzyskania były fałszywe.</p>
Belgia	<p>- Prewencyjne</p> <p>- jeśli wniosek jest niekompletny (brak dokumentów lub niewystarczająca ich legalizacja, lub oczywisty i udowodniony przypadek oszustwa), odmowa przez urzędnika stanu cywilnego przyjęcia oświadczenia o planowanym małżeństwie (l'acte de déclaration de mariage),– art. 63 § 4 Cc;</p> <p>- odmowa udzielenia ślubu, jeśli wszystkie warunki nie zostały spełnione (możliwość odroczenia ceremonii w celu przeprowadzenia śledztwa) lub jeśli istnieje zagrożenie dla porządku publicznego, lub jeśli podejrzewa, że chodzi o małżeństwo zawierane dla pozorów (art. 167 i 146 bis Cc).</p> <p>- A posteriori: nieważność bezwzględna w przypadku małżeństwa pozornego (art. 146 bis i 184 Cc), uaktualnienie aktów stanu cywilnego.</p>	<p>- Art. 79 bis § 1 ustawy z 15.12.1980 r. o dostępie na terytorium, po nowelizacji:</p> <p>- każdy, kto zawiera małżeństwo w celu osiągnięcia korzyści w zakresie pobytu, podlega karze pozbawienia wolności od 8 dni do 3 miesięcy lub grzywnie od 26 do 100 euro;</p> <p>- każdy, kto otrzymuje sumę pieniężną w zamian za zawarcie związku małżeńskiego, podlega karze pozbawienia wolności od 15 dni do 1 roku lub grzywnie w wysokości od 50 do 250 euro,</p> <p>- każdy, kto ucieka się do przemocy lub groźby w celu skłonienia danej osoby do zawarcia takiego małżeństwa, podlega karze pozbawienia wolności od jednego miesiąca do dwóch lat lub grzywnie od 100 do 500 euro</p> <p>- Ewentualne zastosowanie sankcji przewidzianych przez przepisy prawa karnego dotyczące fałszerstw i wykorzystywania fałszywych dokumentów (przewidziane w art. 193, 196 i 214) : kara pozbawienia wolności i grzywna.</p>	<p>- Utrata obywatelstwa belgijskiego w przypadku oszustwa (art. 23 § 1 Kodeksu Obywatelstwa).</p> <p>- Odmowa łączenia rodzin (art. 11 § 1er ustawy 15.12.1980 po nowelizacji) lub odebranie pozwolenia na pobyt (art. 11 § 2 ustawy 15.12.1980, po nowelizacji) obywatelom państwa trzeciego.</p> <p>- Odebranie pozwolenie na pobyt członkom rodziny obywatela Unii na podstawie art. 42³, § 1er, 4° lub art. 42⁴ § 1er, 4° ustawy z 15.12.1980. Prawo pobytu odebrane obywatelowi Unii lub członkom jego rodziny (art. 42⁷ ustawy 15.12.1980).</p>
Chorwacja	<p>- Prewencyjne: żadne</p> <p>- A posteriori : żadne.</p>	<p>Żadne.</p>	<p>Żadne. Jednakże, art. 57 ustawy 79/2007, zmieniony przez art. 16 ustawy 36/2009, przewiduje, że zezwolenie na pobyt tymczasowy dla łączenia rodzin nie zostanie wydane, jeśli okoliczności wskazują, że dla tego celu zostało zawarte małżeństwo pozorne (np. małżonkowie nie mieszkają ze sobą, nie mówią językiem zrozumiałym dla obojga lub jedno z małżonków zostało oplacone).</p>

TABELA NR 3: Sankcje przewidziane w razie zawarcia małżeństwa pozornego

	Sankcje cywilne	Sankcje karne	Sankcje administracyjne i inne sankcje
TABELA 3 Hiszpania	<p>- Prewencyjne: odmowa udzielenia ślubu przez urzędnika stanu cywilnego, gdy pojawi się dowód, że chodzi o małżeństwo pozorne (art. 45 Cc i 238 RRC)</p> <p>- A posteriori: unieważnienie małżeństwa z powodu braku woli jego zawarcia (art. 73 Cc) oraz aktualizacja aktów stanu cywilnego (art. 306 RRC).</p>	<p>Żadne (brak sankcji karnych).</p>	<p>- Żadne. Jednak, niezwłoczne poinformowanie, o decyzji o unieważnieniu, Ministra spraw wewnętrznych (art. 25 i 26 ustawa z 1 lipca 1985).</p> <p>- Ostateczne orzeczenie, które stwierdza, że zainteresowany kłamał, zatajał informacje, bądź dopuścił się oszustwa podczas nabycia obywatelstwa hiszpańskiego powoduje nieważność takiego nabycia. Postępowanie o unieważnienie prowadzone jest przez prokuratora z urzędu lub na podstawie donosu, w terminie 15 lat (art. 25.2 Cc, w formie nadanej przez ustawę 36/2002 z 8 października 2002).</p>
Francja	<p>- Prewencyjne: w przypadku poważnych wątpliwości urzędnika stanu cywilnego, Prokurator może przesunąć termin zawarcia małżeństwa (art. 175-2 Cc) lub wnieść sprzeciw wobec planowanego małżeństwa (art. 176 Cc)</p> <p>- A posteriori: bezwzględna nieważność małżeństwa z braku rzeczywistej i poważnej woli jego zawarcia (art. 146 Cc) oraz aktualizacja aktów stanu cywilnego.</p>	<p>- Próba zawarcia małżeństwa lub jego zawarcie w jedynym celu uzyskania pozwolenia na pobyt lub obywatelstwa francuskiego (art. L.623-1 CESEDA) :</p> <p>- każdy, kto zawiera małżeństwo lub umożliwia uzyskanie pozwolenia na pobyt lub obywatelstwa, podlega karze 5 lat pozbawienia wolności i grzywnie 15.000 euro ;</p> <p>- kary są zaostrzone w przypadku przestępstwa popełnionego przez zorganizowaną grupę: 10 lat więzienia i grzywna 750.000 euro.</p> <p>- kary dodatkowe (art. L. 623-2 CESEDA) : zakaz pobytu przez maksymalnie 5 lat; zakaz wjazdu i pobytu na terytorium francuskim („interdiction du territoire francais”), pod pewnymi warunkami, trwający do 10 lat lub zakaz stały; jeśli naruszenie było dokonane przez osobę trzecią, w ramach pełnienia przez nią funkcji zawodowych lub społecznych, zakaz wykonywania tych funkcji na okres do 5 lat.</p>	<p>- Przed unieważnieniem sądowym małżeństwa, możliwość odmowy wydania karty rezydenta przez administrację (cf. Opinia Rady Państwa z 9 października 1992 r.).</p> <p>Odebranie pozwolenia jest możliwe w przypadku oszustwa lub zagrożenia dla porządku publicznego; cf CE z 13 czerwca 2003 r. nr 250503 (karta pobytu tymczasowego) i CE z 8 października 2006 r. nr 291624 (karta rezydenta).</p> <p>- Konsekwencje dla obywatelstwa francuskiego nabytego w drodze małżeństwa :</p> <p>Stosując art. 26-4 ust. 2 kodeksu cywilnego, rejestracja oświadczenia o narodowości może być podważona przez prokuratora w ciągu 2 lat licząc od daty jego złożenia, jeśli nie są spełnione wymogi przewidziane prawem.</p> <p>W przypadku kłamstwa bądź oszustwa, rejestracja oświadczenia może być podważona w ciągu 2 lat od dnia = odkrycia tego faktu. Zakończenie wspólnego pożycia małżeńskiego w ciągu 12 miesięcy od złożenia oświadczenia o obywatelstwie, stanowi domniemanie oszustwa.</p>

TABELA NR 3: Sankcje przewidziane w razie zawarcia małżeństwa pozornego

TABELA 3	Sankcje cywilne	Sankcje karne	Sankcje administracyjne i inne sankcje
Grecja	<p>- Prewencyjne: żadne.</p> <p>- A posteriori: brak unieważnienia małżeństwa (art. 1372 Cc).</p>	<p>Żadne (brak sankcji karnych).</p>	<p>Odpowiednio, odmowa pozwolenia na pobyt, jego odwołanie lub jego odebranie, jeśli małżeństwo zawarte zostało w wyłącznym celu jego zdobycia (art. 58 § 1 ust. b i 61 § 5 ust. b ustawy 3386/2005).</p> <p>Brak sankcji odebrania obywatelstwa z powodu małżeństwa pozornego.</p>
Węgry	<p>- Prewencyjne: żadne.</p> <p>- A posteriori: żadne.</p>	<p>Brak szczególnych sankcji karnych, jednak istnieje możliwość trzyletniego pozbawienia wolności za przestępstwo fałszowania dokumentów urzędowych (art. 274 ust. 1 Kodeksu karnego).</p>	<p>Odebranie lub odmowa odwołania pozwolenia na pobyt lub osiedlenie się, w przypadku zakończenia pożycia małżeńskiego w ciągu 6 miesięcy od uzyskania pozwolenia na pobyt, jeśli zostało ustalone, że małżeństwo zostało zawarte w jedynym celu jego uzyskania (art. 14 ust. 2 ustawy 1/2007 i art. 18 ust. 1 ustawy 2/2007).</p> <p>Możliwe odebranie obywatelstwa w przypadku złamania przepisów, a mianowicie dostarczenia fałszywych danych (L. 55/1993 o obywatelstwie węgierskim). Ta sankcja nie jest stosowana po upływie okresu 10 lat.</p>
Włochy	<p>- Prewencyjne: Urzędnik stanu cywilnego może rozpocząć procedurę ogłaszania zapowiedzi i udzielić ślubu cudzoziemcowi, tylko jeśli zainteresowany przedstawi mu zaświadczenie o zdolności do zawarcia małżeństwa wydane przez właściwy organ kraju pochodzenia oraz dokument potwierdzający legalność jego pobytu we Włoszech (art. 116 Cc, zmieniony). Pomimo że pobyt poniżej 3 miesięcy nie wymaga pozwolenia na pobyt, cudzoziemiec, który chce zawrzeć związek małżeński podczas tego okresu musi wnieść o takie pozwolenie.</p> <p>Ponadto, jeśli, podczas procedury zmierzającej do zawarcia związku małżeńskiego, burmistrz dowie się o udowodnionym niezgodnym z prawem czynie, ma on obowiązek poinformować właściwe organy sądowe lub bezpieczeństwa publicznego (art. 54, ust. 10 bis, L. nr 267 z 18 sierpnia 2008 r.). Ten sam obowiązek spoczywa na wszystkich urzędnikach publicznych (w tym urzędnikach stanu cywilnego), którzy muszą złożyć donos do prokuratora lub do urzędnika policji sądowej, o każdym nielegalnym pobycie, o którym uzyskają informację (art. 10bis D.lgs. nr 286 z 25.7.1998 i art. 331 kodeksu procedury karniej).</p> <p>- A posteriori: nieważność małżeństwa pozornego, na podstawie przepisów ogólnych (art. 123 Cc). Wpisanie decyzji do rejestru małżeństw wraz z umieszczeniem wzmianki w akcie urodzenia małżonków (art. 63 § 2 i 49 DPR nr 396/2000).</p>	<p>Brak szczególnych sankcji karnych, lecz w stosunku do współmałżonków stosowane są przepisy ogólne:</p> <p>- każdy cudzoziemiec, który wjeżdża lub przebywa na terytorium niezgodnie z prawem, podlega grzywnie od 5.000 do 10.000 euro (art. 10 bis T.U.);</p> <p>- każdy, kto ułatwia, kieruje, organizuje, finansuje lub przeprowadza transport cudzoziemców lub dopuszcza się innych czynów mających na celu umożliwienie nielegalnego wjazdu, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 5 i grzywnie do 15.000 euro (art. 12 § 1 T.U.). Jeśli dana osoba osiąga korzyść z takiego działania, nawet pośrednią, powyższe kary podlegają zaostrzeniu: od 4 do 15 lat pozbawienia wolności i grzywna 15.000 euro (art. 12 § 3 T.U.). Niektóre okoliczności (nielegalny wjazd i pobyt przeprowadzony przez 5 lub więcej osób, czyn popełniony w zorganizowanej grupie lub z wykorzystaniem fałszywych lub podrobionych dokumentów lub czyn wykorzystujący osoby niepełnoletnie i cudzoziemców itd.) mogą pociągać za sobą jeszcze wyższe kary (art. 12 §§ 3bis i 3ter T.U.).</p>	<p>Każdy cudzoziemiec, którego wjazd lub pobyt okażą się nielegalne, podlega niezwłocznemu wydaleniu.</p> <p>Wniosek o łączenie rodzin jest odrzucony, jeśli zostanie udowodnione, że małżeństwo miało za wyłączny cel zapewnienia osobie zainteresowanej uzyskania prawa wjazdu lub pobytu na terytorium (art. 29 § 9 T.U.).</p> <p>Natychmiastowe odebranie pozwolenia na pobyt wydanego ze względu na łączenie rodzin, gdy małżonkowie ze sobą nie zamieszkują, chyba że ze związku pochodzą dzieci (art. 30 § 1bis T.U.).</p> <p>W przypadku unieważnienia małżeństwa: cofnięcie pozwolenia na pobyt i ewentualne wydalenie z terytorium danej osoby.</p> <p>Jeśli dotyczy, odebranie obywatelstwa.</p>

TABELA NR 3: Sankcje przewidziane w razie zawarcia małżeństwa pozornego

TABELA 3	Sankcje cywilne	Sankcje karne	Sankcje administracyjne i inne sankcje
Luksemburg	<p>Obecnie żadna szczególna sankcja cywilna nie jest przewidziana wobec małżeństw pozornych. Jednak przygotowany jest projekt ustawy (dokument parlamentarny nr 5908), który przewiduje ich wprowadzenie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prewencyjne : żadne. <p>Przywoływany projekt ustawy przewiduje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wysłuchanie przyszłych małżonków przez urzędnika stanu cywilnego; 2) przesunięcie terminu zawarcia małżeństwa, w drodze decyzji Prokuratora; 3) sprzeciw wobec małżeństwa wnoszony przez Prokuratora <ul style="list-style-type: none"> - A posteriori: żadne. <p>Przywoływany projekt przewiduje możliwość unieważnienia małżeństwa pozornego przed sądami cywilnymi, na wniosek prokuratora.</p>	<p>Obecnie nie jest przewidziana żadna sankcja karna w przypadku małżeństw pozornych. Jednakże przepisy karne dotyczące fałszowania dokumentów i wykorzystywania fałszywych oświadczeń woli (art. 193 do 209-1 kodeksu karnego) mogą być, odpowiednio, stosowane.</p> <p>Projekt ustawy (dokument parlamentarny nr 5908) przewiduje kary więzienia i grzywny dla osoby, która zawarła związek małżeński w wyłącznym celu uzyskania lub umożliwienia uzyskania pozwolenia na pobyt. Możliwe będzie zaostrzenie kar, gdy małżeństwo pozorne zostało zawarte w zamian za świadczenie pieniężne, lub jako następstwo przemocy czy groźby. Proponuje się nałożenie sankcji również za usiłowanie.</p>	<p>Gdy małżeństwo zostało zawarte w jedynym celu umożliwienia małżonkowi wjazdu lub pobytu na terytorium Luksemburga, art. 75, ustawy z 29 sierpnia 2008 r. dotyczącej swobodnego przepływu osób i imigracji, daje ministrowi właściwemu ds. imigracji możliwość odmowy małżonkowi prawa wjazdu lub pobytu na terytorium Luksemburga. Ponadto może on odebrać pozwolenie na pobyt współmałżonkowi, odpowiednio odmówić mu odnowienia pozwolenia na pobyt.</p> <p>W przypadku małżeństwa pozornego, ustawa z 23 października 2008 r. o obywatelstwie luksemburskich nie przewiduje ani odmowy naturalizacji, ani odebrania obywatelstwa luksemburskiego.</p>
Holandia	<ul style="list-style-type: none"> - Prewencyjne : sprzeciw wobec planowanego małżeństwa wniesiony przez prokuratora (art. 53, księga I, Cc); odmowa udzielenia ślubu w przypadku zagrożenia dla porządku publicznego (art. 18b i 27 Księga I, Cc). Te sankcje są stosowane również do rejestrowanych związków partnerskich. - A posteriori : nieważność stwierdzana przez sąd okręgowy na wniosek prokuratora (art. 71a, księga I, Cc). Jest przewidziane rozszerzenie stosowania tej sankcji na związki partnerskie . - Wykreślenie aktu 	<p>Brak szczególnych sankcji w przypadku małżeństwa pozornego, lecz możliwe jest odpowiednie stosowanie przepisów ogólnych, przewidzianych w kodeksie karnym, dotyczących:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fałszywych oświadczeń woli i używania fałszywych lub podrobionych dokumentów służących jako dowód (art. 225) : kara pozbawienia wolności do 6 lat lub grzywna do 45.000 euro. Kara wzrasta do lat 7 pozbawienia wolności, gdy przestępstwo dotyczyło dokumentów urzędowych takich jak akty stanu cywilnego. Te kary są stosowane do sprawców naruszeń, jak również do tych, którzy korzystają, dostarczają lub są w posiadaniu aktów fałszywych lub podrobionych. - fałszywych oświadczeń o faktach w dokumencie urzędowym i używania takiego dokumentu: kara pozbawienia wolności do lat 6 lub grzywna do 45.000 euro (art. 227). - Podawania fałszywych informacji w celu uzyskania korzyści dla siebie lub osoby trzeciej (art. 227a) lub uchylenia się od dostarczenia obowiązkowych danych wymaganych prawem, w celu uzyskania nienależnych korzyści dla siebie lub osoby trzeciej (art. 227b) : kara pozbawienia wolności do lat 4 lub grzywna do 45.000 euro. 	<p>Możliwość cofnięcia zezwolenia na pobyt (ustawa o cudzoziemcach, 2000, art. 14 ust. 1 lit. d, art. 20 ust.1 lit. b, art. 28 ust.1 lit. c i art. 33 lit. b).</p> <p>Możliwość cofnięcia naturalizacji w przypadku, gdy obywatelstwo zostało nabyte na podstawie fałszywego oświadczenia, ukrycia lub niepoinformowania o istotnych faktach (art. 14, ust. 1, ustawy o obywatelstwie holenderskim).</p>

TABELA NR 3: Sankcje przewidziane w razie zawarcia małżeństwa pozornego

TABELA 3	Sankcje cywilne	Sankcje karne	Sankcje administracyjne i inne sankcje
Polska	<ul style="list-style-type: none"> - Prewencyjne: żadne - A posteriori: żadne. 	<p>Brak szczególnych sankcji w przypadku małżeństwa pozornego, jednakże obywatel polski podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, jeśli ułatwia nielegalny pobyt cudzoziemcowi, sędzia odstąpi od wymierzenia kary, gdy nie osiągnął z tego żadnej korzyści materialnej (art. 264a kodeksu karnego).</p>	<p>Odmawia się udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, w przypadku gdy zostało zawarte małżeństwo w celu obejścia przepisów o udzielaniu tego zezwolenia.</p> <p>Cudzoziemcowi cofa się zezwolenie na czas oznaczony w przypadku małżeństwa zawartego w celu obejścia przepisów, wykrytego a posteriori (art. 55 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach).</p>
Portugalia	<ul style="list-style-type: none"> - Prewencyjne: żadne. - A posteriori: unieważnienie małżeństwa (art. 1635 al. d Cc) przez organ władzy sądowej na wniosek jednego bądź obojga małżonków (art. 1640 Cc). 	<p>Żadne(brak sankcji karnych).</p>	<p>Odebranie pozwolenia na pobyt, niestusznie wydanego, w przypadku oszustwa polegającego na zawarciu małżeństwa dla pozoru (art. 8 ustawy nr 23/2007).</p> <p>Po unieważnieniu małżeństwa pozornego, możliwe jest odebranie obywatelstwa portugalskiego uzyskanego w sposób oszukańczy, za wyjątkiem sytuacji, gdy małżonek nabył obywatelstwo portugalskie, lecz był dobrej wierze (art. 3 L. nr 37/2007).</p>
Wielka Brytania	<ul style="list-style-type: none"> - Prewencyjne: żadne. - A posteriori : żadne. 	<p>Brak szczególnych sankcji w przypadku małżeństwa pozornego, jednak możliwe odpowiednie stosowanie przepisów ogólnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anglia i Walia : Składanie fałszywych oświadczeń: kara pozbawienia wolności do 7 lat albo kara więzienia do 2 lat albo grzywna albo i grzywna i jedna z dwóch wcześniejszych kar (Perjury Act 1911). - Szkocja : Składanie fałszywych oświadczeń lub podrabianie i tworzenie fałszywych wyciągów, zaświadczeń lub aktów stanu cywilnego: do 2 lat więzienia lub nieograniczona grzywna (wysokość ustalana przez sędziego), lub obie kary (art. 53 ustawy z 1965 r. dotyczącej rejestracji narodzin i zgonów w Szkocji i Sekcja 24 ustawy z 1977 r. o małżeństwach). - Irlandia Północna : składanie fałszywych oświadczeń: do 2 lat więzienia lub nieograniczona grzywna (wysokość ustalana przez sędziego), lub obie kary (art. 45 ustawy z 1976 r. dotyczącej rejestracji narodzin i zgonów, art. 38 ustawy z 2003 r. dotyczącej małżeństw oraz art. 8 i 9 ustawy z 1979 o składaniu fałszywych zeznań). 	<p>Żadne.</p> <p>Ustawa o obywatelstwie z 1981 r. przewiduje możliwość odebrania obywatelstwa, gdy zostało nabyte w następstwie małżeństwa pozornego, które zostało udowodnione.</p>

TABELA NR 3: Sankcje przewidziane w razie zawarcia małżeństwa pozornego

TABELA 3	Sankcje cywilne	Sankcje karne	Sankcje administracyjne i inne sankcje
Szwajcaria	<p>- Prewencyjne : odmowa udzielenia ślubu przez urzędnika stanu cywilnego, gdy jedno z narzeczonych wyraźnie nie chce stworzyć wspólnoty małżeńskiej, a zmierza do ominięcia przepisów o dostępie na terytorium i pobycie cudzoziemców (art. 97a Cc). Ta sankcja jest również stosowana do pozomych związków partnerskich (art. 6 ust. 2 LPart).</p> <p>- A posteriori : małżeństwo fikcyjne zawarte w wyłącznym celu ominięcia przepisów dotyczących dostępu i pobytu cudzoziemców jest powodem do unieważnienia małżeństwa (art. 105 ust. 4 Cc, zmieniony przez LEtr. z 16.12.2005). Ta sankcja jest również stosowana do pozomych związków partnerskich (art. 9 al. 1 lit. c, LPart).</p> <p>- Aktualizacja elektronicznych rejestrów stanu cywilnego na podstawie decyzji sądowej przekazywanej z urzędu.</p>	<p>Podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 lub karze pieniężnej (art. 118 LEtr) :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Każdy, kto wprowadza w błąd organy odpowiedzialne za stosowanie ustawy poprzez dostarczanie im fałszywych danych lub zatajenie istotnych faktów, a poprzez takie działanie uzyskuje, w sposób oszukańczy, pozwolenie na pobyt dla siebie lub osoby trzeciej lub unika odebrania takiego pozwolenia; - Każdy, kto dla ominięcia przepisów o dostępie i pobycie cudzoziemców do terytorium Szwajcarii, zawiera związek małżeński z cudzoziemcem, oraz każdy kto pośredniczy w zawarciu takiego małżeństwa, je ułatwia lub umożliwia. 	<p>Odebranie pozwolenia na pobyt (art. 62 LEtr) lub osiedlenie się (art. 63 LEtr) jest możliwe w przypadku :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Składania fałszywych oświadczeń lub zatajenia istotnych faktów w celu jego zdobycia ; lub - Poważnego, bądź powtarzającego się zamachu na bezpieczeństwo i porządek publiczny w Szwajcarii lub zagranicą, lub zagrożenia dla bezpieczeństwa wewnętrznego lub zewnętrznego Szwajcarii; lub - Nierespektowania warunków przewidzianych w decyzji; lub - Sytuacji zależności w stosunku do cudzoziemca lub osoby na której utrzymaniu się znajduje, lub - podlegania określonym sankcjom karnym przewidzianym w art. 42 do 110 kodeksu karnego. <p>Wygaśnięcie lub odebranie prawa do łączenia rodzin uzyskanego w sposób niewłaściwy, mianowicie w celu ominięcia przepisów o dostępie i pobycie cudzoziemców (art. 51 LEtr).</p> <p>Odebranie obywatelstwa szwajcarskiego uzyskanego w wyniku oszustwa (art. 41 LEtr).</p>
Turcja	<p>-Prewencyjne: żadne.</p> <p>- A posteriori: brak szczególnych sankcji, jednak może być stwierdzona nieważność małżeństwa na podstawie przepisów ogólnych na wniosek obywatela tureckiego, który był ofiarą błędu co do intencji małżeńskich swojego współmałżonka, jeśli związek został zawarty przez tego ostatniego w jedynym celu uzyskania obywatelstwa tureckiego w sposób ułatwiony (art. 149 Cct).</p> <p>- Aktualizacja rejestru rodzinnego, jeśli małżeństwo zostało unieważnione.</p>	<p>- Żadne : brak szczególnych sankcji karnych, jednak sankcje przewidziane w art. 230 tureckiego kodeksu karnego mają zastosowanie, jeśli prokurator zostanie poinformowany o małżeństwie zawartym na warunkach przewidzianych w art. 56 Rozporządzenia o małżeństwie (osoba zawierająca związek małżeński z osobą już zamężną/zoną, osoba zawierająca związek małżeński ukrywając swoją prawdziwą tożsamość, osoba zawierająca lub udzielająca małżeństwa religijnego bez małżeństwa cywilnego). Postępowanie może być wszczęte przez osobę zainteresowaną, Dyрекcję Generalną ds Urzędów Stanu Cywilnego i Obywatelstwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Nüfus ve Vatandaslik Isleri Genel Müdürlüğü) lub urzędnika stanu cywilnego. W razie potrzeby sąd unieważnia małżeństwo i decyduje o nałożeniu sankcji kamej.</p>	<p>W zasadzie, brak sankcji szczególnych, ale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwość unieważnienia pozwolenia na pobyt cudzoziemca, pozostającego w związku z obywatelem Turcji w przypadku zachowania sprzecznego z regulacją prawną dotyczącą pobytu w Turcji; - możliwość unieważnienia decyzji o przyznaniu obywatelstwa tureckiego, jeśli obywatelstwo zostało nabyte w drodze fałszywego oświadczenia lub zatajenia ważnych elementów (art. 31 L. 5901 z 29.5.2009). Ponadto w przypadku unieważnienia małżeństwa cudzoziemiec, który nabył w ten sposób obywatelstwo, zachowuje je w przypadku, gdy działał w dobrej wierze (art. 16, 3 L. przywoływanej ustawy).

Spis treści

	<i>strona</i>
<i>Plan</i>	4
<i>Przedmowa</i>	5
<i>Wstęp</i>	7
<i>I - Korzystne konsekwencje małżeństwa, przyczyny oszustwa</i>	7
<i>A - Uzyskanie prawa wjazdu i pobytu lub nabycie jego obywatelstwa jednego z Państw Członkowskich</i>	
1°) <i>Prawo wjazdu i pobytu</i>	6
2°) <i>Nabycie obywatelstwa</i>	13
<i>B - Nabycie innych praw lub korzyści</i>	16
<i>II - Środki kontroli prewencyjnej</i>	17
<i>III - Sankcje a posteriori</i>	25
<i>A - Sankcje cywilne</i>	25
<i>B - Sankcje karne</i>	27
<i>C - Sankcje administracyjne i inne sankcje</i>	29
<i>Wnioski</i>	32
 <i>Załączniki</i>	
<i>Tabela 1 : Efekty małżeństw w zakresie prawa pobytu wykazane przez Państwa, a dotyczące związków ich obywateli z cudzoziemcami [z/ lub spoza Unii Europejskiej [Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)/ Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA)] lub pomiędzy dwoma cudzoziemcami</i>	33
<i>Tabela 2 : Skutki małżeństwa w kwestii nabycia obywatelstwa</i>	40
<i>Tabela3 : Sankcje przewidziane w razie zawarcia małżeństwa pozornego</i>	43